

ELVERUM
KOMMUNE

Årsmelding 2020

Innholdsfortegnelse

- Glimt fra 2020
 - Januar: De fleste elverumsingene er fornøyde med tilværelsen
 - Februar: Innovasjonsverksted innen helse i Elverum
 - Mars: Formannskapet besøkte utlåssentralen Fritt Fram
 - April: Alt blir bra!
 - Mai: Strategisk plan for klima og energi i Elverum 2020-2024 ble vedtatt
 - Juni: Bredbåndsutbygging på bygdene
 - Juli: Nå skal også barnehagene få Hjerterom på timeplanen
 - August: Snart kan elevene i Elverum få Newton-rom
 - September: Velkommen til GRIP-hallen
 - Oktober: Omar tar fagbrev på Elverum læringscenter
 - November: Jakub og Iggy vil mye heller være lærling på IKT drift enn å gå på skole
 - Desember: Årets elverumsing – Kulturprisen – Årets internasjonale elverumsing
- 1 Innledning
- 2 Overordnede mål og resultater
- 3 Økonomiske resultater og hovedtrekk i 2020
 - 3.1 Måltall
 - 3.2 Netto driftsresultat
 - 3.3 Udisponerte disposisjonsfond
 - 3.4 Netto lånegjeld
 - 3.5 Egenfinansiering av investeringer
 - 3.6 Arbeidskapital
- 4 Organisering
 - 4.1 Politisk organisering
 - 4.2 Administrativ organisering
- 5 Sykefravær, bemanning, likestilling og medarbeidere
 - 5.1 Bemanning - utvikling årsverk
 - 5.2 Sykefravær
 - 5.3 Likestilling og mangfold i arbeidslivet
 - 5.4 Medarbeiderundersøkelse - 10 faktor
- 6 Handlingsplan 2020 – 2023, arbeid og resultater i 2020
 - 6.1 Innledning
 - 6.2 Klima og energi
 - 6.3 By- og bygdeutvikling
 - 6.4 Samferdsel og infrastruktur
 - 6.5 Verdiskaping og næringsutvikling
 - 6.6 Natur, kulturmiljø og landskap

- 6.7 Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø
- 7 Tjenesteområdenes resultater
 - 7.1 Innledning
 - 7.2 Politisk styring - folkevalgte
 - 7.3 Administrasjon
 - 7.4 Barnehage
 - 7.5 Skole
 - 7.6 Barnevern
 - 7.7 Helse - forebygging og behandling
 - 7.8 Pleie og omsorg
 - 7.9 Sosial - tjenestebistand
 - 7.10 Sosial - økonomisk bistand
 - 7.11 Kultur og religiøse formål
 - 7.12 Teknisk forvaltning
 - 7.13 Teknisk drift
 - 7.14 Næringsutvikling
- 8 Investeringsprosjekter
- 9 Tjenesteområder under tilsyn
- 10 Oppfølging: Politiske vedtak -
Handlings- og økonomiplan 2020-2023
 - 10.1 Oppfølging av politiske vedtak
 - 10.2 Gjennomføringsplan -
kommunestyrets vedtak på Handlings-
og økonomiplan 2020-2023
- 11 Årsregnskap og noter 2020

Glimt fra 2020

Januar: De fleste elverumsingene er fornøyde med tilværelsen

Nesten 80 prosent av elverumsingene er fornøyde med livet sitt. Det viser en spørreundersøkelse gjort av Hedmark fylkeskommune.

Spørreundersøkelsen ble gjennomført for å få vite mer om hvordan folk har det og hvordan de opplever nærmiljøet sitt. Cirka 8000 innbyggere i Hedmark svarte på undersøkelsen, av disse var cirka 750 fra Elverum.

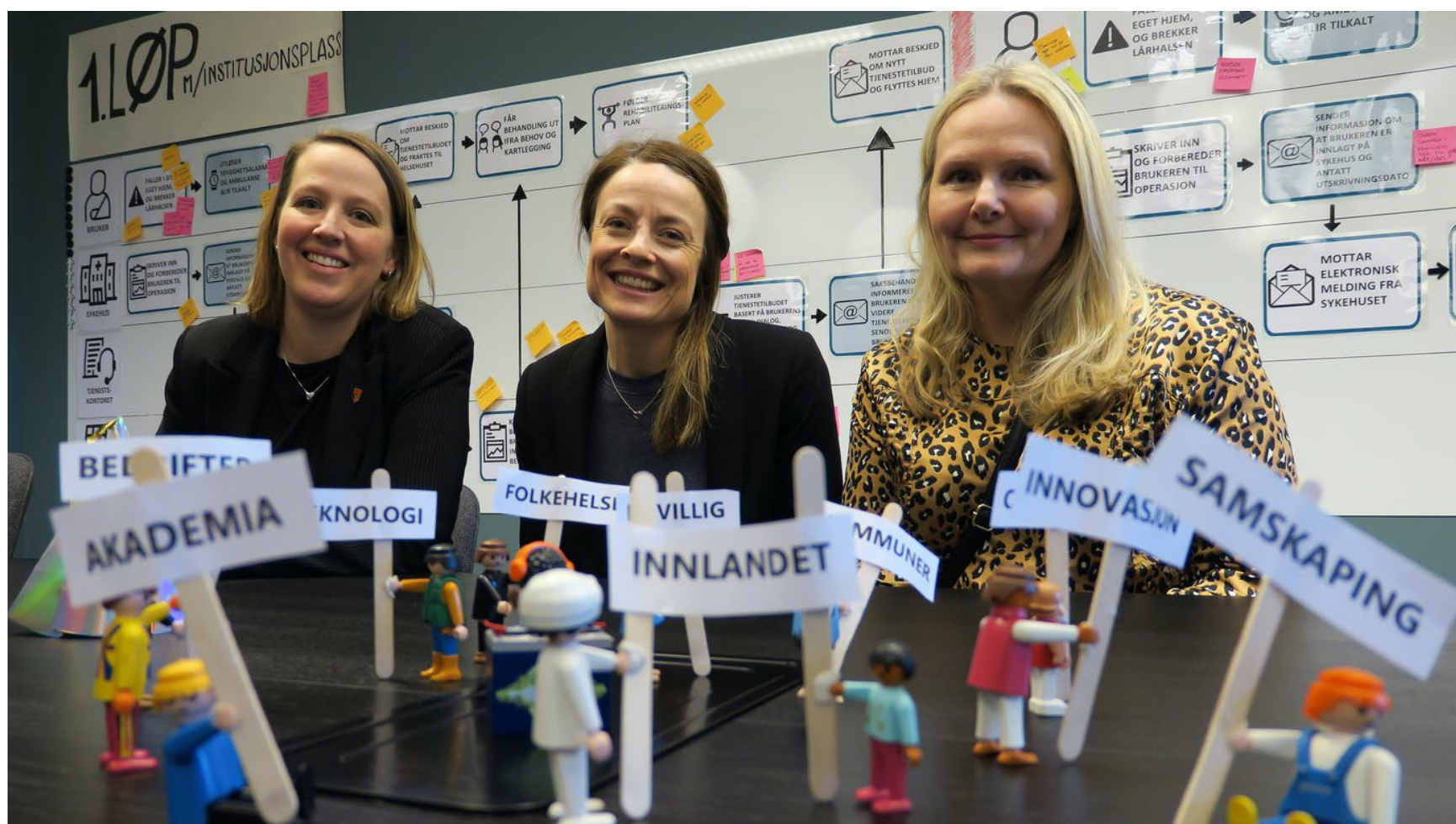
Undersøkelsen viser at de fleste elverumsinger er godt fornøyd med livet sitt. På en skala fra 1-10, der 10 er svært fornøyd, har 79 prosent svart mellom 6 og 10. Et stort flertall opplever også at det de gjør i livet er meningsfylt. 76 prosent har svart mellom 6 og 10 på skalaen.

[Les hele undersøkelsen for Elverum her.](#)

Les hele saken her:

<https://www.elverum.kommune.no/om-oss/aktuelt/elverumsingene-er-fornoyd-med-tilvaerelsen>

Februar: Innovasjonsverksted innen helse i Elverum

(Foto: Bilde av Eldri Svisdal, Ingrid Busterud og Aino Kristiansen)

Elverum har fått Innlandets første innovasjonsverksted innen helse. Fredag åpnet Helseinn lokalene på Terningen Arena. – Dette vil gi oss muligheten til å bygge smartere helsetjenester, sier pleie og omsorgssjef Aino Kristiansen.

Helseinn er navnet på klynga som før gikk under navnet Terningen Nettverk. En klynge som tidlig satte søkelyset på samarbeid for bedre folkehelse og mer bærekraftige helsetjenester. Elverum kommune har vært med siden starten.

Helseinn fikk i fjor midler fra Hedmark fylkeskommune for å etablere verkstedet på Terningen Arena.

Les mer her: <https://www.elverum.kommune.no/om-oss/aktuelt/vil-gi-store-muligheter>

Mars: Formannskapet besøkte utlånsentralen Fritt Fram

- Dette er et veldig godt tilbud for alle våre innbyggere, spesielt til barn og unge, sa ordfører Lillian Skjærvik, da formannskapet besøkte utlånsentralen Fritt Fram i ungdommens hus.

Nå kan du låne aktivitets- og fritidsutstyr gratis i Elverum. Utlånsentralen holder til i 1. etasje i Ungdommens hus, og har åpent mandag, onsdag og fredag mellom klokka 15 og 18.

- Dette er et gratis lavterskeltilbud for alle, og spesielt alle barn og unge. Vi tror utlån av gratis utstyr blant annet vil føre til at flere er aktive, inkludering, sosial tilhørighet, mestring og en fritid med mening. Vi har vinterutstyr nå, men vi vil etter hvert bytte ut dette med sommerutstyr, sa idrettspedagog i Elverum kommune, Alexandre Remizov.

Les mer her:

<https://www.elverum.kommune.no/om-oss/aktuelt/utlanssentralen-fritt-fram-fikk-besok-av-formannskapet>

April: Alt blir bra!

2020 er et år som er preget av covid-19-pandemien. Mange ansatte fikk nye arbeidsoppgaver, Norge stengte ned, skoler og barnehager var stengt i et par måneder, alle har vært med på smittevern-dugnaden. Det ble laget regnbue-tegninger med slagordet «Alt blir bra», for å minne oss på at ting vil bli bedre.

Les mer fra april 2020 her:

<https://www.elverum.kommune.no/om-oss/aktuelt/alt-blir-bra>

Mai: Strategisk plan for klima og energi i Elverum 2020-2024 ble vedtatt

Utslippsreduksjoner Karbonbinding Klimatilpasning

«Strategisk plan: Klima og energi i Elverum 2020-2024» ble godkjent av kommunestyret i Elverum 27. mai 2020.

Planarbeidet har vært et interkommunalt samarbeid gjennom Regionrådet for Sør-Østerdal, der kommunene Elverum, Åmot, Stor-Elvdal, Engerdal, Trysil og Våler samarbeider på deler av energi- og klimaarbeidet i kommunene.

[Les «Strategisk plan: Klima og energi i Elverum 2020-2024» her \(pdf\)](#)

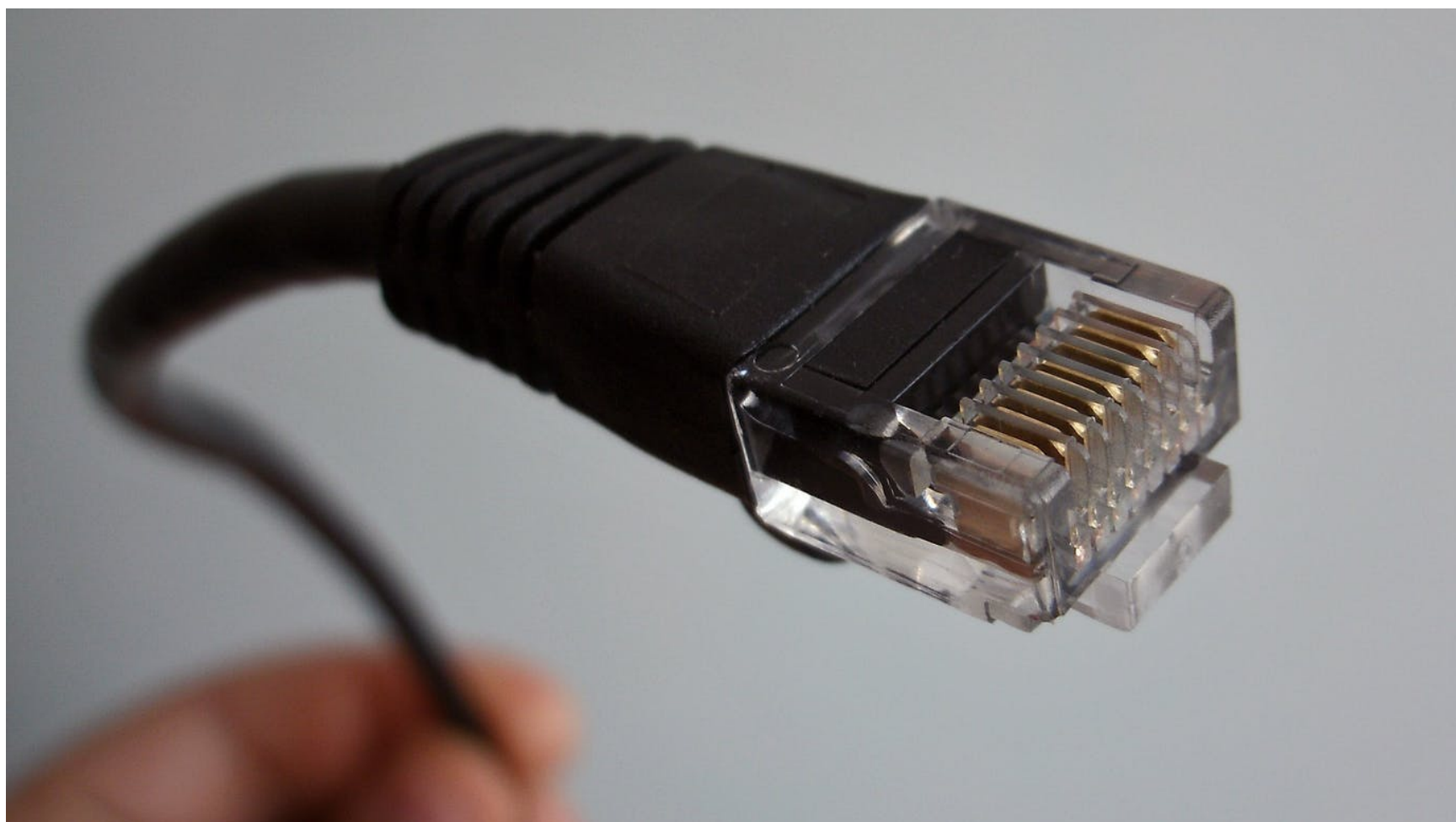
Elverum kommunes overordna klimamål innen 2030:

- redusere kommunens årlige klimagassutslipp med 50 prosent tilsvarende 30 000 tonn CO₂-ekvivalenter, jamfør 2017-nivå.

- øke årlig langsiktig binding av CO₂ i stående skog og i langsiktig tre basert konstruksjoner tilsvarende 25 000 tonn CO₂-ekvivalenter jamfør 2017-nivå.

<https://www.elverum.kommune.no/om-oss/aktuelt/strategisk-plan-klima-og-energi-i-elverum-2020-2024>

Juni: Bredbåndsutbygging på bygdene

Koronaviruset og krisesituasjonen vi er i, har vist at alle trenger tilgang til bredbånd, og spesielt de som bor på bygda.

En pandemi med alle kontaktreduserende tiltak og fortløpende informasjon fra lokale og sentrale myndigheter, har vist at fiber/bredbånd er viktig for å få samfunnet til å fungere.

Derfor er det viktig å sørge for at de fleste av innbyggerne på bygdene får mulighet til å skaffe seg høyhastighets bredbånd.

<https://www.elverum.kommune.no/om-oss/aktuelt/status-bredbandsutbygging-pa-bygdene-for-april-mai-2020>

Juli: Nå skal også barnehagene få Hjerterom på timeplanen

(Bildet: Koordinator og leder for systemarbeidet, Line Melhus, assisterende enhetsleder for Tervingen barnehage, Petrine Remman og enhetsleder for forebyggende tjenester, Solrun Flåtas Risnes jobber for å få barnehagene med på Hjerterom på timeplanen.)

Skolene i Elverum har i flere år hatt Hjerterom på timeplanen. Nå er det også barnehagene sin tur. Først ut er Ydalir og Tervingen som skal være testpiloter. Neste år skal alle kommunale barnehager med.

- Jeg er veldig glad for at Hjerterom nå skal inn i barnehagene. På den måten blir det mer helhet mellom barnehagen og skolen, både for personal, foresatte og ikke minst barna, sier assisterende enhetsleder for Tervingen barnehage, Petrine Remman.

Hjerterom på timeplanen er et systemarbeid for verdiarbeid i skolen designet av Helene Dæhlin og videreutviklet i samarbeid med koordinator og leder for systemarbeidet, Line Melhus.

<https://www.elverum.kommune.no/om-oss/aktuelt/barnehagene-far-hjerterom-pa-timeplanen>

August: Snart kan elevene i Elverum få Newton-rom

(Bilde: Margrethe Hangård og Tuva Senderud er forskere på laboratoriet på Ydalir skole.)

Det har lenge vært en drøm for Elverumskolen å få et Newton-rom, der elevene kan få praktisk undervisning i naturfag, matematikk og teknologi. Med hjelp av 400 000 kroner fra Sparebankstiftelsen er man et skritt nærmere å gjøre drømmen til en realitet.

- Vi er nærmere enn noen gang å få godkjent etablering av et Newton-rom, og det er veldig spennende og gode nyheter for alle elever i Elverum. Vi har lenge ønsket oss et Newton-rom som kan skape engasjement og nysgjerrighet blant elevene. Og med 400 000 kroner fra Sparebankstiftelsen så har vi nå kunne sette i gang med planleggingen. Vi er veldig takknemlig for støtten fra dem, sier grunnskolesjef Thorleif Skavern.

<https://www.elverum.kommune.no/om-oss/aktuelt/snart-kan-elevne-i-elverum-få-newton-rom>

September: Velkommen til GRIP-hallen

(Bilde: Fra venster: GRIP-teamet Simon Johansen, Jon-André Haugen og Trine Fjeldstad Kazemba (har sluttet) gir ordfører Lillian Skjærvik og varaordfører Eldri Svisdal en omvisning i GRIP-hallen.)

Gratulantene sto i kø da GRIP-hallen i kjelleren på Annekset ble offisielt åpnet høsten 2019. Her tilbyr GRIP-teamet aktiviteter for rusavhengige i Elverum.

- Jeg brenner veldig for å hjelpe de som sliter, fordi jeg sjøl fikk hjelp da jeg slet som verst. Nå kan jeg hjelpe de som trenger det. Hjelp noen ut av rusen, hjelpe andre til å få en lettere hverdag, sier erfaringskonsulent Jon-André Haugen.

GRIP-teamet startet opp i januar med støtte fra Helsedirektoratet, og skal sammen med mennesker som strever med rus i Elverum bygge opp et aktivitetstilbud.

<https://www.elverum.kommune.no/om-oss/aktuelt/velkommen-til-grip-hallen>

Oktober: Omar tar fagbrev på Elverum læringscenter

(Bilde: Omar Dandan)

Siden 2017 har elever på Elverum læringscenter kunne ta fagbrev via praksiskandidatløpet. Omar Dandan fra Syria er på god vei til å ta fagbrev i barne- og ungdomsarbeid.

- Det betyr mye for meg å ta fagbrev. Man må ha papirer når man skal søke jobb, og jeg drømmer om fast jobb, sier Omar Dandan.

Han kom til Norge fra Syria i 2015. Han bodde i Søndre Land før han kom til Elverum. For å lære seg norsk begynte Dandan på voksenopplæringen på Elverum læringscenter i Elverum kommune. De tilbyr opplæring i norsk og samfunnskunnskap, spesialpedagogikk, grunnskoleopplæring for voksne og yrkesrettet kurs i form av praksiskandidatløpet.

<https://www.elverum.kommune.no/om-oss/aktuelt/omar-tar-fagbrev-pa-elverum-laeringscenter>

November: Jakub og Iggy vil mye heller være lærling på IKT drift enn å gå på skole

Elverum kommune har 17 lærlinger fordelt på helsefag, barne- og ungdomsarbeid, institusjonskokk og IKT. Deriblant Jakub Grzegorz Tryba (19) og Ignacy (Iggy) Franciszek Kurowski (18) som er lærlinger på IKT drift. Begge trives veldig godt, og synes livet som lærling er mye bedre enn livet som elev.

- Jeg valgte å begynne som lærling her for jeg synes det er kjempebra miljø her. Det er alltid morsomt å komme på jobben, og så lærer jeg veldig mye. Når lærlingtiden min er over så skal jeg sikkert studere, sier Tryba (19).

En kommune er en stor bedrift som driver med mye forskjellig. Det er mange sektorer, spesialprogrammer og stor variasjon i brukerne, både da det gjelder kompetanse og behov. IKT drift og brukerstøtte er et sted med mange varierte oppgaver for en læring.

- Det er mulighet for å få veldig stor bredde, alt i fra de innerste gemakker på et serverrom til ledningen under bordet til en vanlig bruker, sier IKT-veileder Knut Helberg.

<https://www.elverum.kommune.no/om-oss/aktuelt/jakub-og-iggy-vil-mye-heller-vaere-laerling-pa-ikt-drift-enn-aa-gaa-paa-skole>

Desember: Årets elverumsing – Kulturprisen – Årets internasjonale elverumsing

(Bilde: Arild Storberget i Elverum Røde kors fikk prisen Årets elverumsing.)

Hvert år deler Elverum kommune ut prisene: Årets elverumsing, Kulturprisen og Årets internasjonale elverumsing. Det er alltid mange gode kandidater, og i 2020 ble det følgende prisvinnere:

Årets elverumsing: Arild Storberget i Elverum Røde Kors.

<https://www.elverum.kommune.no/om-oss/aktuelt/arild-storberget-i-elverum-rode-kors-er-arets-elverumsing>

Kulturprisen 2020: Musiker, komponist, arrangør og artist Annar By.

<https://www.elverum.kommune.no/om-oss/aktuelt/annar-by-fikk-kulturprisen-2020>

Årets internasjonale elverumsing: Delt mellom Sløyf rasisme-aksjonen ved initiativtaker Marie Theisen og Elverumskolen.

<https://www.elverum.kommune.no/om-oss/aktuelt/sloyf-rasisme-aksjonen-og-elverumskolen-ble-arets-internasjonale-elverumsinger>

1 Innledning

Sammen med regnskapet og årsberetning gir årsmeldingen et utfyllende og helhetlig bilde av tjenesteproduksjon i Elverum kommune i 2020. Samlet gir dokumentene god informasjon til politikere, ansatte og innbyggere.

Året 2020 var spesielt for de fleste av oss. Covid-19 satte sitt preg på kommunens virksomhet og det å være innbygger i kommunen. Begreper som TISK (testing, isolering, smittesporing og karantene), kohort (faste grupper med elever, barnehagebarn) og nærkontakter, er eksempler på ord som er blitt naturlig idet norske ordføreråd.

Korona-situasjonen og nasjonale retningslinjer relatert til denne har påvirket kommunens tjenestetilbud sett opp mot det som var planlagt i virksomhetsplan og budsjett for 2020. Takket være dyktige og fleksible ansatte har Elverum kommune kunne gi et godt og forsvarlig tjenestetilbud i den ekstra-ordinære situasjonen. Pandemien har vist hvor viktig kommunen er i et lokal samfunn. Kommunen er et viktig verktøy for nasjonale myndigheter i en krisehåndtering. Skal samfunnet kunne fungere under en ekstraordinær situasjon som en pandemi er, er man avhengig av at kommunens virksomheter leverer tjenester, evner å omstille seg, og prioritere deretter for at nødvendige tjenester opprettholdes.

Samlet sett vil kommunedirektøren si at kommunen har håndtert korona-situasjonen særdeles bra i 2020. Det er spesielt virksomheter innenfor helse, omsorg, barnehage, skole og renhold som har hatt de største utfordringer gjennom 2020.

Elverum kommune hadde ikke klart å håndtere utfordringen uten hjelp fra frivillig sektor. Røde kors har bidratt på kommunens teststasjon fra første dag, hver dag! Og en stor takk til innbyggernes innsats med å følge de generelle smittevernreglene og ellers anbefalinger gitt av kommunen. Dette har bidratt til at man har klart å få smitten under kontroll når utbrudd har oppstått.

Elverum kommune gjennomfører medarbeiderundersøkelse 2. hvert år. Resultatet for 2020 viser at Elverum kommune ligger på gjennomsnitt eller over landsgjennomsnitt på de fleste faktorer. Kun på faktoren «relevant kompetanseutvikling» scorer organisasjonen lavere enn landsgjennomsnittet.

Det vurderer kommunedirektøren henger sammen med kommunens anstrengte økonomiske situasjon. Den økonomiske situasjonen kommunen befinner seg i har gjort at kompetansehevende tiltak har blitt redusert betraktelig. Det vil på sikt være utfordrende for kommunen da man er helt avhengig av at ansatte for muligheten til å videreutvikle sine ferdigheter for å kunne gi gode tjenester.

Selv om koronasituasjonen har medført mye omprioriteringer og utsettelse av prosjekter har det blitt gjennomført mye utviklingsarbeid. Vil her vise til utbygging av høyhastighetsbreddband i ikke kommersielle områder i kommunen. Budsjettet hadde målsatt en dekningsgrad på 70 prosent i 2020, resultatet ble 74 prosent. I 2018 var status 57 prosent.

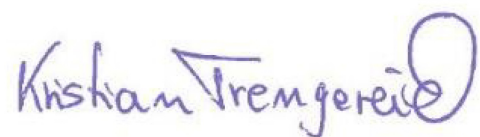
Til tross for et stort arbeid med å håndtere korona situasjonen viser årsmeldingen at Elverum kommune iall hovedsak når målene som er satt på tjenesteindikatorene, så en stor takk til ansatte for vel utført jobb.

Regnskapet for 2020 viser et positivt netto driftsresultat på 13,4 millioner kroner som utgjør en resultatgrad på 0,74 prosent. Resultatet er litt bedre enn i 2019 som viste et netto driftsresultat på 9,7 millioner kroner med en resultatgrad på 0,55 prosent. Selv om nøkkeltallet har forbedret seg sier det oss at vi må redusere driftsutgiftene eller øke inntektene i fremtidige handlings- og økonomiplaner og budsjetter, da normen er 2 prosent.

Kommunens økonomiske handlingsrom bygger på flere faktorer. Befolkningsutvikling og god styring av til enhver tid tilgjengelige økonomiske ressurser er de viktigste faktorene. Elverum fikk en befolkningsvekst på 0,18 prosent, 38 innbyggere i 2020. Dette er en bekymringsfull utvikling, fordi kommunen har forutsatt befolkningsvekst og derigjennom økte økonomiske rammeoverføringer fra staten. Forventet vekst i årene som kommer er tonet ned til cirka 0,25 prosent. Blir det en brist i denne forutsetningen i de kommende budsjettår

må kommunen justere ned driftsnivået/tjenestetilbudet.

Kommunens økonomiske situasjon er svært alvorlig. For å unngå at kommunen pådrar seg underskudd i årene som kommer må det gjøres vedtak som bedrer kommunens driftsøkonomi.

Kristian Trengereid
kommunedirektør

2 Overordnede mål og resultater

Kommuneplanens samfunnsdel er kommunens overordnede plan. Det langsiktige målet i kommuneplanen er at «Elverum skal være et godt og sunt sted å leve, med aktive, glade og friske innbyggere». Kommunen har i tillegg til kommuneplanen et planverk på cirka 20 strategiske planer fordelt på seks samfunnsområder, og som er å forstå som nødvendig detaljering av kommuneplanen for å ha et operativt grunnlag for virksomheten. [Dette planverket kan leses her.](#)

Hvert år gjennomføres det brukerundersøkelser og andre registreringer/statistikker som viser resultater innenfor fire ulike dimensjoner: Samfunn - Økonomi - Organisasjon - Tjenestekvalitet:

Dimensjoner med indikatorer	Resultat 2018	Resultat 2019	Mål 2020	Resultat 2020	Landsgjennomsnitt
Samfunnsdimensjonen					
Innbyggertall, 31. desember	21 191	21 254	21 306	21 292	-
Reduksjon i energiforbruket i kommunale byggrelatert til referanseåret 2009 - 2010, korrigert i forhold til utetemperatur, areal og brukstid	-18%	-21%	-21%	- 23%	-
Økonomidimensjonen					
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter (anbefalt norm = 2,0%)	- 0,30 %	0,55%	2,0%	0,74%	
Udisponerte disposisjonsfond i % av bruttodriftsinntekter (mål er 4,0 %)	0,60%	0,98 %	4,0%	1,44 %	
Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter (maks100 %)	123%	125 %	100%	132 %	
Egenfinansiering av investeringsporteføljen ekskl. VARF (mål er 20 %)	3,0 %	3,5 %	20%	12,8 %	
Organisasjonsdimensjonen					
Nærværsprosent. **)	92,5 %	92,8 %	92,5%	91,4%	90,2%
Medarbeidertilfredshet - 10 faktorer (svar fra medarbeidere, skala fra 1-5 (1=svært uenig og 5=svært enig)).					
1. Oppgavemotivasjon - oppleves oppgavene som endringskraft og som spennende og stimulerende.	4,3	Ikke målt		4,3	4,2
2. Mestringstro - tiltro til egen kompetanse og mulighet til å mestre utfordringer.	4,4	Ikke målt		4,4	4,3
3. Selvstendighet - opplevelse av å ha mulighet til å jobbe selvstendig.	4,3	Ikke målt		4,3	4,3
4. Bruk av kompetanse - brukt egen jobbrelevantkompetanse på en god måte.	4,3	Ikke målt		4,3	4,2

5. Mestringsledelse - ledelse som vektlegger at den enkelte medarbeider skal få utvikle seg best mulig i forhold tilegne forutsetninger.	4,0	Ikke målt		4,0	4,0
6. Rolleklarhet - forventningene til jobben som skalutføres er tydelig definert og kommunisert.	4,4	Ikke målt		4,4	4,2
7. Relevant kompetanseutvikling - best mulig rustet til å utføre sine oppgaver med høy kvalitet.	3,7	Ikke målt		3,6	3,6
8. Flexibilitetsvilje - fleksibel på jobb og tilpasse sin måte å jobbe på til nye behov og krav.	4,5	Ikke målt		4,5	4,4
9. Mestringsklima - motiveres av å lære, utvikle seg og gjøre hverandre gode.	4,1	Ikke målt		4,1	4,1
10. Nytteorientert motivasjon - nyttig og verdifullt for andre.	4,7	Ikke målt		4,7	4,6

Tjenestekvalitetsdimensjonen					
Tjenestene skal være innenfor lov og forskrift. (Tilsynfra Statsforvalteren på ulike tjenesteområder blir rapportert i tertialrapportene og årsrapporten). ***)	ja	nei	ja		
Brukerundersøkelser på ulike tjenester. ****)					
Resultat for bruker	4,7	5,1	4,7	4,7	-
Respektfull behandling	5,1	5,4	5,1	5,5	-
Tilfredshet med informasjon	4,5	4,9	4,5	4,5	-

Tabell: Mål og resultater for Elverum kommunes virksomhet målt på sentrale indikatorer innenfor 4 dimensjoner -samfunn, økonomi, organisasjon og tjenestekvalitet. *) = Renter og avdrag i % av brutto driftsinntekter. **) = SSB harfraværstatistikk per kvartal for landet - ikke for året under ett. *) = Se pålegg etter tilsynsbesøk senere i rapporten. ****) = Alle brukerundersøkelsene har en skala fra 1 - 6, der 6 er best.**

3 Økonomiske resultater og hovedtrekk i 2020

3.1 Måltall

Måltallene er fastsatt ut fra kommunens økonomiske situasjon og må sees i et langsiktig perspektiv, dette fordi kommunens økonomiske situasjon har vært svært krevende. Netto driftsresultater har variert kraftig, disposisjonsfond er svært lave og lånegjelden er svært høy.

De økonomiske målene er ikke ambisiøsesammenlignet med andre kommuner og landsgjennomsnittet, men målene må nåes dersom kommunen skal få en sunn driftsøkonomi som igjen gir økonomiske handlingsrom for kommunen. Tabellen nedenfor viser de økonomiske målene og status pr 31.12.2020.

Økonomiske mål	Mål	Status
Netto driftsresultat i % av brutto driftsinntekter	Minimum 2,0 %	2*
Udisponert disposisjonsfond i % av brutto driftsinntektene	Minimum 4,0 %	3*
Netto lånegjeld ¹ i % av brutto driftsinntekter.	Maksimum 100%	3*
Egenfinansiering av investeringsporteføljen ekskl. VARF ² .	Minimum 20 %	3*
Avvik mellom regnskap og budsjetttrammer	Maksimum 1 %	3*

Tabell: Økonomiske mål vedtatt av kommunestyret i sak 176/19, samt statusvurdering per årsslutt 2020.

*Tallene som brukes for å vise status er:

3 = ikke tilfredsstillende og må bedres.

2 = ikke tilfredsstillende, men har en positiv utvikling.

1 = tilfredsstillende og bra.

3.2 Netto driftsresultat

Netto driftsresultat beregnes ut fra brutto driftsresultat, men tar i tillegg hensyn til resultat av eksterne finansieringstransaksjoner (renter og avdrag). Netto driftsresultat kan brukes til finansiering av fremtidige investeringer (egenkapital) eller avsettes til fond for senere bruk. For å ha en sunn kommuneøkonomi bør netto driftsresultat over tid være på 2 prosent av brutto driftsinntekter. Et lavere resultat vil ikke sikre kommunen nødvendige avsetninger til uforutsette hendelser og fremtidige investeringer.

Netto driftsresultat	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Sum driftsinntekter - tall i hele tusen	1 507 788	1 620 939	1 673 959	1 707 828	1 773 163	1 812 296
Netto driftsresultat - tall i hele tusen	-28 483	-40 403	-17 382	5 237	-9 685	-13 424
Netto resultatgrad	1,89 %	2,49 %	1,04 %	-0,31 %	0,55 %	0,74 %
Mål i økonomireglement 2 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %	2,00 %
Avvik i forhold til økonomiskmål på 2 %	1 672	-7 984	16 098	39 393	25 779	22 821

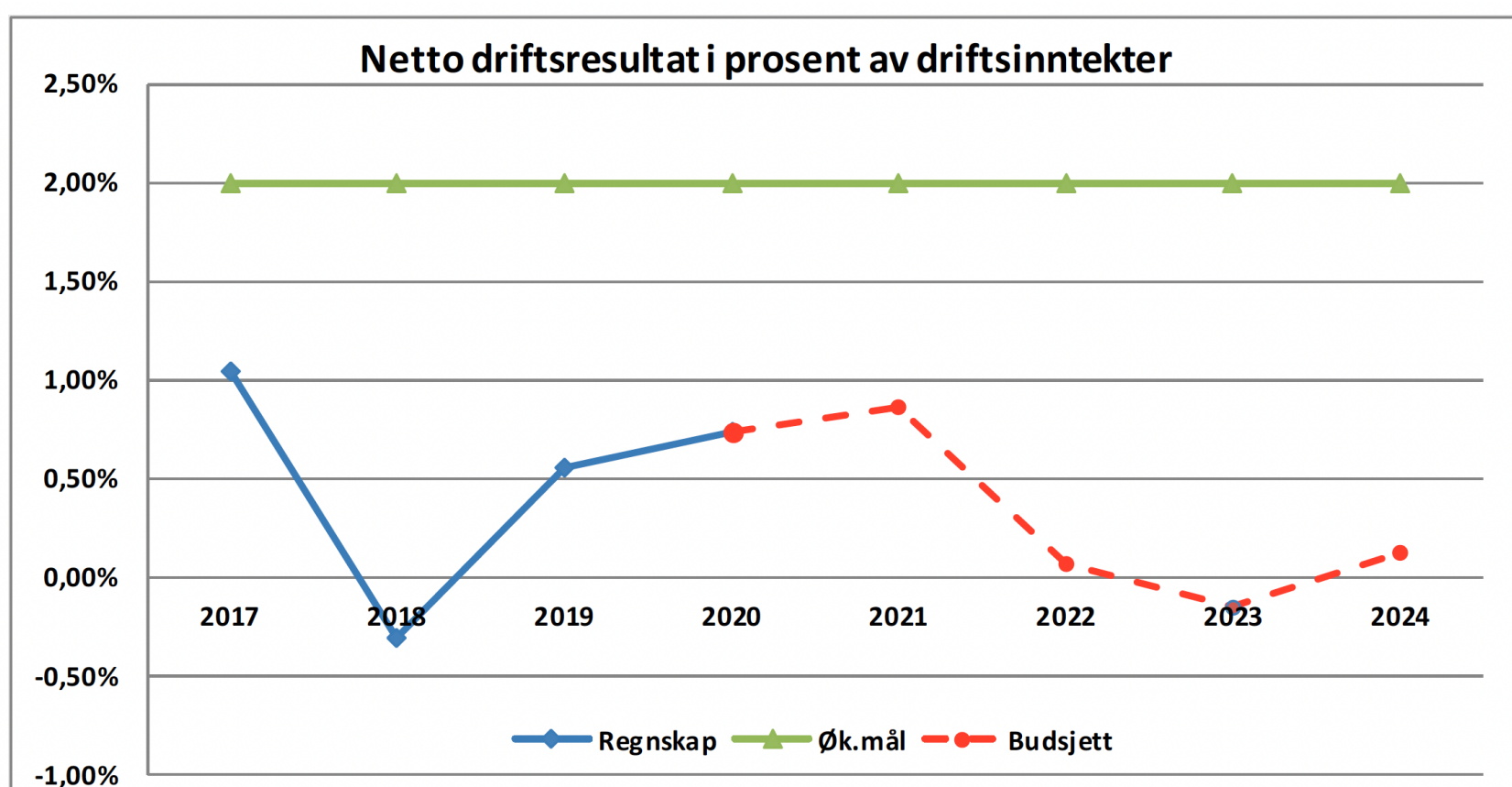
Tabell: Netto driftsresultat i perioden 2015 - 2020.

I tabellen over ser vi at netto driftsresultat har variert relativt mye i perioden 2015- 2020. Negativt nettodriftsresultat svekker kommunens økonomiske situasjon, og inndecking av dette må gjøres med bruk av frie inntekter eller tidligere års avsetninger av frie midler.

Netto driftsresultat i 2020 er positivt, men langt unna et mål om 2 prosent av brutto driftsinntekter. Sammenlignet med et resultatmål på 2 prosent er det avvik på hele 22,8 millioner kroner.

Gjennomsnittlig netto driftsresultat de siste fem årene er på 0,9 prosent. Hovedårsaken til de positive resultatene i 2015 - 2019 har vært merinntekter i form av skatteinntekter, som igjen er budsjettert i forhold til de anslag av sentrale myndigheter. I 2020 var det ikke skatteinntekter som bidro til et positivt netto driftsresultat.

2020 ble et spesielt år da koronapandemien slo ut, og det påvirket kommunen inntekter og utgifter på mange områder. Staten kom med tiltakspakker for å kompensere for de ulike konsekvensene som pandemien medførte. På grunn av stor usikkerhet omkring merutgifter ser vi at det korrigerende avviket på alle tjenesteområder viser et mindre forbruk på 16 millioner kroner, årsaken til dette er kommentert over.

Figur: Netto driftsresultat i perioden 2017 - 2024.

Netto driftsresultatet for 2020 er noe bedre enn i 2019. Budsjett 2021 har et netto driftsresultat hvor det er inntektsført 17 millioner kroner som er avsatt til fond for dekning av merutgifter som følge av koronapandemien. Uten disse inntektene ville netto driftsresultat for 2021 vært på samme nivå som årene 2022-2024.

Det vil være helt avgjørende å ha fokus på økonomistyring i tiden som kommer for å kunne opprettholde kontroll og dermed et økonomisk handlingsrom. Kommunen har vært gjennom en periode med svært store investeringer i bygningsmasser, som igjen vil øke kommunens driftsutgifter til renter, avdrag, drift og vedlikehold.

Økningen i driftsutgifter har vært forutsatt dekket av økte inntekter som følge av en forventet vekst i innbyggertall på 1 prosent, men den forventede (budsjetterte) årlige veksten i innbyggertall har uteblitt.

Dette har gitt budsjettkonsekvenser for årene som kommer. Gjennomsnittlig vekst i innbyggertall de desiste fem årene har vært på 0,25 prosent per år.

Høye investeringer over tid med lav egenkapitalandel setter store krav til brutto driftsresultat. Økte utgifter til renter og avdrag setter store krav til kommunens økonomistyring. Elverum kommune er svært sårbar for fremtidige renteøkninger.

Hovedårsaken til dette ligger i svært svake netto driftsresultater i årene som kommer. Selv om befolkningsveksten kommer tilbake vil det bli en krevende driftsøkonomi i årene som kommer.

En kontinuerlig utfordring fremover blir å prioritere kommunens ressurser slik at disse blir forvaltet på en best mulig måte. Kravet til kontinuerlig forbedring, omstillingsevne, kompetanseutvikling og effektivitet vil ligge over oss.

Det vil være nødvendig å erverve og vedlikeholde kompetanse for å kunne fastsette tjenestetilbudet til det nivået Stortinget gjennom lover og forskrifter har forpliktet kommunene å yte overfor innbyggerne. Dette krever stor innsats både fra den politiske og administrative ledelse, og ikke minst fra medarbeidere i de ulike virksomhetene i kommunen.

3.3 Udisponerte disposisjonsfond

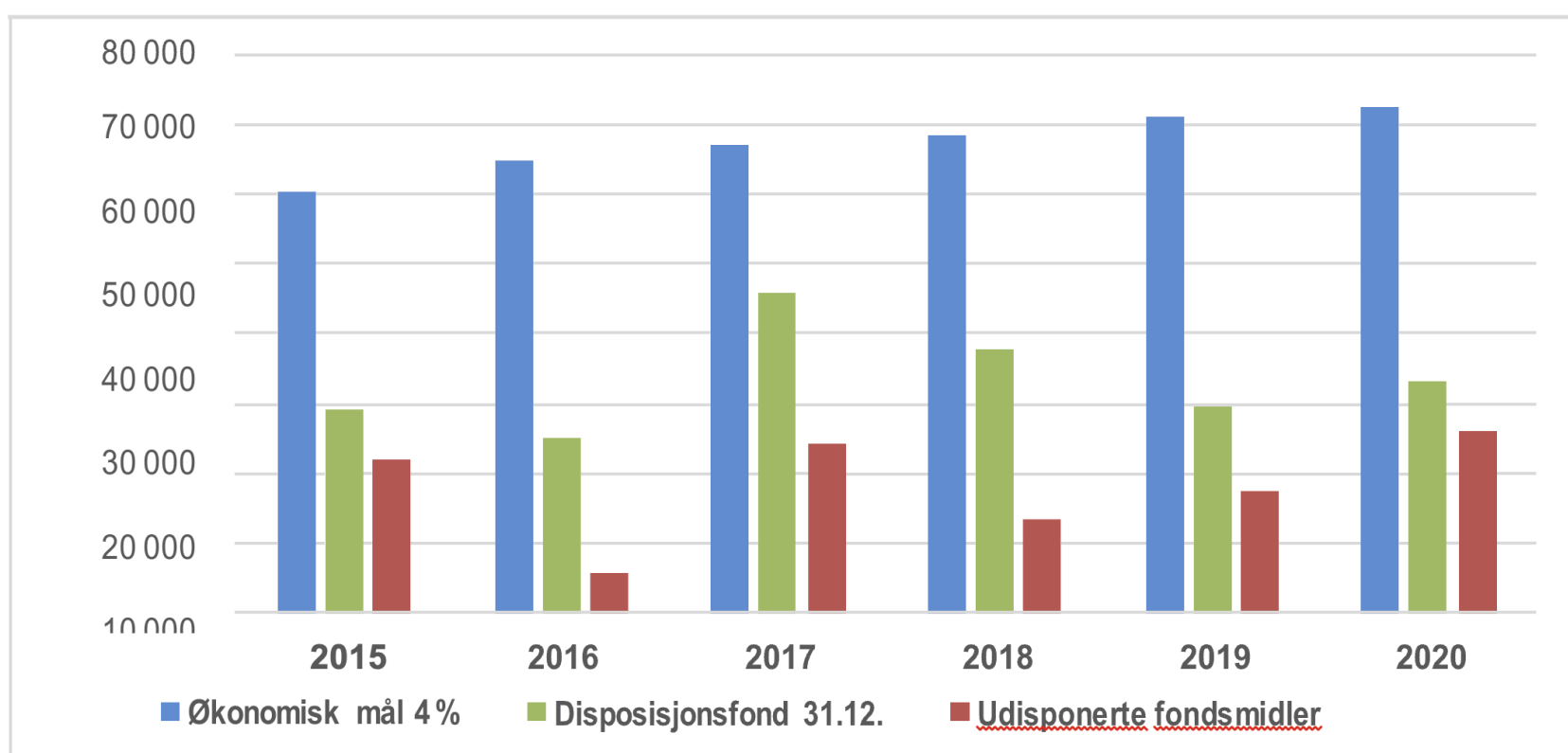
Udisponerte disposisjonsfond er midler som ikke er disponert av kommunestyret til bestemte formål, og er de reservene som kommunestyret kan anvende til gode formål eller uforutsette hendelser.

Uforutsette hendelser bør så langt råd er dekkes av en reserve som ligger i driftsbudsjettet. Dersom det ikke budsjetteres med positive netto driftsresultat på 2 prosent av brutto driftsinntekter bør kommunen ha reserver i udisponerte disposisjonsfond. Tabellen nedenfor viser status i kommunens disposisjonsfond i perioden 2015 - 2020.

Disposisjonsfond	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Disposisjonsfond 31.12.	29 184	25 134	45 647	37 816	29 624	33 420
Disponerte fondsmidler	7 222	19 552	21 413	24 428	12 214	7 353
Udisponerte fondsmidler	21 962	5 582	24 234	13 388	17 410	26 067
Udisponerte fondsmidler i % av dr.innt.	1,46 %	0,34 %	1,45 %	0,78 %	0,98 %	1,44 %
Avvik i forhold til økonomiskmål på 4 %	38 350	59 255	42 724	54 925	53 516	46 425

Tabell: Disposisjonsfond i perioden 2015 - 2020.

Udisponerte fondsmidler og netto driftsresultater bør sees i sammenheng. Når kommunen har udisponerte fondsmidler er det mulig å budsjettere med negative netto driftsresultater, men uforutsette situasjoner vil da svekke kommunens disposisjonsfond ytterligere. Elverum kommune mangler 46,4 millioner kroner for å nå målet om å ha udisponerte fondsmidler tilsvarende 4 prosent av brutto driftsinntekter.

Figur: Disposisjonsfond pr 31.12 i perioden 2015 - 2020.

3.4 Netto lånegjeld

Netto lånegjeld i forhold til brutto driftsinntekter påvirker kommunens økonomiske handlingsrom ved at renter og avdrag må betjenes av løpende driftsinntekter. Tabellen nedenfor viser status i kommunens netto lånegjeld i perioden 2015 - 2020.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Langsiktig gjeld	1 900 467	1 973 328	2 265 112	2 689 665	2 815 240	2 846 526
- formidlingslån og andre utlån	439 343	503 202	520 654	580 501	606 637	626 240
Netto lånegjeld	1 461 124	1 470 126	1 744 459	2 109 164	2 208 603	2 220 285
Netto gjeld i forhold til driftsinntekter	97 %	91 %	104 %	123 %	125 %	123 %
Avdragsprosent	2,9 %	3,1 %	2,8 %	2,3 %	2,5 %	2,9 %
Renteprocent	2,9 %	2,6 %	2,2 %	2,0 %	2,3 %	2,2 %
Renter og avdrag i prosent av driftsinntekter	5,7 %	5,7 %	5,0 %	4,3 %	4,8 %	5,1 %

Tabell: Langsiktig gjeld i perioden 2015 - 2020.

Kommunens langsiktige gjeld er svært høy. Sammenlignet med andre kommuner må Elverum kommune bruke vesentlig mer av løpende driftsinntekter til å betjene renter og avdrag.

Årsaken til høy lånegjeld er alle store investeringsprosjekter som er gjennomført for å møte en forventet befolkningsvekst. Veksten har avtatt, men investeringene er gjennomført.

Netto gjeld har økt med 0,95 milliarder kroner fra 2015 til 2020. Dette innebærer også at kommunen må påregne å disponere mer av de løpende driftsinntekter til å betale renter og avdrag.

Årsaken til at sum renter og avdrag ikke har økt i perioden er et redusert rentenivå, og at avdragsperioden på lån er forlenget. Rentenivået er på et historisk lavt nivå, og signaler fra sentralbanken er at renten vil i løpetplanperioden øke med 1 - 2 prosentpoeng.

I tillegg til økte utgifter til renter og avdrag vil det også påløpe økte utgifter til drift og vedlikehold av de nye arealene.

3.5 Egenfinansiering av investeringer

Nøkkeltallet beskriver hvor stor del av kommunens investeringer som finansieres med egenkapital. Det vil si den andelen av investeringene som ikke er lånefinansiert. Høy egenkapitalandel tilsier mindre belastning på fremtidige driftsbudsjetter.

Bruk av egenkapital for finansiering av investeringer reduserer behov for lånefinansiering, og bidrar dermed til å redusere kommunens lånegjeld. I økonomireglementet er det et mål å ha minimum 20 prosent egenfinansiering av investeringer. Tabellen nedenfor viser kommunens egenfinansiering av investeringer i perioden 2015 - 2020.

Investeringer	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Egenfinansiering av investering	9,8 %	5,0 %	7,2 %	3,0 %	3,5 %	12,8 %
Bruk av egenkapital	25 600	10 618	34 095	16 466	14 278	12 246
Økonomisk mål 20 %	35 694	41 803	96 195	93 804	80 806	19 081
Avvik i forhold til mål	-9 174	-31 122	-62 099	-77 338	-66 528	-6 835

Tabell: Egenfinansiering i perioden 2015 - 2020.

Egenfinansiering av investeringer har ikke vært tilfredsstillende i perioden 2015 - 2020. For å redusere belastningen i framtidige driftsbudsjetter er det viktig å sørge for en høyere egenfinansiering i årene som kommer.

3.6 Arbeidskapital

Arbeidskapital er et resultat av den økonomiske styringen. Begrepet arbeidskapital består av omløpsmidler (betalingsmidler) fratrukket kortsiktig gjeld, og viser kommunens evne til å betale løpende forpliktelser.

Arbeidskapitalen er et litt krevende begrep å forholde seg til, men det handler om tilgang og bruk av midler til drift og investeringer. Ubrukte lånemidler pr 31.12. er med og påvirker kommunens arbeidskapital, og i de senere årene har nivået på ubrukte lånemidler variert relativt mye.

Arbeidskapital	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Arbeidskapital 31.12. tall i heletusen	238 026	169 817	110 600	166 863	188 387	208 284
Arbeidskapital i % av driftsinntekter	15,8 %	10,5 %	6,6 %	9,8 %	10,6 %	11,5 %
Korrigert arbeidskapital*	-51 649	13 488	-11 263	-3 851	-2 091	-6 268
Korrigert arbeidskapital i % av driftsinntekter	-3,4 %	0,8 %	-0,7 %	-0,2 %	-0,1 %	-0,3 %

Tabell: arbeidskapital i perioden 2015 - 2020. * Korrigert for premieavvik, bundne fondsmidler og ubruktelånemidler.

Korrigert arbeidskapital viser kommunens reelle arbeidskapital når vi trekker ut premieavvik, bundne fondsmidler og ubrukte lånemidler. Premieavvik er ikke reelle betalingsmidler fordi dette er beløp som ikke er disponible på kort sikt.

Bundne fondsmidler bør også trekkes ut ettersom dette er midler som skal gå til bestemte formål som kommunestyret ikke selv bestemmer. Ubrukte lånemidler bør også holdes utenfor ettersom dette er midler som skal gå til finansiering av pågående investeringsprosjekter.

Korrigertarbeidskapital er negativ, og dette er en indikasjon på at kommunen må være forberedt på å ta opplykviditetslån/kassekreditt for å betale løpende forpliktelser. Negative driftsresultater frem i tid og bruk av fond for finansiering av drift eller investeringer vil svekke arbeidskapitalen ytterligere.

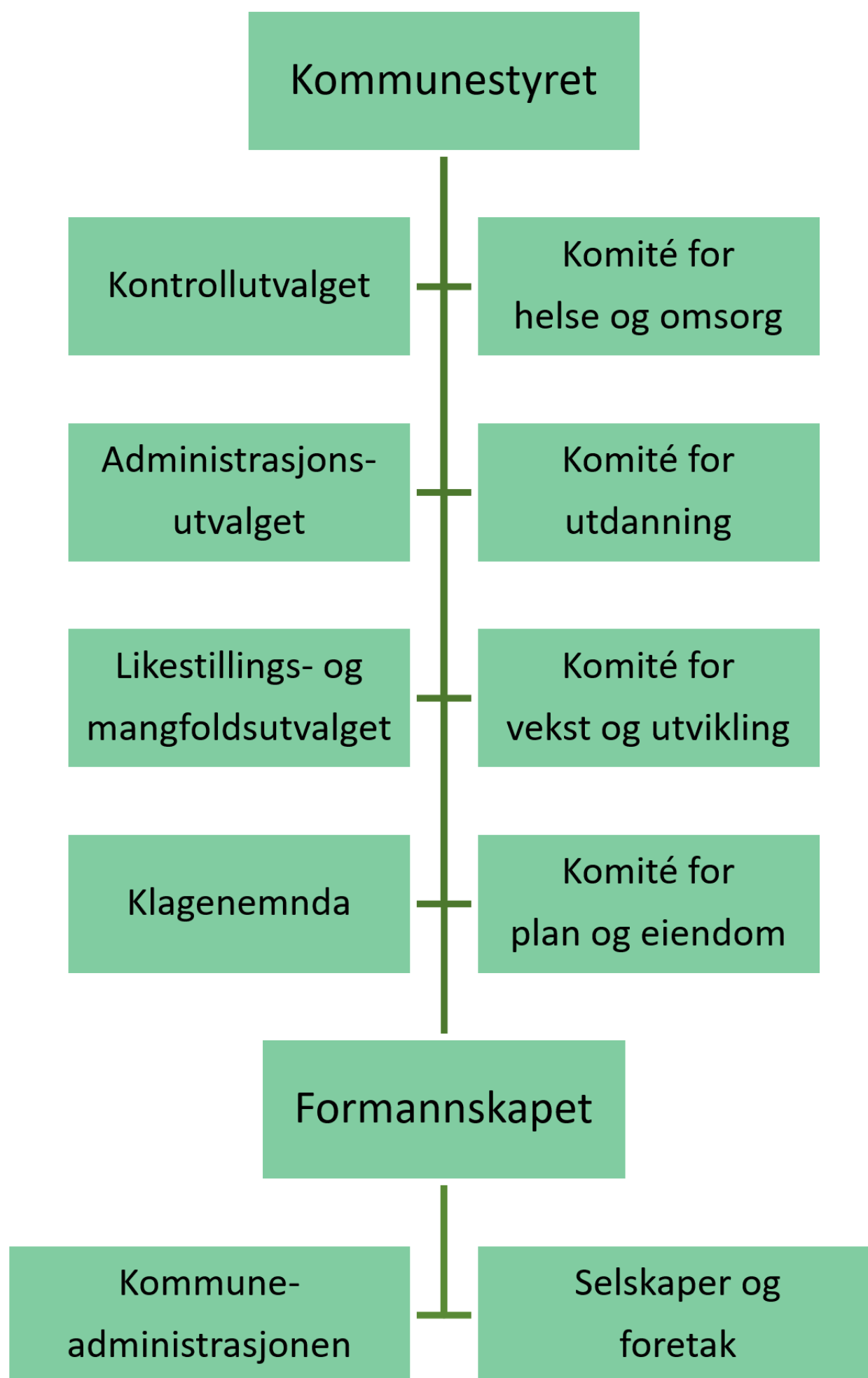
Positive netto driftsresultater i årene som kommer vil styrke kommunens arbeidskapital.

4 Organisering

4.1 Politisk organisering

Kommunens organisering av det politiske arbeidet viser hvordan de folkevalgte representantene og representanter oppnevnt av de folkevalgte, er fordelt i styrer, råd og utvalg. Med virkning fra kommunevalget i 2019 ble det innført noen nye benevnelser – jfr. bl.a. som følge av endringer i kommuneloven.

Under vises organisasjonskartet for det politiske arbeidet i Elverum kommune, og det gis en kortredegjørelse for de forskjellige organene. Arbeidet i de forskjellige styrer, komitéer, råd og utvalg med saker, saksunderlag og vedtak m.m. kan følges på kommunens hjemmeside – her: <https://www.elverum.kommune.no/politikk>.

Figur: Organisering av de folkevalgte organer i Elverum kommune i kommunestyreperioden 2019 - 2023.

Kommunestyret er kommunens øverste organ og består av 35 folkevalgte representanter fra de politiske partiene. Kommunestyret delegerer i stor grad myndighet gjennom et eget delegerings-reglement til underliggende utvalg, formannskapet, kommunedirektøren (kommune- administrasjonen) med flere. Det er klare regler for hva som kan delegeres og hva kommunestyret selv må beslutte.

Kontrollutvalget er oppnevnt av kommunestyret i henhold til kommuneloven.

Administrasjonsutvalget er et partssammensatt utvalg oppnevnt i henhold til kommuneloven.

Kommunestyrekomiteene (helse og omsorg, utdanning, vekst og utvikling, plan og eiendom) er oppnevnt av kommunestyret i henhold til kommunelovens og er delegert ansvar og myndighet i henhold til eget

kommunalt reglement.

Eldrerådet er opprettet med hjemmel i lov og er et rådgivende organ for kommunen. Rådet skal i prinsippet ha til behandling alle saker som gjelder levekårene for eldre i kommunen og avgi uttalelse i saken.

Rådet for personer med funksjonsnedsettelse er opprettet med hjemmel i kommuneloven for å sikre åpen, bred og tilgjengelig medvirkning i saker som er viktige for personer med funksjonsnedsettelse.

Ungdomsrådet er opprettet med hjemmel i kommuneloven. Formålet er å lære opp unge i demokratiske prosesser og arbeidsmåter.

Formannskapet er valgt blant kommunestyrets medlemmer i henhold til kommuneloven for valgperioden på 4 år. Formannskapet behandler saker forberedt av administrasjonen og utøver kommunens eierskap i selskap og foretak hvor kommunen er eier.

Selskaper og foretak hvor Elverum kommune har eierinteresser har i 2020 vært:

Kommunale foretak

KF Elverum kommuneskoger (100 %)

Aksjeselskap

Agena AS (100 %) Elverum Vekst AS(100 %) Elverum Energi AS (100%)

Terningen Arena Idrett og Kultur AS (100%) FlerbruksanleggetAS (100%)

AVR Institute Norway AS (33,3%) Nordavind DC Sites AS (7,7%)

Interkommunale selskap

Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselskap IKS Midt-Hedmark Brann- og Redningsvesen IKS

Revisjon Øst IKS

Andre virksomheter

Elverum kommunale pensjonskasse StiftelsenFestspillene Elverum

3 stiftelser:

Elverum kommunes stiftelse for utdanning, Elverum kommunes stiftelse for jord, skog og bygdeutvikling og Elverum kommunes stiftelse for helse, omsorg og pleie.

Lovpålagte tjenester organisert som egne rettssubjekter med eget regnskap er:

Renovasjon – Tjenesten er organisert gjennom Sør-Østerdal interkommunale renovasjonsselskap IKS hvor Elverum kommune er kontorkommune og hefter for 60 prosent av selskapets forpliktelser.

Brann- og redningstjeneste – Tjenesten er organisert gjennom Midt Hedmark Brann- og RedningsvesenIKS hvor Elverum kommune er kontorkommune og hefter for 30,5 prosent av selskapets forpliktelser.

Revisjon – Tjenesten er organisert gjennom Revisjon Øst IKS hvor Løten kommune er selskapetskontorkommune. Elverum kommune har en ansvarsdel på 9,0 prosent av selskapet.

Utover dette drives kommuneskogen som kommunalt foretak gjennom Elverum kommuneskog KF. Kommuneskogen fører eget separat regnskap for sin virksomhet. Heleide eller deleide aksjeselskaper er frittstående ordinære AS med styrer oppnevnt i generalforsamlingen.

Formannskapet er delegertmyndighet som utøvende eierorgan. Kommunen har egen eierskapsmelding som ligger til grunn forutøvelse av eierskapet. De enkelte selskapenes virksomhet drives i henhold til vedtekter og egne strategiplaner for hvert selskap.

4.2 Administrativ organisering

Elverum kommunes driftsorganisasjon er vist i organisasjonskartet under på sektor- og stabsnivå. Hver sektor ledes av en sektorsjef, stabene av en stabssjef. Sektorer og staber er videre organisert i fagligeenheter med enhetsledere. De største sektorene har i tillegg avdelinger med avdelingsledere underlagtde enkelte enhetene. For å løse nødvendig tjenesteproduksjon og stabs-/støttefunksjoner er det i tillegg til kommunens egen tjenesteproduksjon organisert flere interkommunale samarbeid.

Interkommunalt samarbeid

- Pedagogisk- psykologisk tjeneste
- Innkjøpsamarbeid med nabokommuner
- Barnevernvakt
- Geodata samarbeid
- Miljørettet helsevern
- Arbeidsgiverkontroll
- Elverum Interkommunale Legevakt
- Interkommunale akutte døgnplasser

Elverum kommune er vertskommune og fører regnskapet samt drifter IKT-løsningene for PPT- tjenesten i kommunene Stor-Elvdal, Våler, Åmot og Elverum. Samarbeidet er basert på en egen avtale hvor fylkeskommunen deltar i finansieringen.

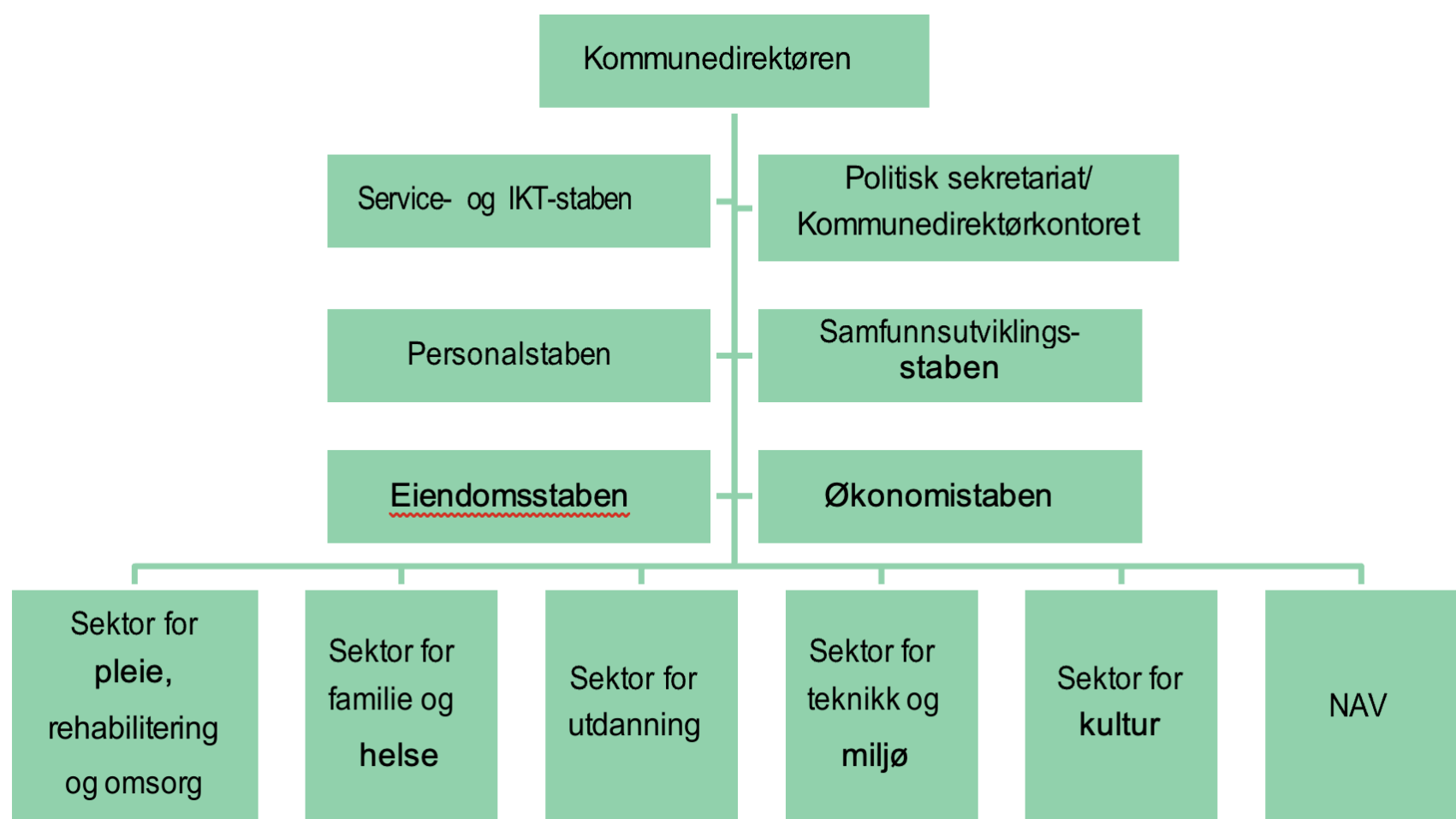
Kommunen deltar også i et interkommunalt samarbeid om sekretariat for kontrollutvalget.

Elverum kommune deltar i et interkommunalt samarbeid om arbeidsgiverkontroll som en del avskatteoppkreverens oppgaver i forbindelse med innkreving av skatter og avgifter.

Interkommunalt Geodata-samarbeid Elverum – Solør er en samarbeidsavtale om drift av en felles GIS-løsning (geografiske informasjonssystemer) for kommunene Elverum, Våler, Åsnes og Grue. Samarbeidsavtalen gjelder fra 1.1.2010 som et løpende oppsigelig samarbeid.

Elverum interkommunale legevakt - etablert 1. januar 2014. Dette er et interkommunalt samarbeid mellom kommunene Åsnes, Våler og Elverum som sammen tilbyr innbyggerne en felles og mer robust legevakt. Fra desember 2018 er også Åmot kommune med i denne ordningen.

Interkommunale akutte døgnplasser - er et samarbeid mellom Våler, Åsnes og Elverum som tilbyr innbyggere kommunal øyeblikkelig hjelp med døgnplasser (somatikk).

Figur: Administrativ organisering i Elverum kommune i 2020. Sektorene har hovedansvar for tjenesteproduksjon og myndighetsforvaltning. Stabene har primært støtte-/forvaltningsfunksjoner.

5 Sykefravær, bemanning, likestilling og medarbeidere

5.1 Bemanning - utvikling årsverk

Sektor/stab	Antall årsverk	
	31.12.2019	31.12.2020
Rådmannskontoret og Samfunnsutviklingsstaben	5,5	5,5
Sektor for teknikk og miljø	58,0	57,0
Eiendomsstaben	93,8	89,3
Sektor for utdanning	531,0	553,9
Sektor for familie og helse	105,7	66,7
NAV Elverum	21,0	20,0
Sektor for kultur	39,7	32,5
Sektor for pleie, rehabilitering og omsorg	473,8	511,4
Personalstaben	6,3	6,3
Service- og IKT-staben	27,1	25,5
Økonomistaben	27,0	25,0
Sum kommunen	1 389,7	1 392,6

Tabell: Bemanning i Elverum kommune målt i antall årsverk fordelt på sektorer og staber per 31.12.2020 og 31.12.2019

Oversikten over viser faste personalressurser per 31.12.2020. Dette gir oversikt over den reelle innsatsen av ressurser i form av personell, og mindre endringer/forskyvninger som ikke endrer den totale innsatsen. Grunnlaget hentes direkte ut fra lønssystemet slik at tellingen er maskinell.

Utgangspunktet for tellingen nå er ansettelsesprosent for de enkelte stillingskategorier, og disse summeres opp til lønnete årsverk. Utviklingen vises sammenliknet med sum personalressurser per 31.12.2019. Det er en total økning på 2,9 årsverk sammenliknet med samme tidspunkt i fjor.

Et viktig moment å ta med her er at tellingen gir oss antall "aktive årsverk" pr 31.12.20. Det betyr at dersom en stilling står vakant på telletidspunktet kommer den ikke med i tellingen, dette kan forklare noe av differansen pr sektor fra år til år.

Stabene

Endringen i Eiendomsstaben skyldes naturlig avgang og at staben har optimalisert driften.

Det er per 31.12.20 6,3 faste årsverk i Personalstaben. Personalstaben administrerer også 5,2 årsverk frikjøpte hovedtillitsvalgte i tillegg til hovedverneombud. Disse blir talt ut i sektorer i sine opprinnelige stillinger.

Endringen i Service- og IKT-staben skyldes at kommunikasjonsenheten ble redusert med en halvstilling i forbindelse med gjennomførte salderingstiltak i 2020, samt naturlig avgang som ikke er erstattet.

Økonomistaben er redusert med 2 årsverk fra 2019, det skyldes at 2 ressurser knyttet til skatte-innkrevning ble overført til Skatteetaten fra 01.11.20 som del av en virksomhetsoverdragelse når Skatteetaten overtok oppgaver som tidligere var tillagt kommunene.

Sektorene

Sektor for teknikk og miljø har i prinsippet stabil bemanning uten kapasitetsendringer som ikke er hjemlet i budsjettvedtak. Ulikheter mellom telletidspunktene skyldes hovedsakelig oppståtte vakanser, ledige stillinger som ikke besatt enda, eller at kortvarige dubleringer oppstår av samme årsak.

I sektor for kultur skyldes endringen at det er overført oppgaver fra kultursektor til PRO tilsvarende 4,4 årsverk. Ett årsverk er redusert i omorganisering innad i enhet for idrettshallene. Øvrig endring på 1,8 årsverk skyldes vakante stillinger på telletidspunktet på Biblioteket og Ungdommens Hus.

Hovedårsaken til økning i årsverk i sektor PRO (pleie, rehabilitering og omsorg) skyldes omorganiseringer hvor sektoren fikk ansvar for flere tjenester fra 1. januar 2020. Følgende områder ble overflyttet:

- Rus- og psykisk helsetjeneste ble overført fra sektor for Familie og helse til PRO med 43 årsverk.
- Frisklivsentralen ble overført fra sektor for Familie og helse til PRO med 1 årsverk.
- Fritid med bistand ble overført fra sektor for Kultur til PRO med 2,4 årsverk.
- Hjelpemiddellageret ble overført fra sektor for Kultur til PRO med 2 årsverk.

Stenging av 16 plasser på Sætre aldershjem i 2020 medførte reduksjon i totalt 10,6 årsverk (inklusive 1 årsverk avdelingsleder). Som følge av tjenestegjennomgang i 2019, er det redusert følgende stillinger i 2020:

- 1 årsverk fagutviklingspsykepleier
- 0,6 årsverk merkantil
- 0,25 årsverk helsefagarbeider Jotunhaugen

Hjemmebaserte tjenester har redusert 1 årsverk avdelingsleder som følge av omorganisering til størreavdelinger. Dagaktivitet for hjemmeboende personer med demens ble styrket med 0,8 årsverk.

Telling av årsverk innebærer at kun stillinger som er besatt (fast og midlertidig) telles på telletidspunktet. Det vil alltid være ledige stillinger som er under utlysning i PRO, og som derved ikke er med i totaloversikten. Dette medfører også en variasjon i antall årsverk ved telletidspunktene.

Årsaken til endringene i sektor for familie og helse skyldes overføring av enheten Psykisk helse og rus til PRO (pleie, rehabilitering og omsorg) med virkning 01.01.20. Det er videre foretatt innsparing gjennom å redusere fra 3 til 2 psykologstillinger, samt en reduksjon på den interkommunale legevakten hvor man har redusert 2 årsverk hvorav 1 er Elverums andel.

I utdanningssektoren skyldes endringene i antall årsverk delvis bemanningsnorm for barnehage og skole, men det har også vært en økning i bemanning som følge av økt antall spesialpedagogiske tiltak rettet mot barn/elever med spesielle behov. På lik linje med PRO er dette også en stor sektor hvor det vil være stillinger som står vakante på telletidspunktet i påvente av nyansettelse.

5.2 Sykefravær

Sykefravær 2020 - Elverum kommune				
Sektor/Stab	Totaltfravær i %	Sykefravær i % mindre enn 16 dager inkl. egenmelding	Sykefravær i % mer enn 16 dager	Endring i %-poeng - sammenlignet med 2019
Rådmann og stabene: Personal-staben, Økonomistaben, Service- og IKT-staben, Samfunnsutviklingsstaben	6,45 %	2,46 %	3,99 %	+0,13
Sektor for teknikk og miljø	7,73 %	1,72 %	6,01 %	+ 3,85
Eiendomsstaben	10,78 %	2,85 %	7,93 %	+ 1,79
Sektor for utdanning	7,38 %	1,94 %	5,44 %	+ 0,95

Sektor for familie og helse	9,07 %	1,95 %	7,12 %	+ 2,94
NAV	4,20 %	1,32 %	2,88 %	+ 0,09
Sektor for kultur	4,93 %	1,23 %	3,70 %	+ 2,01
Sektor for Pleie-, rehabilitering og omsorg	11,90 %	2,74 %	9,16 %	+ 2,97
Sum/gjennomsnitt for kommunen	9,11 %	2,27 %	6,84 %	+ 1,92

Tabell: Sykefravær i sektorer og staber i 2020 samt sammenlikning med 2019.

Gjennomsnittlig sykefravær for 2020 for Elverum kommune er 9,11prosent. Sammenlignet med året før er det en økning tilsvarende 1,92 prosentpoeng. På grunn av den pågående pandemien covid-19 har det vært lavterskel for å bli hjemme ved symptomer på luftveisinfeksjon siden mars 2020. Dette påvirker økning i korttidsfravær i forhold til tidligere år. Det er rapportert 0,54 prosent fravær direkte knyttet til covid-19 i form av karantene og påvist smitte.

Korttidsfravær ligger på 2,27 prosent og langtidsfraværet på 6,84 prosent. Korttidsfravær er fravær inntil 16 dager, mens langtidsfravær er fravær utover 16 dager. Det er langtidsfraværet som gir de største utslagene på fraværstatistikken. Tallene må ses i sammenheng med antall ansatte. Ved få ansatte vil enkeltfravær gi store utslag. Elverum kommune har i virksomhetsplan for 2020 et mål på nærvær på 92,5 prosent, resultatet ble 90,9 prosent nærvær.

Å ha oversikt over mønstre og sammenhenger i sykefraværet gir kunnskap og avdekker utfordringer. Ved å se utviklingen i sykefraværet over tid og sammenligne med nærliggende virksomheter, vil vi få en status og et bilde på om målene bør justeres og om det eventuelt bør iverksettes tiltak. Godt sykefraværarbeid krever kompetente ledere som følger opp, ansatte som involveres og tillitsvalgte og verneombud som er aktive deltagere.

Det gjennomsnittlige sykefraværet er målt og rapportert per sektor/stab. Av hensyn til personvernet er stabene, eksklusive eiendomsstaben, slått sammen.

Vi har fortsatt fokus på nærvær gjennom eksisterende tiltak som lederutvikling og opplæring i sykefravær oppfølging for ledere, tillitsvalgte og verneombud. Målet er et vesentlig redusert sykefravær innenfor nevnte sektorer innenfor en tidsramme på 3 år. Innholdsmessig har det handlet om forebyggende innsats, bedre oppfølging av sykemeldte og å gi ledere og ansatte effektive verktøy for å skape gode og inkluderende arbeidsmiljø.

Prosjektet «Fra fravær til nærvær – hvordan jobbe for redusert sykefravær i utvalgte sektorer» ble avsluttet våren 2019. De erfaringer og verktøyene vi ser har effekt på nærværet har vi implementert i våre rutiner for sykefravær og oppfølging. Det jobbes videre med fokus på nærvær både internt og i samarbeid med NAV lokalt, NAV Arbeidslivssenter og bedriftshelsetjenesten.

5.3 Likestilling og mangfold i arbeidslivet

5.1.1 Bakgrunn

I henhold til kommuneloven § 48 og likestillingsloven § 1, så skal kommunene rapportere sitt arbeid med likestilling. Rapporteringen skal inngå i årsmeldingen.

5.1.2 Generelt om likestilling og mangfold

Likestilling og mangfold handler om likeverdige muligheter og like rettigheter og plikter til deltakelse for alle uansett opprinnelse, legning, kjønn, funksjonshemming, alder og bakgrunn. Følgende lover og avtaleverk gjelder for likestilling:

- Lov om likestilling mellom kjønnene (likestillingsloven)
- Lov om forbud mot diskriminering på grunn av etnisitet, religion (diskrimineringsloven)

- Lov om forbud mot diskriminering på grunn av nedsatt funksjonsevne (diskriminerings- og tilgjengelighetsloven)
- Arbeidsmiljøloven, Hovedavtalen og Hovedtariffavtalen

5.1.3 Likestilling i Elverum kommune

Likestillings- og mangfoldsarbeidet i kommunen er tillagt Mangfoldsutvalget. Utvalget er politisk sammensatt med bistand fra administrasjonen. Det har ikke vært noe aktivitet i dette utvalget i 2020. Det ble våren 2019 startet et arbeid med å vurdere utvalgets mål og hensikt, dette arbeidet er ikke avsluttet.

5.1.4 Lønn, stillinger og kjønn

Lønnsoppgjøret 2020 ble påvirket av den unntakstilstand som preget Norge som følge av covid-19-pandemien. I revidert statsbudsjett var rammen for årets lønnsvekst redusert fra opprinnelig 3,6 prosent til 1,5 prosent. Oppgjøret mellom KS og arbeidstakerorganisasjonene ga i snitt 1,7 prosent økning for ansatte i kapittel 4. I sentrale forhandlinger i 2020 ble det ikke avsatt midler til lokale forhandlinger for ansatte som tilhører kapittel 4. Flesteparten av kommunens ansatte er innplassert i dette lønnskapitlet etter Hovedtariffavtalen.

Som følge av det begrensede lønnsoppgjøret sentralt ble det heller ikke gjennomført ordinære lokale lønnsforhandlinger for ansatte i kapittel 3 og kapittel 5. Det ble fastsatt lik lønnsjustering for alle basert på stillingsnivå/ledernivå i kapittel 3 og utdanningsnivå i kapittel 5. Lønnsjusteringen ga i gjennomsnitt 1,7 prosent som i kapittel 4.

Det er ikke store forskjeller i lønn mellom kvinner og menn i de forskjellige forhandlingskapitlene. Tabellene nedenfor viser oversikt over lønn for sektor- og stabssjefer i kapittel 3.4.1, samt gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn i de andre forhandlingskapitlene.

Tallene i sistnevnte viser gjennomsnittslønn i 100 prosent stilling. Lønnsnivået for ledere og akademikere må ses i sammenheng med utdanning, ansvar og kompleksitet i stillingen. De øvrige ansatte i kapittel 4 har som hovedregel sin lønsplassering i henhold til garantilønnstabellen i hovedtariffavtalen. Lønnsforskjeller innen enkelte stillingstyper er knyttet til markedsverdi og ikke kjønn.

Lønn sektor- og stabssjefer (kommunedirektørens ledergruppe):

Stilling	Navn	Årslønn
Kommunedirektør	Kristian Trengereid	1 162 600
Assisterende kommunedirektør	Aasmund Hagen	983 000
Økonomisjef	David Sande	921 000
Service- og IKT-sjef	Rune Løchting	803 000

Personalsjef	Hjørdis Midjord	780 000
Eiendomssjef	Kjell Karlsen	905 000
Kultursjef	Line M. Rustad	799 000
Utdanningssjef	Tord Arnesen	916 000
Teknisk sjef	Tor Backe	908 000
Familie- og helsesjef	Lars Kiplesund	801 000
Pleie- og omsorgssjef	Aino Kristiansen	932 000

Sektor- og stabssjefer	Gjennomsnittlig årslønn
------------------------	-------------------------

Kvinner	837 000
Menn	924 950

Forskjellen i lønn mellom kvinner og menn er størst i kommunedirektørens ledergruppe. Som vi ser av oversikten over så tjener kvinner 90,4 prosent av det menn tjener. Lønn må ses i sammenheng med utdanning, type sektor, ansvar og kompleksitet i stillingen.

Gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn - enhetsledere:

Forhandlingskapittel 3.4.2, enhetsledere/rektorer	Gjennomsnittlig årslønn
Kvinner	653 603
Menn	714 045

Gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn - avdelingsledere:

Forhandlingskapittel 3.4.3, avdelingsledere	Gjennomsnittlig årslønn
Kvinner	588 720
Menn	584 890

Gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn - akademikere:

Forhandlingskapittel 5, akademikere	Gjennomsnittlig lønn inkl. leger	Gjennomsnittlig lønn uten leger
Kvinner	637 942	580 400
Menn	628 406	582 830

Gjennomsnittlig lønn for kvinner og menn - kapittel 4:

Forhandlingskapittel 4, de fleste ansatte	Gjennomsnittlig årslønn
Kvinner	467 496
Menn	462 790

*Avlastere er ikke med i uttrekket. Disse er fast ansatte, men arbeidet er ikke sidestilt med ordinært arbeid og regulering følger av særavtalen SGS 1030.

Det ble i 2018 utarbeidet en veileder for fastsettelse av lønn. Hensikten er at denne veilederen skal bistå ledere i å fastsette riktig lønn ut ifra prinsippene i hovedtariffavtalen og lokal lønnspolitikk.

Faktorer som utdanningsnivå og erfaring spiller inn på lønnsnivå til kvinner og menn. Lang fartstid vil normalt gi grunnlag for et høyere lønnsnivå, samt at det innenfor visse yrker er utfordringer med å rekruttere kvalifiserte ansatte, noe som kan gi grunnlag for en høyere lønsplassering etter en konkretvurdering.

Det er fokus på likelønn i alle typer stillinger i Elverum kommune. Kommunens lønnspolitikk gjenspeiles i modellen «Lokale forhandlinger – gjennomføringsmodell», som er tuftet på Hovedtariffavtalen, hvor det blant annet fremkommer at lønnspolitikken skal bidra til:

- Motivere til kompetanseutvikling
- Motivere til mer heltid
- Beholde, utvikle og rekruttere
- Sikre kvalitativt gode tjenester
- Fremme og ivareta likestilling mellom kjønnene

Elverum kommune har utarbeidet en overordnet kompetanseplan, og alle sektorer og staber har laget egne kompetanseplaner som beskriver hvilken kompetanse som trengs videre fremover for å sikre gode, kvalitative tjenester til kommunens innbyggere.

Elverum kommune ønsker at kommunens ansatte skal ta videreutdanning for å heve kompetansen innenfor de områder som er nødvendig. Vi har utarbeidet egne rutiner for gjennomføring av utdanning og hvordan dette kan kompenseres lønnsmessig.

5.1.5 Andel kvinner og menn ansatt i Elverum kommune

Som det fremkommer av tabellen under er andelen kvinner høy innenfor alle sektorer med unntak av sektor for Teknikk og miljø og Kultursektoren. Elverum kommune skiller seg derfor ikke ut fra kommunesektoren generelt med hensyn til kjønnsfordeling, og det kan konstateres at Elverum kommune er en stor kvinnearbeidsplass. Endringene er marginale fra år til år.

På tross av sterkt søkelys de siste årene på kjønnssegregering i norsk arbeidsliv når det gjelder valg av sektor og yrke, viser tall fra SSB at dette tar tid å endre.

Andel kvinner og menn fordelt på sektor og stab:

Sektor/stab	Kvinner		Menn	
	2019	2020	2018	2019
Kommunedirektør/stabene	64 %	61 %	36 %	39 %
Eiendomsstaben	61 %	61 %	39 %	39 %
Teknikk og miljø	24 %	24 %	76 %	76 %
Utdanning	82 %	80 %	18 %	20 %
Familie og helse	84 %	76 %	16 %	24 %
Pleie, rehabilitering og omsorg	91 %	89 %	9 %	11 %
Kultur	41 %	34 %	59 %	66 %
NAV	93 %	85 %	7 %	15 %
Totalt	81 %	79 %	19 %	21 %

*Her er kommuneskogen med i totalen, men ligger ikke inne i noen sektor.

Andel kvinner og menn i de ulike forhandlingskapittel (stillingskategorier):

Forhandlingskapittel etter hovedavtalen	Kvinner		Menn	
	2019	2020	2019	2020
3.4.1 Kommunedirektørens ledergruppe	36 %	36 %	64 %	64 %
3.4.2 Enhetsledere og rektorer	66 %	56 %	34 %	44 %
3.4.3 Avdelingsledere	80 %	77 %	20 %	23 %
4. Fagarbeidere, assistenter, pedagoger etc.	83 %	81 %	17 %	19 %
5. Akademikere	54 %	56 %	46 %	44 %

Når det gjelder lederstillinger har Elverum kommune et flertall med kvinnelige avdelingsledere og enhetsledere, på henholdsvis 77 og 56 prosent. Kommunedirektørens ledergruppe, som består av sektor- og stabsledere, har en større andel av mannlige ledere. Vi ser at andelen menn er betydelige lavere enn andelen kvinner også blant pedagogisk personale. Dette henger sammen med at vi mangler et bredt nok rekrutteringsgrunnlag for å få flere menn i skole og barnehage (kapittel 4). Loven åpner for positiv

særbehandling av menn når det er et saklig formål, og når det gjelder stillinger hvor arbeidsoppgavene er rettet inn mot undervisning eller omsorg for barn, som i barnehage og skole, og når menn er underrepresentert.

Som et tiltak for å bedre kjønnsbalansen vil Elverum kommune benytte seg av positiv særbehandling der dette er tillatt, jfr. likestillingsloven og forskrift. Hensikten vil være å rekruttere flere menn inn i barnehage og grunnskolen.

5.1.6 Tiltak for å hindre diskriminering

Vår arbeidsgiverstrategi «**Framoverlent sammen**», inneholder elementer som påvirker likestillings- og mangfoldsarbeidet i kommunen. Arbeidsgiverstrategien gir uttrykk for de handlinger, holdninger og verdier som vi ønsker at våre ledere og ansatte står for og praktiserer hver dag.

Det har vært en bred forankring av arbeidet med arbeidsgiverstrategien, både blant ledere, ansatte og tillitsvalgte før den ble vedtatt i kommunestyret 23.11.2016. Arbeidsgiverstrategien uttrykker en felles plattform for å fremme likestilling og mangfold og hindre diskriminering.

Arbeidsgiverstrategien skal sammen med nye rutiner for rekruttering/tilsetting, som ble ferdigstilt i 2018, legge grunnlaget for at mangfoldet i Elverum kommunes befolkning gjenspeiles i Elverum kommunes medarbeidere.

Arbeidsgiverstrategien er tema i kommunens lederutviklingsprogram. Hensikten er å reflektere over vår arbeidsgiverpolitikk, den ansatte i fokus, og hvordan dette kommer til uttrykk i holdninger, verdier og lederatferd som igjen kommer til uttrykk i vår kultur.

Kommunen avsetter årlig lærlingeplass til ungdom med spesielle utfordringer, fysisk, psykisk eller kulturelt. Det var 17 lærlingestillinger per 31.12.20. I tillegg kommer lærlingestillinger knyttet til brann og redning.

En partssammensatt arbeidsgruppe har utredet kommunens muligheter for tilrettelegging og tilpasning i ulike faser av livet. Elverum kommune ønsker at våre ansatte skal trives og yte sitt beste. Alle beveger vi oss gjennom ulike faser i livet, og hver livsfase medfører ulike behov, krav, begrensninger og muligheter.

Det som skjer underveis i yrkeskarrieren vil kunne påvirke vår produktivitet og hvor lenge vi velger å være yrkesaktive. Arbeidsgruppen har ferdigstilt et «policy» dokument, hvor de personalpolitiske verktøy som kan benyttes for at ansatte i ulike faser skal kunne yte sitt beste er beskrevet.

5.1.7 Heltid/deltid

Elverum kommune har fra Handlings- og økonomiplan 2016 - 2019, vedtatt at kommunen skal ha fokus på heltidskultur. Dette følger av kommunestyrevedtak av 15.12.15, punkt 15. Heltidskultur:

«Elverum kommune prioriterer igangsetting av tiltak og prosjekter som legger bedre til rette for heltidskultur». Det ble fra høsten 2016 til desember 2018 jobbet i en partssammensatt arbeidsgruppe med fokus på å legge til rette for større andel heltidsstillinger primært i sektor for pleie, rehabilitering og omsorg da det er her deltidsproblematikken oppleves som størst.

Gjennom dette arbeidet har man også sett på ulike alternative turnusordninger, i den hensikt å vurdere om dette kan føre til større stillinger for flere og på den måten legge bedre til rette for en heltidskultur. Arbeidet endte med en ny lokal retningslinje med formål om å øke antall heltidstilsatte i tråd med HTA §2.3.1.

Ønsket om en sterkere heltidskultur er et overordnet samfunnsproblem og ikke primært et lokalt problem for Elverum kommune. Det er en utbredt holdning i arbeidstakernes organisasjoner at økt frekvens på helgearbeid ikke er ønskelig. Vi vet at dagens etablerte måte å organisere turnusarbeid på bremser enøkning av heltidsstillinger. Det er blant annet spørsmål om frekvensen av helgearbeid som medfører at turnusen har behov for flere små helsestillinger, ofte på under 20 prosent, for å kunne levere en forsvarlig tjeneste gjennom hele uka. Mulighetene for å øke antall heltidsansatte begrenses av gjeldende turnus- og arbeidstidsordninger.

I sentralt hovedoppgjør 2020 ble partene enige om å fortsette arbeidet med å øke andelen heltidsansatte. Utvalget skal se nærmere på ulike arbeidstidsordninger/måter å organisere arbeidstiden på, og initiere forsøk

med dette. Partene skal i fellesskap følge opp forsøkene. I tillegg skal utvalget vurdere virkemidler som kan bidra til å løse utfordringene rundt arbeid på helg.

Fristen for utvalgets rapport er 31.1.2022. Vi vil samtidig fortsette vårt fokus mot et høyere andel heltidsstillinger i tråd med lokalt vedtatte retningslinjer for en sterkere heltidskultur.

Elverum kommune har ifølge KS sysselsettingsstatistikk gjennomsnitt stillingsstørrelse på 80,5 prosent per 01.12.20, dette er i øvre sjikt i vårt distrikt når vi ser på kommuner vi gjerne sammenligner oss med som Hamar (79,8), Ringsaker (78,5), Løten (79,3) og Stange (83,0). Ser vi på kommuner i hele landet som har omtrent samme antall ansatte som oss (1650-1850) ligger gjennomsnittlig stillingsstørrelse på 78,1 prosent.

Kommuner som ofte løftes fram som de som har lyktes med heltidskultur er eksempelvis tidligere Oppegård (83,4 prosent) og Vestby (78,6 prosent), (Oppegård er slått sammen med Ski og har blitt til Nordre Follo) Nordre Follo ligger altså fortsatt noe foran Elverum mens vi nå har høyere gjennomsnittlig stillingsstørrelse enn Vestby.

Utviklingen i gjennomsnittlig stillingsstørrelse i Elverum kommune har gått fra 77,6 prosent i 2014 til 80,5 prosent i 2020 med en økning hvert år i perioden, unntatt fra 2018 – 2019 hvor den var stabil. Elverum kommune fortsetter arbeidet med å komme nærmere en heltidskultur og det er fokus både fra arbeidsgiver- og arbeidstakerorganisasjonene hele tiden å jobbe for større stillinger.

Stillingsstørrelse i %	Kvinner		Menn		Antall stillinger *)	
	2019	2020	2019	2020	2019	2020
0 - 19,99 %	85 %	80 %	15 %	20 %	149	93
20 - 39,99%	76 %	81 %	24 %	19 %	122	102
40 - 59,99%	89 %	93 %	11 %	7 %	202	183
60 - 79,99%	89 %	90 %	11 %	10 %	260	245
80 - 99,99%	92 %	90 %	8 %	10 %	213	191
100 %	73 %	73 %	27 %	27 %	887	898

*) Antall stillinger er ikke samme antall som antall ansatte, da flere ansatte innehar flere stillinger.

5.1.8 Arbeid med etikk og verdigrunnlag

Elverum kommune har arbeidet systematisk med etikk og verdigrunnlag i lang tid og det er de senere årene foretatt en gjennomgang av både de etiske retningslinjene og kommunes antikorrupsjons-arbeid gjennom et antikorrupsjonsprogram. I tillegg inngår korrupsjonsforebygging i kommunens styringsplattform, vårt verdigrunnlag, etiske retningslinjer, arbeidsreglement, varslingsrutiner mv. Hensikten med programmet er å sørge for at de folkevalgte, ansatte og ledere, har høy bevissthet vedrørende etikk, for å forhindre mislighold og korrupsjon.

Programmet anbefaler blant annet tiltak som god internkontroll som ivaretas gjennom bruk av kvalitetssystemet hvor arbeidsprosesser er beskrevet gjennom prosedyrer, retningslinjer og rutiner og tilhørende avvikssystem som er under implementering i hele organisasjonen i 2020/2021.

Et annet tiltak som anbefales i programmet er å gjennomføre gode og riktige anskaffelser. Dette ivaretas gjennom innkjøpsrådgivere i økonomistaben som bistår organisasjonen med innkjøp og anskaffelser.

Kommunen har gjennom en partssammensatt gruppe utarbeide enkle rutiner som skal gjøre det lett foransatte å varsle om kritikkverdige forhold. I rutinen fremgår det at Elverum kommune som arbeidsgiver oppfordrer til å varsle om kritikkverdige forhold. Målet med rutinene er å legge til rette for at vi skal ha en åpen organisasjon og en god ytringskultur i Elverum kommune. Varsling har vært tema i kommunedirektørens

ledergruppe og det har blitt utarbeidet foilserie og dilemmaverktøy som ledere har fått distribuert ut i den hensikt at dette skal tas opp som tema i ansattgrupper i sektorer og staber. Verktøyet ligger tilgjengelig i kvalitetssystemet.

5.4 Medarbeiderundersøkelse - 10 faktor

Det gjennomføres medarbeiderundersøkelse i hele organisasjonen annet hvert år, sist i november 2020. Ansatte og ledere svarer på 35 påstander der svarene er rangert i 5 kategorier fra svært uenig til svært enig. Påstandene det svares på vil avdekke ulike forhold knyttet til arbeidssituasjon som f.eks. mestring, samarbeid, ledelse og arbeidsmiljø.

Medarbeiderundersøkelsen 10-faktor bygger på forskning om effektiv ledelse og gode virkemidler for å motivere medarbeidere og der igjennom skape gode resultater. Forskingen er koblet opp mot brukernes vurdering av kvaliteten på tjenester. I 2020 var det 1355 ansattes om svarte, det gir en svarprosent på 71 prosent.

Resultatene fra undersøkelsen i 2020 viser at Elverum kommune ligger på gjennomsnitt eller overlandsgjennomsnittet på de fleste faktorer. Kun på faktoren "relevant kompetanseutvikling" scorer organisasjonen 0,1 prosentpoeng lavere enn landsgjennomsnittet, 3,6 mot gjennomsnitt 3,7.

Resultatene viser at det på kommunenivå er en samme gjennomsnittsscore på 9 av de 10 faktorene fra 2018 til 2020, kun på faktoren "Relevant kompetanseutvikling" har vi gått ned fra 3,7 til 3,6 fra 2018 til 2020. Ellers var vi i 2020 bedre enn gjennomsnittet for Norge på faktorene "Bruk av kompetanse", "Rolleklarhet" og "Mestringstro".

I 2021 og fram mot ny undersøkelse i 2022 vil organisasjonen jobbe avdelingsvis med prioriterte tiltak etter undersøkelsen. Hvilke faktorer man vil fokusere på og hvilke tiltak som prioriteres vurderes internt i hver avdeling på bakgrunn av avdelingens resultater. Ledere og medarbeidere har tilgang til gode verktøy i arbeidet med 10-faktor. Det skal gjennomføres ny medarbeiderundersøkelse i november 2022.

6 Handlingsplan 2020 – 2023, arbeid og resultater i 2020

6.1 Innledning

Elverum kommune ruller hvert år handlings- og økonomiplan for kommende fireårs-periode. **Handlings-og økonomiplanen for perioden 2020-2023** ble godkjent av kommunestyret 18. desember 2019. Det første året i planen har navnet *Virksomhetsplan og årsbudsjett*, og er bindende i form av mål og rammer. Dette er grunnlaget for årets virksomhet. Resultater for 2020 per tjenesteområde, finnes under kapitlet «Tjenesteområdenes resultater» (se kapittel 7 – under). Status for investeringsprosjekter finnes i kapittel 8 – se under.

Handlingsplanen beskriver hovedtrekkene i det som planlegges gjennomført for kommende fireårs-periode, **økonomiplanen** er de økonomiske rammene for samme periode. Som nevnt over er det første året bindende og er eksakt og relativt detaljert. De neste tre årene i planen er tentative, og beskriver hvilke mål, rammer, forutsetninger, aktiviteter og utfordringer som ligger til grunn for disse årene.

Kapitlet «Handlingsplan 2020 – 2023 – arbeid og resultater i 2020» beskriver kort arbeid og resultater i 2020 sammenholdt med ambisjoner i Handlings- og økonomiplan 2020 – 2023. Handlings- og økonomiplanen beskriver også i noen grad samfunnsutvikling som foregår i regi av næringslivet, frivillig sektor og andre offentlige aktører innenfor vår kommune, derfor kommenteres resultater i 2020 også noe i dette perspektivet der det er naturlig.

Kommuneplanen med samfunnsdel og arealdel er den overordnede planen som Elverum kommune styresetter. Kommuneplanens mål og strategier er utdypet i de strategiske planene/temaplaner for ulike fagområder. Disse temaplanene er grunnlaget for prioriteringer i handlings- og økonomiplanen med virksomhetsplan og årsbudsjett. På den måten skapes det «en rød tråd» i planverket. Handlings- og økonomiplanen for fireårsperioden «samler trådene» og:

1. Tar tak i mål og strategier i kommuneplanen, kommunedelplaner og tema-/sektorplanene (de strategiske planene).
2. Tar tak i føringer for tjenester og samfunnsutvikling som vurderes som nødvendig å håndtere, og som ikke er redegjort for i planverket (uforutsette ting som kommer på, muligheter og utfordringer som gir seg underveis og som ikke er tatt høyde for i planverket).

Planverket i kommunen er utviklet i samsvar med **kommunens planstrategi**. Denne planstrategien beskriver hvilke planer kommunen må og bør ha for å drive forsvarlig og ivareta kommunens roller:

1. Demokratisk arena; 2. Tjenesteproduksjon for befolkningen; 3. Forvaltningsmyndighet; 4. Samfunnsutvikler; 5. Arbeidsgiver

Planverket er strukturert og fordelt på seks samfunnsområder. Disse samfunnsområdene ligger fast over tid, og er de områdene der vi må sørge for å ha tilstrekkelig planverk for å ivareta våre roller (se over) på en forsvarlig måte.

De seks samfunnsområdene er: 1. Klima og energi; 2. By- og bygdeutvikling; 3. Samferdsel og infrastruktur; 4. Verdiskaping og næringsutvikling; 5. Natur, kulturmiljø og landskap; 6. Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

Handlingsdelen i handlings- og økonomiplanen har disse seks samfunnsområdene som inndeling for å beskrive hva som planlegges gjennomført, og i denne delen av årsrapporten rapporterer og kommenterer vi fra 2020 fordelt på samfunnsområdene.

6.2 Klima og energi

Ved inngangen til Handlingsplanperioden 2020-2023 har den kommunale tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling innenfor dette samfunnsområdet i vesentlig grad vært basert på følgende:

- Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel
- Strategisk plan – Energi og klimaarbeid i Elverum 2014-2018
- Særskilte vedtak i kommunestyre og formannskap

Gjennom 2020 har det i samarbeid med Sør-Østerdalskommunene blitt gjort et omfattende arbeid i Elverum kommune for å fornye klima- og energiplanen for kommende periode. Denne planen ble framlagt til godkjenning i kommunestyret i mai 2020. [Elverum har derved en oppdatert klima- og energiplan som grunnlag for blant annet kommunal tjenesteproduksjon.](#)

Arbeid som har blitt gjennomført i 2020 på samfunnsområdet klima og energi, og som er ledd i det mer langsiktige perspektivet fram mot 2023 er særlig (fordelt på innsatsområdene i klima- og energiplanen):

1. Transport, anlegg og arealplanlegging

Det har også i 2020 vært arbeidet med videre planlegging (tilknyttet byplanen) for å kunne realisere bedre forhold for syklende og gående i byområdet. Egen utredning og plan for sykkeltiltak er grunnlag for byplanen.

I byplanen tilstrebes det å legge til rette for et klima- og miljøvennlig og arealeffektivt utbyggingsmønster. Den vedtatte byplanens føringer ligger nå til grunn for reguleringsplanlegging som til enhver tid pågår. Gjennom 2020 er et fremmet til sammen 15 reguleringssaker på større eller mindre utbygginger i kommunen og som i varierende grad har klimaperspektiver i prosjektene.

Kommunen bidrar med gradvis elektrifisering av egen bilpark. I 2020 har Elverum kommune sammen med 9 øvrige kommuner rundt Mjøsa, fylkeskommunene, transportetatene, fylkesmannen arbeidet videre for å følge opp den vedtatte felles areal- og transportstrategi for «Mjøsbyen». Dette har skjedd ved at det er utviklet en samarbeidsavtale [som kommer til godkjenning i kommunestyret før sommeren 2021](#). Arbeidet vil kunne være førende for å skape et klimariktig transportmønster fram mot 2040 – se www.mjosbyen.no.

2. Bærekraftige bygg, oppvarming og energibruk

I 2020 har det gjennom samarbeid i Regionrådet for Sør-Østerdal blitt gjennomført et relativt omfattendearbeid for å revidere kommunens Treveileder. Den vil gi føringer for byggevirksomhet i kommunen, bl.a. med et betydelig klimaperspektiv. [Trestrategien ble godkjent i kommunestyret 26.05.2021.](#)

Etter en intensiv investeringsperiode i bygg gjennom flere år, har kommunen i inneværende periode et begrenset investeringsprogram. Det jobbes imidlertid til enhver tid aktivt for å sikre energieffektiv energiforsyning og bruk i kommunale bygg.

Det har gjennom hele 2020 vært arbeidet i kommunens pilotprosjekt i Ydalir, i særlig grad i regi av kommunens selskap Elverum Vekst AS med datterselskapet Elverum tomteselskap AS. Etter en intensivperiode med klima riktig utbygging av Ydalir skole og barnehage, jobbes det nå med profilering, markedsføring og salg av Ydalirområdet, med detaljreguleringsplaner, med avtaleutforming med utbyggere o.a. [Se nærmere omtale av aktivitet og prosjekter her.](#)

Utbyggingen av Ydalir skole og barnehage har vært et stort og framtidsrettet løft for Elverum kommunesom kulminerte med åpningen til barnehage- og skolestart i august 2019. Hele utbyggingsprosessen inngår som en del av kommunens deltakelse i [Zero Emission Neighbourhood- prosjektet \(2017 – 2024\)](#). Fra kommunalt perspektiv er prosessen oppsummert gjennom 2020 i rapporten «Veien til Ydalir», [og kom som rapport til kommunestyret per 24.03.21.](#)

Fra 2020 har det vært statlig initiert forbud mot oppvarming av bygg med fossilt basert fyringsolje. Elverum som lokalsamfunn har som følge av langsiktig arbeid klimavennlige oppvarmingssystemer med utstrakt bruk av bioenergibasert, klimanøytral oppvarming i kommunens fjernvarmeanlegg i kommunesentrum samt bruk av varmepumper, vedfyring i rentbrennende vedovner, lokale flis- og vedfyringsanlegg samt vannkraftbasert bruk av elektrisitet i boligene i kommunen.

3. Forbruk, avfall og avløp

Elverum kommune har i samarbeid med de øvrige Sør-Østerdalskommunene et godt avfallshåndteringskonsept i regi av Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselskap (SØIR). SØIR bidrar til forsvarlig håndtering gjennom stadig forbedring av avfallsgjenvinningen, god kildesortering og reduksjon av avfallsmengdene blant Elverums innbyggere. [Se mer om virksomheter og resultater hos SØIR IKS.](#)

Elverum kommune har i all hovedsak et godt og driftssikkert system og infrastruktur for vann og avløp med tilhørende rensing. Dette har også klimaperspektiv i den forstand at det dreier seg om godressursanvendelse, gjenvinning og miljøvern. Vann- og avløpssystemet driftes i henhold til egen plan og med en egen langsiktig investeringsplan.

4. Jordbruk og matproduksjon

I jordbruk og matproduksjon skjer både klimagassutslipp og klimagassbinding gjennom karbonkrets-løpet. Det arbeides kontinuerlig med veiledning for god agronomi blant kommunens jordbrukere.

5. Energiproduksjon og distribusjon

Elverum har relativt stor produksjon av fornybar energi i form av bioenergi i fjernvarmeanlegg, pågårdsanlegg og i de enkelte hjem (vedfyring i rentbrennende ovner) samt vannkraftproduksjon i Glomma, grunnvarme i varmepumper og etterhvert stadig flere solcelleanlegg. Dette utvikles litt og litt år for år, og energiproduksjon fullt ut basert på klima-, miljøvennlige og fornybare energikilder er innen rekkevidde.

6. Utslipp og opptak av klimagasser fra skog og annen arealbruk.

Karbonbinding i skog, bygg og trekonstruksjoner – langsiktig karbonbinding for å hindre klimagassutslipp til atmosfæren er viktig i klimaarbeidet. Skogen spiller en helt avgjørende rolle i karbonforvaltningen. I Elverum drives det et aktivt skogbruk for å sikre god netto tilvekst i skogene. Markedene modnes etter hvert mer og mer for moderne trebyggeri som et vesentlig bidrag i klimaarbeidet, dette påvirker også primærskogbruket og skogforvaltningen i den forstand at aktiviteten er høy.

7. Kommunens egen virksomhet

I kommunens egen virksomhet er det tiltakende oppmerksomhet for å bidra i klimaarbeidet gjennom:

- Kommunen skal fortsette å vise vei ved å **bruke tre som byggemateriale i sine bygg.**
- Kommunen tilrettelegger for at det både i kommunens drift og ansatte kan bruke **elbiler og hatilgang til lademuligheter.**
- Anvende **anskaffelsesspesifikasjoner** som stiller krav som fremmer klima- og miljøeffektive løsninger ved innkjøp og bygg- og
- Tilgjengelig teknologi for å redusere behovet for arbeids- og møtereiser.

8. Klimatilpasning

I tilknytning til beredskapsarbeidet i kommune er det gjennom 2020 gjennomført et arbeid i samarbeid med de øvrige Sør-Østerdalskommunene for å kartlegge klimasårbarhet og legge grunnlaget for oppdaterte planer for å håndtere klimarelaterte hendelser (intens nedbør, flom, vind) på utsatte steder.

I planleggingsarbeidet er det hele tiden oppmerksomhet med tanke på klimatilpasning i bygge- og anleggsinvesteringer og i å holde vannveger åpne for å tåle nedbør.

6.3 By- og bygdeutvikling

Ved inngangen til Handlingsplanperioden 2020-2023 har den kommunale tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling innenfor dette samfunnsområdet i vesentlig grad vært basert på følgende:

- Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel
- Kommunedelplan – arealdelplan Elverum byområde: «**Byplan 2030**».
- Et omfattende lovverk og forskrifter – i særlig grad Plan- og bygningsloven med tilhørende
- Særskilte vedtak i kommunestyre og formannskap vedrørende regulering og utbygging

Arbeid som har blitt gjennomført i 2020 på samfunnsområdet by- og bygdeutvikling, og som er ledd i det mer langsiktige perspektivet fram mot 2023 er særlig:

Arealplanlegging - Byplanlegging - Reguleringsplanlegging – på dette området planlegges det og har vært gjort jevnt mye arbeid gjennom hele 2020. Gjennom 2020 er det fremmet til sammen 15 reguleringsplaner på større eller mindre utbygginger i kommunen. **Disse planene med tilhørende dokumentasjon finnes igjen under formannskapets møteplan gjennom 2020. Vedtatte planer og planersom til enhver tid er på høring kan også finnes igjen her på kommunens hjemmeside.**

Byggesaksbehandling – Denne tjenesteproduksjon er riktig dimensjonert ut fra behovet i kommunen. Den har blitt gjennomført som stabil gebyr finansiert tjenesteproduksjon i hele 2020 og leverer tjenesten innenfor gitte rammer på tid og økonomi. **Se her for mer info om pågående arbeid og resultater.**

Oppfølging av privat og offentlig utbygging – Som følge av både privat og offentlig utbygging i Elverum, er det til enhver tid et antall prosjekter å følge i drøftinger, dialog, forhandlinger m.v. Dette arbeidet gir grunnlag for de forskjellige formene for arealplanlegging og byggesaksbehandling.

Elverum Tomteselskap AS er et kommunalt eid selskap med særskilt rolle i tilrettelegging for bygging i Elverum, både for næringsformål og boligformål. Selskapet er datterselskap av Elverum Vekst AS, og inngår som et kommunalt verktøy i det samlede attraktivitetsarbeidet. I 2020 har kommunens administrasjon og selskapet hatt løpende og tett samarbeid.

Utbyggingsområdet Ydalir har, som i tidligere år, hatt særskilt fokus med tilhørende arbeid som følge av deltakelse i forskningsnettverket ZeroEmission Neighbourhoods (ZEN). Se mer info her: <https://fmezen.no/>.

Kommunikasjons- og omdømmearbeid. Det har vært arbeidet på en rekke fronter for å markedsføre Elverumregionen som bosted, arbeidssted og som et sted å besøke både i kommunens virksomhet, i kommunale selskaper og i det private næringslivet. Særlig har nå **Elverum Vekst AS** en sentral, operativ rolle i dette arbeidet.

6.4 Samferdsel og infrastruktur

Ved inngangen til handlingsplanperioden 2020-2023 har den kommunale tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling innenfor dette samfunnsområdet i vesentlig grad vært basert på følgende:

- Kommuneplanens samfunnsdel og arealdel.
- **Hovedplan vann og avløp** – godkjent plan for perioden 2015-2024.
- Et omfattende lovverk og forskrifter – i særlig grad Plan- og bygningsloven med forskrifter.
- Særskilte vedtak i egen saker i kommunestyre og formannskapet.

Arbeid som har blitt gjennomført i 2020 på samfunnsområdet samferdsel og infrastruktur, og som er ledd i det mer langsiktige perspektivet fram mot 2023 er særlig:

Vann og avløp – dette har også i 2020 vært en stabil, gebyrfinansiert tjenesteproduksjon på forvaltning, drift, vedlikehold og utbygging av vann- og avløpssystemer i kommunen i henhold til rullerende strategiskplan (se også oversikt over denne virksomhet i kapittel 7.13 under)

Vegbygging og vegvedlikehold – Elverum kommunes vegnett har gjennomgått relativt betydelig oppgradering de senere år, med hovedvekt på gruslagt bygdevegnett fram til og med 2016. Fra 2017 har byveger og gater blitt prioritert i henhold til en oppsatt plan, og oppgraderinger er under gjennomføring over flere år for gatebelysning.

Gater, veg og park – forvaltning, drift, vedlikehold og utbygging av gater, veier og parker m.v. tilligger sektor for teknikk og miljø. Drift av vegnettet til alle årstider er en betydelig og krevende virksomhet med begrensede ressurser, og inngår som en viktig del av kommunens trafikksikkerhetsarbeid. Foruten vegbygging og vegvedlikehold, som får særskilt oppmerksomhet som grunnleggende infrastruktur, legges det vekt på å holde parker og uteområder i kommunen i beste mulige skikk. I 2020 har dette også blitt gjennomført bl.a. med en blomsterprakt i byen gjennom sommerhalvåret som årlig års får betydelig og fortjent oppmerksomhet.

Bredbåndutbygging – i 2020 er videre bredbåndsutbygging forberedt. Det er utviklet planer for å gjennomføre utbygging av bredbånd ytterligere i Elverum (på bygdene) i et samarbeid mellom det offentlige ved kommune og fylkeskommune, bredbåndsselskaper og potensielle abonnenter i de aktuelle geografiske områder gjennom dugnadsbidrag og egenandeler. Status for arbeidet og videre utfordringer ble presentert i [egen sak til kommunestyret i KS-sak 075/21 per 23.06.21](#).

Utbygging av riksveg 3/25 på strekningen Omangsvollen – Grundset i regi av Hedmarksvegen AS, planlagt gjennom mange år med byggestart i juni 2018, har vært den største investering i viktig veinettinn til Elverum noensinne. Veganlegget ble åpnet i juli 2020.

Trafikksikkerhetsplan – på grunnlag av eget kommunestyrevedtak per 23.09.20 i KS-sak 097/20 er det i henhold til den kommunale planstrategien gjennomført planleggingsarbeid gjennom høsten 2020 for å oppdatere og utvikle kommunens Trafikksikkerhetsplan. [Planen kom til godkjenning i kommunestyret 26.05 2021](#), og vil være grunnlaget for kommunens trafikksikkerhetsarbeid fram mot 2025.

6.5 Verdiskaping og næringsutvikling

Ved inngangen til handlingsplanperioden 2020 – 2023 har den kommunale tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling innenfor dette fokusområdet i vesentlig grad vært basert på følgende:

- Kommuneplanens samfunnsdel
- Strategisk Næringsplan 2014 – 2018
- Strategisk plan for internasjonalt arbeid 2018 – 2021
- Særskilte vedtak i kommunestyre og formannskap, i tilknytning til de årlige budsjetter, i tilknytning til enkeltsaker e.a.

Det operative næringsutviklingsarbeidet for Elverum kommune i 2020 har foregått i regi av Elverum Vekst AS med datterselskapene Elverum Tomteselskap AS; Elverum Kommunale Industribygg AS (EKI AS), EKI Utvikling

AS samt Samfunnsutviklingsstaben i kommunen – i nært samarbeid.

Arbeid som har blitt gjennomført i 2020 på samfunnsområdet verdiskaping og næringsutvikling, og som er ledd i det mer langsiktige perspektivet fram mot 2023 er særlig:

- Førstelinjetjeneste overfor bedrifter, gründere og nyskapere for å bistå disse med de første vurderinger og hjelpe de videre inn i virkemiddelapparatet bestående av det en sjøl har i form av Elverum Vekst AS, Sør-Østerdal Næringshage AS, Kosser Innovasjon, Innovasjon Norge fl.
- Saksforberedelse og utredningsarbeid for å sikre god bruk av næringsfondspenger.
- Særskilt og omfattende saksbehandling for å håndtere statlig kompensasjonsordning overfor bedrifter i Elverum som har hatt betydelige reduksjoner i virksomheten som følge av
- Forvaltning og bidrag til utvikling av større og mindre næringsutviklingsinitiativ som er oppe. I 2020 har et knippe initiativ for etablering i Elverum blitt jobbet med, til dels også etablering av virksomheter med større industriell produksjon – initiativ for batterifabrikk o.a.
- En rekke systematiske bedriftsbesøk i Elverum Veksts regi, med deltakelse fra politisk – og administrativ ledelse i kommunen, noe som har bidratt til flere samarbeidsarenaer mellom
- Et nettverksamarbeid med Klosser Innovasjon ble forberedt gjennom 2019 og ble realisert medvirkning fra høsten 2020 da Klosser etablerte seg med kontor i
- Det er gjennomført samlinger mellom bedrifter, Innovasjon Norge med flere for å kople flere virksomheter på Innovasjon Norges ordninger for kompetansebygging, finansiering m.
- Det er gjennomført kurs og samlinger for gründernettsverk.
- Elverum kommune er fra 2020 medlem i **Oslo Regionens Europakontor**, og det vil kunne inngå som en del av internasjonalt arbeid som kan gi lokal Kommunens plan for det internasjonale arbeidet følges opp gjennom samarbeid i Regionrådet for Sør-Østerdal, gjennom arrangement av internasjonal uke m.m. I 2020 ble internasjonal uke gjennomført med egen «Europadag» med flere arbeidsseminarer som gir grunnlag for oppfølging i egne prosjekter.
- I Elverum Kommunale Industribyggs regi er det jobbet med forberedelse av flere byggeprosjekter av betydning for Elverums utvikling, a. deltakelse i konkurranse for nytt politihus og magasinbygg for Anno Museum. Politihusinitiativet ble reversert fra Politidirektoratet våren 2020, for Anno Museums magasinbygg ble byggeprosessen startet fra sommeren 2020 med byggeledelsebistand fra Elverum Vekst AS.
- I **Elverum Tomteselskaps** regi er det jobbet videre med utvikling og salg av næringstomter, og kjøp og etableringer har skjedd.

Gjennom 2020 er et langsiktig restruktureringsarbeid for kommunens attraktivitetsarbeid (næring – bosted – besøk) sluttført ved at Elverum Vekst AS har vært i drift gjennom sitt første hele driftsår, har utviklet sin strategi og holder tak i en rekke næringsutviklingsinitiativ. Elverum kommune har derved organisert opp en samlet kompetanse for å drive målrettet og koordinert attraktivitetsarbeid.

Det hører med til næringsutviklingsarbeidet at kommunen bedriver arealplanlegging, bidrar til reguleringsplanlegging og sørger for effektiv byggesaksbehandling. Dette har vært bidragende til etableringer og utvikling i 2020.

6.6 Natur, kulturmiljø og landskap

Ved inngangen til handlingsplanperioden 2020-2023 har den kommunale tjenesteproduksjon og samfunnsutviklingen innenfor dette samfunnsområdet i vesentlig grad vært basert på følgende:

- Kommuneplanens samfunnsdel
- Lover og forskrifter som regulerer saksbehandling
- Særskilt vedtak i kommunestyre og formannskap, i tilknytning til de årlige budsjetter, i tilknytning til enkeltsaker e.a.

Arbeid som har blitt gjennomført i 2020 på samfunnsområdet natur, kulturmiljø og landskap, og som er ledd i

det mer langsiktige perspektivet fram mot 2023 er særlig:

- Enhet for landbruk og miljø, innenfor sektor for teknikk og miljø, har drevet kontinuerligforvaltning og tjenesteproduksjon i henhold til omfattende lovverk innenfor jord- og skogsektor.
- Elverum er preget av store skogarealer – grunneiere i Elverum driver i sum en aktivskogforvaltning innenfor bærekraftige rammer i henhold til lover og forskrifter.
- Det har vært arbeidet noe gjennom 2020 for å forberede videre arbeid for å ferdigstille en kulturminneplan.

6.7 Helse, livskvalitet og oppvekstmiljø

Ved inngangen til handlingsplanperioden 2020-2023 har den kommunale tjenesteproduksjon og samfunnsutvikling innenfor dette samfunnsområdet i vesentlig grad vært basert på følgende:

- Strategisk plan: Folkehelsearbeid i Elverum – 2019-2023
- Strategisk plan: Barnefattigdom – Bekjempelse og forebygging – 2013-2016
- Strategisk plan: Integrering i Elverum – 2015-2019
- Strategisk plan for NAV i Hedmark – 2015-2020
- Strategisk plan: Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv – 2014-2018
- Strategiske plan: Helse og omsorg i Elverum 2016 – 2020
- Strategisk plan: Utdanning i Elverum – 2017-2022
- Strategisk plan: Veteraner i Elverum – 2019 – 2023

I sum er dette et komplett planverk på samfunnsområdet i henhold til planstrategien. I 2020 er det i henhold til kommunestyrevedtak satt i gang arbeidsprosess for å rullere og fornye helse- og omsorgsplanen.

Arbeid som har blitt gjennomført i 2020 på samfunnsområdet helse, livskvalitet og oppvekstmiljø, og somer ledd i det mer langsiktige perspektivet fram mot 2023 er særlig:

- Et meget omfattende, beredskapsorientert arbeid har preget hele kommunen, som resten av Norge og verden, for å holde koronapandemien under kontroll etter utbruddet av denne i mars 2020. Dette har vært sværtressurskrevende,harmedført atandre arbeiderhar måttet stilles iberog, og har påvirket hele lokalsamfunnet og den kommunale organisasjonen gjennom hele Sentralt i dette arbeidet har TISK-strategien stått – det kontinuerlige arbeidet for å teste, isolere, smittespore og karantenerer innbyggere for å finne de som har vært smittet og vært nærkontakterfor andre.
- Administrativt arbeid og arbeid i utdanningskomiteen vedrørende framtidig barnehage- og skolestruktur, herunder beslutningen om å avvikle Kirkeby oppvekstsenter.
- Det årlige arbeidet med utarbeidelse, framlegg og drøfting av tilstandsrapporten for grunnskolen.
- Arbeid for å bidra til forvaltningsrevisjon av folkehelsearbeidet i kommunen.
- Det årlige arbeidet handlingsplan for idrett og nærmiljø og forberedelse av -og forvaltning av tippemidler inn til idretts- og aktivitetsanlegg i Elverum.

En rekke faglige utviklingsinitiativ som pågår på tjenesteområdene pleie og omsorg, helse, barnehage, skole og sosial fortsetter over flere år. Se også omtale under tjenesteområdene i kapittel 7 i denne årsmeldingen.

Jevn kulturproduksjon, begrensede ressurser tatt i betraktning, holder fram på kino, kulturhusarrangementer og bibliotek. Elverum kommune bidrar betydelig både økonomisk og praktisk, i samarbeid med frivillige og øvrige organisasjoner, på en rekke kulturarrangementer som festspill, Grundsetmartn, Elverumsdager, jakt- og fiskedager, filmfestival (Movies on War), 17. mai, fotball- og håndballturneringer m.v.

Alt dette arbeidet har imidlertid i 2020 vært preget av koronapandemien, og er arrangementer som dels er avlyst, dels er gjennomført med betydelige reduksjoner.

7 Tjenesteområdenes resultater

7.1 Innledning

I kapittel 7 av årsmeldingen rapporteres det fra virksomheten i Elverum kommune i 2020 på det som er kommunens hovedaktivitet – tjenesteproduksjonen. Kommunen har i størrelsesorden 150 definerte tjenester for å gi Elverums befolkning de tjenester enkeltmennesker og grupper skal ha i henhold til lover, forskrifter samt ambisjoner vi forøvrig har i kommunen i henhold til planer på kort og lang sikt, vedtatt i kommunestyre og formannskap. Tjenestene er gruppert i tjenesteområder:

- 1. Politisk styring- folkevalgte
- 2. Administrasjon
- 3. Barnehage
- 4. Skole
- 5. Barnevern
- 6. Helse – forebygging og behandling
- 7. Pleie og omsorg
- 8. Sosial – tjenestebistand
- 9. Sosial – økonomisk bistand
- 10. Kultur og religiøse formål
- 11. Teknisk forvaltning
- 12. Teknisk drift
- 13. Næringsutvikling
- 14. Fellestjenester

Rapporten fra tjenesteområdene tar utgangspunkt i det som har vært [virksomhetsplan og budsjett fortjenesteproduksjonen for 2020](#).

I [virksomhetsplanen for 2020](#) redegjøres det i følgende underkapitler for hvert tjenesteområde:

- Funksjoner og tjenester innenfor tjenesteområdet
- Målgrupper for tjenestene
- Utvikling i nøkkeltall
- Mål for tjenesteproduksjonen – målekort 2020
- Organisering av tjenesteproduksjon
- Planlagt utviklingsarbeid i 2020

På dette grunnlaget er det i årsmeldingen rapportert fra hvert tjenesteområde, fordelt på underkapitlene:

- **Fakta** – noen vesentlige faktiske forhold om tjenesteområdet.
- **Mål og resultater i 2020** – målekortet med mål og resultater samt budsjettet økonomiskramme og regnskap vises, samt at det gis en I tabelloversikten som viser budsjett og regnskapsresultat på hvert tjenesteområde er det korrigert for de særskilte utgifter kommunen har hatt for å håndtere koronapandemien gjennom 2020, og som for en stor del er kompensert gjennom særskilt statlig kompensasjon.
- **Utviklingsarbeid i 2020 – planlagt og gjennomført** – planer og resultater.
- **Utfordringer videre** – en vurdering av kommende utfordringer innenfor tjenesteområdet.

7.2 Politisk styring - folkevalgte

7.2.1 Fakta

Innenfor tjenesteområdet er 2 funksjoner:

- **100 Politisk styring:** Funksjonen inneholder godtgjørelse til folkevalgte og utgifter som følger med møteavvikling, representasjonsutgifter, befaringer/høringer arrangert av folkevalgteorganer. Utgifter til valgavvikling føres også her. Utgifter til interkommunale og regionale politiskeråd og samarbeidstiltak inngår.
- **110 Kontroll og revisjon:** Funksjonen inneholder utgifter og inntekter til kommunenskontrollutvalg etter kommunelovens 77 og revisjon etter kommunelovens § 78. Møtegodtgjørelser og andre utgifter til møteavvikling i kontrollutvalget, kontrollutvalgssekretariatet og utgifter til regnskapsrevisjon og forvaltningsrevisjon inngår.

7.2.2 Resultater

Som det framgår av faktakapitlet over er dette tjenesteområdet til for å registrere de aktiviteter og kostnader som er knyttet til den politiske styring, altså de folkevalgte organer i henhold til lover og forskrifter. Det kan derfor betraktes som den delen av kommunens ressursbruk som går til å ivareta dedemokratiske prosesser og forankringer – herunder valg, samt til styring og nødvendig kontroll og revisjon av virksomheten.

Økonomiske hovedtall for tjenesteområdet vises i tabellen under:

Tjenesteområde	Regnskap	Opprinneligbudsjett	Revidert budsjett	Korrigert
Tall i hele tusen	2020	2020	2020	avvik*
Politisk styring - folkevalgte	7 561	9 225	9 342	-1 781

*Koronarelatert forhold er ikke Avviket er korrigert for koronarelaterte forhold og viser hva som er avviket i ordinært drift.

Resultatkommentar

Tjenesteområdet har et mindreforbruk på 1,8 millioner kroner. Dette fordeler seg på flere poster, men hovedsakelig på godtgjørelser til folkevalgte i kommunestyre, formannskap, kontrollutvalg, på lønn til ordfører og varaordfører samt på honorar til regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjoner og kontrollutvalgssekretariat. Det er grunn til å anta at koronapandemiens restriksjoner har vært medvirkende til dette forholdet.

7.3 Administrasjon

7.3.1 Fakta

Tjenesteområdet **Administrasjon** omfatter flere funksjoner som administrasjon, forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen og administrasjonslokaler.

Funksjon administrasjon består av:

- **Administrativ ledelse** (kommunedirektør, assisterende kommunedirektør, sektorsjefer, stabsledere, enhetsledere og avdelingsledere). Vedrørende fordeling av andel av lederstilling gjelder følgende: Dersom en administrativ leder yter tjenester for ett eller flere tjenesteområder, og dette utgjør 20 % av stillingen eller mer, skal denne andelen henføres til det aktuelle tjenesteområdet i regnskapet.
- **Stab/støttefunksjoner:** Stab-/støttefunksjoner knyttet til planlegging, oppfølging og styring av hele kommunen. Dette omfatter blant annet oppgaver knyttet til økonomiforvaltning, personalforvaltning, informasjonsarbeid, IKT-drift og utvikling, kommunejurist, utvikling av lokalsamfunn, næringsutvikling, selskapssekretariat m.m. En andel blir henført til aktuelle tjenesteområder i regnskapet.

- **Fellesfunksjoner:** Kommunikasjon og servicekontor, felles journalføring, post- og arkivfunksjon, felles lønns- og regnskapsfunksjon, fakturering og innfordring, felles IKT-drift for hele kommunen, lærlingeordning og beredskap. Fellesutgifter: Kantine, sekretariat for politisk ledelse, bedriftshelsetjeneste for kommunens ansatte, overordnet HMS-arbeid, kontingent til KS, frikjøp av hovedtillitsvalgte, utgifter knyttet til innføring og administrasjon av eiendomsskatt.

Funksjon forvaltningsutgifter i eiendomsforvaltningen består av utgifter knyttet til forvaltning av kommunens bygg og eiendom, bl.a. eiendomsforvaltning, eiendomsledelse og administrasjon, forsikringer av bygg og skatter og avgifter knyttet til bygg. Deler av opprinnelig budsjett henføres til riktig tjenesteområde i regnskapet.

Målgrupper for administrasjonstjenestene er i all hovedsak organisasjons interne brukere. Administrasjonens funksjon er å bidra til at de funksjoner som er direkte tjenesteproduserende når sine mål gjennom ledelse, administrasjon og tilrettelegging med en rekke fag (jfr. stabene: eiendomsstab, økonomistab, personalstab, service- og IKT-stab, samfunnsutviklingsstab).

Kommunens planverk som ligger til grunn for tjenestene er alle kommunens planer på overordnet/strategisk nivå.

7.3.2 Mål og resultater

Målekort - Konkrete mål for tjenesteproduksjonen i 2020 er vist i virksomhetsplanen for 2020. Virksomhetsplanen inneholder et **særskilt målekort med indikatorer**. Oppfølging på indikatorene skal bidra til at de langsiktige målene nås i de strategiske planene på de punkter som er relevant for tjenesteområdet. Under vises indikatorene i dette målekortet og resultatene som ble oppnådd i 2020 og 2019.

120: Økonomi. Indikatorer på tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Økonomiske rapporter gir et korrekt bilde og er levert til avtalte tider- ledere (skala fra 1-6, 6 er høyest).	4,5	Ikke målt	Ikke målt
Tilfreds med økonomiske rapporter for å ha god økonomistyring fra Agresso og GAT (skala fra 1-6, 6 er høyest).	4,5	4,6	Ikke målt
Opplever Økonomistaben som serviceinnstilt (skala fra 1-6, 6 er høyest).	4,5	4,6	Ikke målt

Får den nødvendige bistand og opplæring du trenger til å gjøre jobben din) (skala fra 1-6, 6 er høyest).	-	4,3	Ikke målt
Forbehold i revisjonsberetning for kommuneregnskapet.	0	0	0
120: Personal. Indikatorer på tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2018 (ikke målt 2019)
Tilfreds med faglige råd i arbeidsgiver- og personalspørsmål (skala fra 1-6, 6 er høyest).	5,0	4,7	4,6
Opplever personalstaben som serviceinnstilt og fleksibel (skala fra 1-6, 6 er høyest).	5,0	4,7	4,8

120: Service- og IKT. Indikatorer på tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Forbrukerrådets kommunetest for servicetjenester – rangering i Hedmark.	1. plass	Ikke målt	10. plass
Dagens inngående og utgående post, mottatt av Dokumentasjonscenteret før kl 12.00, journalført og lagt ut på postlista samme dag. (Indikator = måloppnåelse innen tidsfrist hverdager)	98 %	96 %	98 %
Andel utgående dokumenter ekspedert til KS SvarUt og sendt digitalt til mottaker.	40 %	58 %	25 %
Svarprosent inngående samtaler til sentralbord	98 %	90 %	91%
Hvor fornøyd er innbyggerne med informasjonen fra kommunen? Brukertilfredshet på nettsiden og sosiale medier måles direkte i kanalerne (skala fra 1-6, 6 er høyest).	4,5	Ikke målt	Ikke målt
Økning i antall besøk på nettsiden (www.elverum.kommune.no)	600	610 000 (pga pandemi)	39 083
Svartid på Facebook – antall minutter innenfor ordinær arbeidstid	15 min	10 min	15 min
120: IKT-drift. Indikatorer på tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Opplever responstid ved kontakt med IKT brukerstøtte som tilfredsstillende (skala fra 1-6, 6 er høyest).	4,9	4,8	Ikke målt
Opplever IKT-drift som serviceinnstilte (skala fra 1-6, 6 er høyest).	4,9	5,1	Ikke målt
Oppetid for nettverksinfrastruktur, måles 24/7, unntatt planlagt nedetid.	99,4 %	99,9 %	99,8 %
Oppetid for servere, målt i tiden 07.00 – 23.00, 24/7.	99,4 %	99,9 %	99,7 %
Andel husstander med tilbud om høyhastighetsbredbånd i ikke-kommersielle områder i kommunen	70%	74%	57%
120: Personvern, internkontroll. Indikatorer på tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Ledere har tilstrekkelig kunnskap til å ivareta personvern og informasjonssikkerhet for brukere, innbyggere og medarbeidere (skala fra 1-6, 6 er høyest).	4,9	4,53	Ikke målt

Gjennomføring av årlig internkontroll skal sikre at kommunen følger de grunnleggende personvernprinsippene i henhold til personopplysningsloven.	100 %	Ikke målt	Ikke målt
Begjæringer om innsyn i henhold til personopplysningsloven skal behandles innen 30 dager	100 %	100 %	100 %
121/130: Eiendomsfunksjoner. Indikatorer på tjenestekvalitet.	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Opplevelse av driftsteknikers evne til å løse avtalte oppgaver i henhold til gjeldende driftsplan (skala fra 1-6, 6 er høyest).	4,5	4,6	Ikke målt
Opplevelse av renholders evne til å løse avtalte oppgaver i henhold til gjeldende renholdsplan (skala fra 1-6, 6 er høyest).	4,5	4,9	Ikke målt
Opplevelse av oppfølgingen av dine henvendelser til eiendomsstaben (eiendomssjef, enhetsledere og teamledere)(skala fra 1-6, 6 er høyest).	4,5	4,0	Ikke målt
Opplevelse av utførelsen av vedlikehold i henhold til vedtatt vedlikeholdsplan (skala fra 1-6, 6 er høyest).	4,5	4,0	Ikke målt
Opplevelse av at byggeprosjekt er utført i henhold til inngått oppdragsavtale (skala fra 1-6, 6 er høyest).	4,5	3,9	Ikke målt
Opplevelse av Eiendomsstabens samlede leveranser (skala fra 1-6, 6 er høyest).	4,5	4,1	Ikke målt
121/130: Eiendomsfunksjoner. Indikatorer på økonomi.	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Renholdskostnad – kroner per m ² bruttoareal	<205	226	194

Økonomi i byggeprosjekter innenfor vedtatte investeringsrammer	100%	100%	93%
Framdrift på byggeprosjekter i henhold til entreprisekontrakter.	100%	92%	93%
Korrigerte brutto driftsutgifter til vedlikeholdsaktiviteter i eiendomsforvaltningen i kroner per m ²	>170	58	70
Samlet arealer for administrasjonslokaler i m ² per innbygger	<0,7	0,6	0,7
121/130: Eiendomsfunksjoner. Indikatorsamfunnspektivet.	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Reduksjon i energiforbruket i kommunale bygg i forhold tilreferanse- året 2009-2010, korrigert i forhold til utetemperatur, arealog brukstid.	-21%	-23%	-19%

Økonomiske hovedtall for tjenesteområdet vises i tabellen under:

Tjenesteområde	Regnskap	Opprinneligbudsjett	Revidert budsjett	Korrigert
Tall i hele tusen	2020	2020	2020	Avvik*
Administrasjon	68 627	95 756	69 738	-3 878

* Koronarelatert forhold er ikke budsjettregulert. Avviket er korrigert for koronarelaterte forhold og viser hva som er avviket i ordinært drift.

Resultat kommentar:

Tjenesteområdet administrasjon har et mindreforbruk på 1,1 millioner kroner, mindreforbruket utenkoronarelaterte forhold viser et mindreforbruk på 3,9 millioner kroner. Dette mindreforbruket er fordelt på en rekke poster, noen med mindreforbruk, noen med merforbruk, som i sum blir til mindreforbruket på 3,9 millioner kroner. De vesentligste er: Mindreforbruk på vel 2,9 millioner kroner på lavere aktivitet og mindrekjøp av varer og tjenester generelt i tillegg til lavere prisvekst; mindreforbruk på 0,5 millioner kroner på vakante stillinger innen områdene IK Tteknisk drift og kommunikasjon og service, samt sykemeldinger; merinntekt på 0,3 millioner kroner på tjenestosalg til interkommunale og kommunale selskaper; merinntekt på 0,4 millioner kroner til PhD-kandidat i sektor utdanning (feilført, skulle vært ført på tjenesteområde skole); et samlet merforbruk på 0,2 millioner kroner på lønnskostnader og en rekke poster i sektorer og staber.

I eiendomsforvaltningen ble målet om redusert energiforbruk på 21 prosent relatert til referansenivå nådd, resultat ble en reduksjon på 23 prosent i 2020. Renholdskostnaden er over målsetning, og skyldesmerkostnader knyttet til Covid-19. Videre er det gjennomgående i kommentarene til brukerundersøkelsen at virksomhetene er misfornøyde med at det ikke er økonomisk dekning for nødvendigvedlikehold av kommunens formålsbygg. Resultatet 58 kroner per m² er langt under det nivåetsammenlignbare og nabokommuner har, og innebærer også at vedlikeholdsetterslepet øker i omfang fra år til år.

Personalstaben blir målt på 2 indikatorer: «Tilfreds med faglige råd i arbeidsgiver – og personalspørsmål» her fikk staben en score på 4,7 i 2020 som tyder på at ledere er tilfredse med faglige råd som gis, denne har økt fra 4,6 i 2018. På indikatoren «Opplever personalstaben som serviceinnstilt og fleksibel» fikk personalstaben i 2018 en score på 4,8 som er tett opp mot mål på 5, denne ble i 2020 målt til 4,7. Målet for begge indikatorene var 5 så selv med en god score er det fortsatt noe å jobbe mot.

7.3.3 Utviklingsarbeid i 2020 – planlagt og gjennomført

I tråd med virksomhetsplanen for 2020 har det vært gjennomført særskilt utviklingsarbeid, resultatene fra dette er kommentert under:

Planlagt utviklingsoppgave i 2020	Gjennomføring - kommentar
Service- og IKT-staben	
	Kommunen er godt i gang og jobber kontinuerlig med å tilby tjenester slik at alle som har evne og mulighet til det kan kommunisere digitalt med

<p>Digitalt førstevalg er et prinsipp som innebærer at forvaltningen så langt som mulig er tilgjengelig på nett. Nettbaserte tjenester skal derfor være hovedregelen for kommunens kommunikasjon med innbyggere, næringsliv og det offentlige.</p>	<p>kommunen. Både innbyggere, bedrifter og offentlige etater har tilgang til og benytter i stadig større grad de digitale kanalene: Digital post til/fra innbyggerne (SvarUt og SvarINN), elektronisk signering, Multikanal med ulike typer betalingskanaler (e- faktura, Vipps, e-post etc), digitale søknadsskjemaer publisert på kommunens hjemmeside, digital kommunikasjon med foreldre/foresatte i både i skole og barnehage, FIKS Digisos for behandling av sosialsøknader (NAV), digital løsning for kjøp av årskort for parkering, Min side med oversikt over all saksbehandling og avgifter knyttet til egen eiendom, E-dialog for sikker håndtering av sensitiv innbyggerkommunikasjon.</p>
<p>Kontinuerlig oppdatering av infrastruktur og driftssystemer for støtte i tjenesteproduksjonen og til utførelse av effektiv drift. Utnytte skybaserte løsninger der dette er hensiktsmessig.</p>	<p>Kapasitet, dekning og robusthet i infrastrukturen bygges kontinuerlig ut for å kunne møte det pågående digitaliseringsarbeidet. Dette inkluderer blant annet oppdatering av kommunens interne nettverk, samt utbygging av skalerbare og driftssikre server- og lagringsløsninger. Skyløsninger er i noe grad tatt i bruk der dette anses hensiktsmessig og hvor det ressursmessig har vært mulig. Innenfor utdanningssektoren er man godt i gang. Arbeidet med å ta i bruk nye skytjenester vil fortsette for resten av organisasjonen.</p>

<p>NOARK 5 godkjent arkivkjerne i alle sak/arkivsystemer og fagsystemer.</p> <p>Noark 5 er en standard for dokumentasjonsforvaltning og arkivdanning. Den stiller krav til arkivstruktur, metadata og funksjonalitet, og er pålagt for journalføring og arkivering av elektroniske saksdokumenter i offentlige organ.</p>	<p>I løpet av 2020 har utdanningssektoren tatt i bruk NOARK 5 arkivkjerne for dokumenter som inneholder sensitive opplysninger. Fra tidligere har kommunens felles dokumenthåndteringssystem, samt fagsystemer for NAV, barnevern, PPT og læringscenteret egen Noark 5-kjerne. Dette sikrer forskriftsmessig arkivering av dokumenter der alle lovpålagte og funksjonelle krav til sporbarhet, tilgangsstyring og sikkerhet er ivarettatt. Noen fagsystemer gjenstår fortsatt.</p>
<p>Uttrekk og avlevering til depot for digital lagring skal gjennomføres i henhold til arkivloven og fastsatte rutiner med godkjente prosesser.</p>	<p>Rutiner er etablert, prøveuttrekk er gjennomført og analyse av uttrekk er i prosess. Det arbeides med kvalitetsheving. Plan om å avslutte arbeidet med analysen før sommeren 2021. Uttrekk sende så til interkommunalt arkivdepot (IKA Opplandene) for test og godkjenning.</p>
<p>Fortsatt utvikling av gode kommunikasjonskanaler i digitale flater, sosiale medier, nettsider etc. og markedsføre disse.</p>	<p>Vi benytter aktivt våre kommunikasjonskanaler til å bidra til at riktig målgruppe nåes med riktig budskap til riktig tid. Budskap og innhold tilpasses kanal. Vår nettside og sosiale medier som Facebook, Instagram, Twitter etc er viktige for å nå ut til våre innbyggere.</p> <p>Det jobbes derfor kontinuerlig med disse for å gjøre språket forståelig, holde informasjonen oppdatert, sørge for at de er brukervennlige og til å markedsføre våre digitale tjenester. I 2020 har det vært spesielt fokus på å holde innbyggerne oppdatert på korona-situasjonen.</p>
<p>Innføre ACOS Møteportal med sikker pålogging for å forbedre og effektivisere samspillet mellom administrasjonen og politikerne.</p>	<p>Innført og satt i drift, folkevalgte og administrasjonen har tatt løsningen i bruk.</p>
<p>Kvalitetssystemets digitale modul for avvikshåndtering skal gi en fortløpende oversikt som viser kommunens håndtering av avvik og oversikt over tiltak som er iverksatt i de ulike sektorene.</p>	<p>Avviksmodulen er satt i drift, og alle sektorer har fått informasjon om hvordan melde avvik. Det er gjennomført opplæring med ressurspersoner av systemet.</p>
<p>Implementering av styringssystem for forvaltning av IKT-infrastruktur/-utstyr med hensyn på økonomi, levetid, tilstand og lokalisering.</p>	<p>Ulike løsninger er vurdert. Løsningene innehar noe forskjellig funksjonalitet, er basert på ulike prismodeller og har varierende grad av mulighet for integrasjon mot den øvrige applikasjonsporteføljen. Noe arbeid gjenstår før valg av løsning kan gjøres.</p>

<p>Opplæringsplan for personvern og informasjonssikkerhet for både ledere og medarbeidere implementeres fullt ut.</p>	<p>Opplæringsplan er utarbeidet, men ikke fullt ut implementert. Målet videreføres for 2021 med:</p> <p>§ tilgjengeliggjøring av E-læringsmodul for nye ledere. Modul er klar og skal benyttes fra 2021.</p> <p>§ E-læring for alle ledere i sikkerhetsmåneden oktober via lenke i epost.</p> <p>§ Etablering av eget område på intranett med ulike e-læringsleksjoner om personvern.</p>
<p>Kontinuerlig utvikling av system for internkontroll som sikrer at kommunen følger de grunnleggende personvernprinsippene i henhold til personopplysningsloven, (kommunens plikter og den registrertes rettigheter).</p>	<p>Det er tatt i bruk eksisterende modul for behandlingsprotokoll i RiskManager, og utviklet denne med nødvendig informasjon om blant annet databehandlers lokasjon, noark-status, og når system/tjenesten ble tatt i bruk og eventuelt avsluttet. Informasjon oppdateres fortløpende.</p> <p>Sjekkliste med hensyn til at de registrertes rettigheter er imøtekommet er etablert.</p> <p>Økt fokus og bevissthet på risikovurderinger og personvernkonsekvensanalyser (DPIA) i sektorene har ført til en økning i gjennomføring av dette i 2020.</p>

Planlagt utviklingsoppgave i 2020	Gjennomføring - kommentar
<p>Prosjekt utbygging av høyhastighetsbredbånd i hele kommunen fortsetter. Staben skal aktivt bidra med søknader om tilskudd både hos fylket og de statlige ordningene, følge opp de utbyggingsprosjektene som er i gang, og sørge for å søke om tilskudd på de gjenværende områdene, slik at kommunen når målet om 100 prosent dekning.</p> <p>Dette vil kreve behov for mer kommunal finansiering som fremmes i egen sak. Kommunestyret har vedtatt et samarbeid, der kommunene, staten/fylke, utbygger og innbyggere samarbeider for å komme i mål innen utgangen av 2022.</p>	<p>Utbyggingen av høyhastighetsbredbånd på bygdene i Elverum går jevnt og trutt framover. Ved årets slutt har ca 74 prosent av totalt 1778 husstander på bygdene fått tilbud om fibertilknytning. For de resterende 26 prosent av husstandene som mangler et høyhastighetsbredbåndstilbud jobbes det med ulike løsninger:</p> <p>§ Kommunen har mottatt tilskudd for ytterligere 128 husstander som kan starte utbygging i løpet av 2021. Forhandling med mulig utbygger er i gang og områdene planlegges ferdige i løpet av 2022.</p> <p>§ Det søkes om utvidet støtte til noen områder, og støtte til områder som ikke har fått tilskudd tidligere.</p> <p>§ Vurderer mobile løsninger i områder med få husstander og store avstander, da legging av fiber i disse områdene blir svært kostbart.</p> <p>§ I områdene som grenser inn mot kommersielle områdene i og utenfor sentrum avventes videre planlegging inntil utbyggerne har lagt sine planer.</p>
<p>I henhold til vedtatt styringsdokument «Velferdsteknologi i Elverum kommune Overordnet prosjekt 2016-2020», skal Service- og IKT staben bidra aktivt til at fokuset i årene framover bør rettes mot å integrere velferdsteknologiske løsninger som skal bidra til økt mestring, trygghet og kvalitet i tjenesten. For å lykkes med implementering av Velferdsteknologi må kommunen følge nasjonale anbefalinger og legge stor vekt på organiseringen og teknisk drift</p>	<p>Service- og IKT-staben har ved hjelp av prosjektleder velferdsteknologi og andre ressurser i staben sterkt bidratt i kommunalt velferdsteknologiprojekt, velferdsteknologiprojektet i Sør-Østerdal regionen og det nasjonale velferdsteknologiprogrammet.</p> <p>Dette i tillegg til arbeid med utvikling av prosesser og rutiner for drift og vedlikehold, samt bidra i den daglige driften. Arbeidet har vært gjennomført i tett samarbeid med Sektor for pleie, rehabilitering og omsorg. Velferdsteknologi inngår som en del av kommunens digitaliseringsarbeid. Det er etablert en digital plattform der hjemmetjenesten fungerer som responscenter. Alle trygghetsalarmer, både stasjonære og mobile, er digitale. Prosjekter knyttet til lokaliseringsteknologi og digitalt tilsyn (sengesensorer, dørsensorer etc) er påstartet. Det samme gjelder et innovativt prosjekt for erstatning av dagens nøkkelbokser med digitale nøkler.</p> <p>Videokommunikasjon er etablert og tilgjengelig for flere tjenesteområder. Det er en utfordring at kommunens ulike systemer ikke alltid er integrert. Et tiltak for å bedre dette er blant annet etablering av en integrasjon som muliggjør samhandling mellom kommunens elektroniske</p>

	pasientjournalssystem og velferdsteknologiplattformen.
--	--

Eiendomsstaben	
Slutføre implementering av nye avfallsplaner.	Avfallsplaner er utarbeidet og innebærer kildesortering i alle kommunale bygg. Det gjenstår imidlertid å konkurranseutsette henting av avfallet. Dette kan imidlertid medføre at kostnaden ved henting blir høyere for kommunen. Det planlegges i første omgang å forankre planen i kommunedirektørens ledergruppe.
Øke brukernes medvirkning/tilrettelegging for å sikre effektiv utførelse av renholdet.	Kvalitetshåndbøker er utarbeidet som grunnlag for forventningsavklaring og samarbeid med sektorer og staber i kommunen. Arbeidet innebærer kontinuerlig oppfølging videre.
Utarbeide handlingsplan for å trappe oppvedlikeholdsrammen for å hente inn etterslep på bygningsvedlikehold. Dette skal bidra til at bygg ikke blir stengt og at behovet for rehabiliterings-prosjekter elimineres.	Som følge av kommunens begrensede økonomiske handlingsrom er det foreløpig ikke fremmet noen handlingsplan til politisk behandling, men det ble i KS-sak 137/20 orientert om status knyttet til verdibevaring av kommunale formålsbygg. Herunder redegjort for samlet vedlikeholdsetterslep som utgjør cirka 300 millioner kroner. Vedtaket innebærer i korthet at dagens budsjettnivå knyttet til vedlikehold av formålsbygg bør søkes styrket i tilknytning til framtidige behandlinger av Handlings- og økonomiplaner.
Utrede etterbruk av helsesenteret (gamle helsestasjon) som ligger i et strategisk helseområde mellom Helsehuset og Jotunhaugen/Jotuntoppen.	Lokalene er vurdert som hensiktsmessige for samlokalisering av aktivitetstilbudene PRO leverer for mennesker med nedsatt funksjonsevne. I tilknytning til arbeidet med Handlings- og økonomiplan 2021-2024 ble det fremmet et investeringsprosjekt knyttet til ombygging av planløsning samt utbygging av blant annet lagerarealer. Tiltaket ble ikke prioritert på grunn av den økonomiske situasjonen, men vil bidra til at Sundsvoll aktivitetssenter kan avhendes og at leieforholdet i Askeladden kan avvikles. Tiltaket vil bli fremmet på nytt i tilknytning til kommende budsjettprosess.
Slutføre implementering og oppdatering av investeringsmodulen	Investeringsmodulen er oppdatert og ajour for 2020.
Videreføre fokuset på økt bruk av tre i kommunens byggeprosjekter, jfr. kompetanseprogrammet for økt bruk av tre (Fylkesmannen i Hedmark og Oppland).	Fokuset har bidratt til at flere av kommunens byggeprosjekter er gjennomført med stort innslag av tre. Dette har blant annet medført at kommunen har mottatt utmerkelser og positiv omtale, samt at prosjektene bidrar til å redusere klimagassutslippene.
Videreføre det kontinuerlige forbedringsarbeidet med LEAN-konseptet for å sikre effektiv ressursbruk og samarbeid både internt i staben og mellom sektorene i kommunen.	LEAN tankegangen har hatt, og vil fortsatt ha fokus. Dette innebærer fokus på helhetlige og kostnadseffektive leveranser, hvor grunnlaget er struktur, planer som grunnlag for effektiv og tilpasset bemanning, samt koordinert gjennomføring og oppfølging. I tillegg standardisering og forenkling igjennomføring av prosesser.
Videreføre fokuset på innovative anskaffelser –koordinert med NHOs leverandørutviklingsprogram og Elverum Vekst AS.	Ydalir skole og barnehage og massivtre bygget ved Hanstad skole er eksempler på innovative anskaffelser. I 2020 har det vært begrenset med investeringsprosjekter, men forskningsprosjektet knyttet til inneklima i massivtre bygget ved Hanstad skole pågår fortsatt. Eiendomsstaben mottok for øvrig i 2020 ferdig attest på massivtrebygget, som bekrefter at bygget tilfredsstillende alle krav i tekniske forskrifter. Dette betyr at bygget nå er godkjent som permanent bygg. Den innovative anskaffelsen, som utfordret handlingsrommet i tekniske forskrifter, har med andre ord vært vellykket. I tillegg har enhet for renhold anskaffet renholdsrobot i tilknytning til prosjektet Ydalir skole hvor renholdet i idrettshallen (1200 m ²) blir gjennomført på en ressurseffektiv måte.

Personalstaben	
	10-faktor-undersøkelsen ble gjennomført i november 2020. Personalstaben bistår i oppfølgingsarbeidet på forespørsel fra

Medarbeiderundersøkelsen 10-faktor	Personaltabellen består i oppfølgingsarbeid på forespørsler fra avdelingsledere i mellomperioden fram til ny undersøkelse november 2022.
Lederutvikling - det har ikke vært oppstart for nytt kull i Lederutviklingsprogrammet i 2020.	Det har vært unntaksår i 2020 grunnet covid-19-pandemien og smittevernsrutiner har gjort det vanskelig å gjennomføre kurs på vanlig måte. Et kull har plass til 24 nye ledere, det har ikke vært grunnlag for et nytt kull i 2020.
Tilsetting/rekruttering - personalstaben bistår sektor-/stabssjefer og enhetsledere i ansattelsesprosesser av avdelingsledere og andre nøkkelstillinger på etterspørsel.	Prosedyren og de nye rutinene for tilsetting/rekruttering er implementert og brukes i hele organisasjonen. Tilbakemeldinger fra lederne som bruker dette verktøyet er at det er nyttig og effektivt.
«Ned med sykefraværet» - Sykefraværsoppfølging og fokus på nærvær er et kontinuerlig arbeid. Personalrådgivere bistår ledere i forebygging og oppfølging av sykefravær. Staben har tett samarbeid med NAV og BHT for å øke nærvær.	Det er etablert rutiner for visualisering av fravær/nærvær, et verktøy for ledere i dialog med ansatte. 2020 ble et spesielt år med lav terskel for å være hjemme med symptomer på luftveisinfeksjon. Vi har registrert fravær direkte knyttet til covid-19 på 0,54 %, antagelig er fravær på bakgrunn av symptomer høyere. Totalt sykefravær 2020 endte på 8,62 %.
Økonomistaben	
Ta i bruk og utnytt digitale løsninger i større grad hvor målet er å rasjonalisere og forenkler arbeidsprosesser for å redusere kommunens samlede ressursbruk.	Tilpasning av digitale løsninger er en kontinuerlig prosess. Kommunene har tatt i bruk Multikanal, som er en digital tjeneste som sender ut fakturaer og som sender fakturaer via digitale kanaler fremfor pr post. De digitale kanalene som brukes er eFaktura via bank, Vipps, Digipost. Forsendelser via post har gått ned fra ca 55 % til 25 %. Dette reduserer kommunens arbeid med utfakturering og utgifter til trykk, papir/konvolutter, pakking og porto.
Videreføre arbeidet med oppgraderinger og LEAN- arbeid. Målet er å ha gode og rasjonelle rutiner og god kvalitet på arbeidet som gjøres. I kommunens LEAN-arbeid er det naturlig å se på forhold mellom stab/støtte og sektorer.	Det ble i løpet av 2020 gjennomført en prosess for å sikre at økonomistaben skal oppfylle fremtidige krav og forventninger til oss. Noe av årsaken til at denne prosessen ble satt i gang var at skatteetaten tok tilbake ansvaret for skatteinnkreving, og kommunen satt igjen med ansvar for innfordring av egne krav. Innfordringsmiljøet ble redusert og det var naturlig å se på hvordan denne funksjonen kunne kvalitetssikres. Prosesen har endt opp med at det nå er etablert flere team som skal arbeide på tvers av enheter i økonomistaben, men også sammen med andre staver og sektorer. Teamene har egne mandater og er ansvarlig for å tilrettelegge for gode prosedyrer og rutiner på forskjellige områder, og ikke minst tilrettelegge for internkontroll.

7.3.4 Utfordring videre

Service- og IKT-staben opplever disse utfordringene:

- Tilstrekkelig med ressurser til å håndtere langsiktige utviklingsoppgaver i tillegg til ordinær drift og «kriser». Utfordringen er hele tiden å finne den rette balansen mellom utvikling og drift.
- Det er behov for å forbedre strukturen for innføring av nye digitale løsninger i kommunen. Digitale løsninger er i økende grad skybaserte med en prismetode basert på abonnement eller leasing. Denne utviklingen gir finansielle utfordringer, da belastningen nå kommer på driftsbudsjettene fremfor investering.
- Digital kompetanse er en viktig forutsetning for å kunne utnytte muligheter og hente ut gevinster ved digitalisering. Denne kompetansen er også viktig for å kunne redusere digitalt utenforskap, skape tillit til digitale løsninger, for læring og aktiv deltakelse i arbeidsliv og samfunn. Innbyggere og næringsliv har en forventning om at kommunen leverer best mulig tjenester og at kommunens tjenester er lett tilgjengelig. Det skal leveres «mer for mindre». Dette er med på å sette krav til digitalkompetanse både hos ansatte og ledere i kommunen, samt hos innbyggerne. Det er derfor behov for å løfte den digitale kompetansen for å imøtekomme disse kravene, og en satsning på digitalisering må komme samtidig med en satsning på kompetanse.
- Alle digitaliseringstiltak skal ha sterkt fokus på gevinstrealisering. Dette må synliggjøres allerede når tiltak vurderes gjennomført. Like viktig er det å følge opp at gevinstene faktisk blir hentet ut i etterkant av gjennomføringen av tiltakene.
- Trusselbildet i det digitale rom anses økende. Det er derfor behov for økt fokus på informasjonssikkerhet og personvern i kommunen, herunder øke kommunens sikkerhets- og beredskapsevner innen

datasikkerhetshendelser og datainnbrudd.

- Etablering av helhetlig strategi for dokumentflyt og pålagt dokumentfangst for hele organisasjonen.

Eiendomsstaben opplever disse utfordringene:

- Verdibevaring av kommunens bygningsmasse utgjør den største utfordringen for fremtiden. Vedlikeholdsbudsjettet ble vedtatt redusert med 1,5 millioner kroner fra 2020, og utgjør nå cirka 8 millioner kroner. Dette skal ivareta verdibevaring av 145.000 m² formålsbygg framover, hvor vedlikeholdsetterslepet utgjør cirka 300 millioner kroner. For å kunne unngå vedlikeholdsetterslep er det anbefalt å budsjettere med 170 kroner per m². Dette tilsier at kommunen bør bevilge 24 millioner kroner til vedlikehold årlig for å unngå ytterligere forfall i bygningenes tilstand. Det er nå stor risiko for at større oppdukkende og kritiske behov kan medføre at bygg blir stengt i mangelen av vedlikeholdsmidler. For å kunne opprettholde virksomhet i eksisterende bygningsmasse er det avgjørende at vedlikeholdsbudsjettet blir styrket.
- Festeavtalen for Prestegårdsjordet med Opplysningsvesenets fond (OVF) ble varslet regulert fra 2017 i henhold til gjeldende tilleggsavtale, hvor kommunen har forpliktet seg til å vurdere muligheten for å omregulere deler av arealet til bolig, i den hensikt at OVF skulle vurdere å ta tilbake deler av OVF har imidlertid ikke vært villige til å forplikte seg gjennom eksempelvis intensjonsavtale, og inntil videre synes det som man avventer situasjonen. Dette forholdet kan med andre ord innebære økonomiske utfordringer for kommunen på sikt, avhengig av omfanget av nevnte regulering av festeavgiften. Eiendomsstaben har imidlertid signalisert at Elverum kommune ønsker å bli involvert i fastsettelsen av verdigrunnlaget for arealet, som er utgangspunktet for reguleringen av festeavgiften som siden 2017 har vært 2,5 millioner kroner. OVF har for øvrig meddelt at de vil kreve avsavnsrente med virkning fra 1. januar 2017 når regulering er gjennomført.

Personalstabens prioriteringer framover:

2020 var staben preget av underbemanning store deler av året, dels på grunn av en rådgiverstilling stod vakant fra januar til september i tillegg til at en rådgiver var i foreldrepermisjon fra mars og ut året, uten at det ble satt inn vikar for vedkommende. I tillegg hadde vi et høyere sykefravær enn i de siste årene.

For 2021 er målet å jobbe med forbedring av rutiner og oppdatering av dokumenter i kvalitets-systemet. Vi har de senere årene produsert mange nye retningslinjer og prosedyrer nå er tiden inne for å kvalitetssikre oppdatering på disse samt sørge for at alt er godt implementert i organisasjonen. Vi fortsetter å holde interne kurs for ledere på bestilling samt utvikle flere e-læringskurs for ledere og ansatte.

7.4 Barnehage

7.4.1 Fakta

Tjenesteområdet barnehage omfatter tjenestene: Kommunal barnehagedrift; Privat barnehagedrift (dvs. kommunens økonomiske bidrag til private barnehager, samt den kommunale tilsynstjenesten overfor private barnehager; styrket spesialpedagogisk opplæring til førskolebarn med særskilte behov; tiltak for o-språklige; ekstra assistanse og tilsyn/omsorg; barnehagelokaler og uteanlegg; skyss av barn som har vedtak om dette. I Elverum er det 8 private barnehager og 7 kommunale barnehager per 31.12.2020.

Målgrupper for tjenestene er alle barn i førskolealder i Elverum kommune.

Kommunens planverk som ligger til grunn for barnehagetjenestene er særlig strategisk plan forutdanning 2017-2022.

7.4.2 Mål og resultater

Målekort – Konkrete mål for tjenesteproduksjonen i 2020 er vist i virksomhetsplanen for 2020. Virksomhetsplanen inneholder et **særskilt målekort med indikatorer**. Oppfølging på indikatorene skal

bidra til at de langsiktige målene nås i de strategiske planene på de punkter som er relevant for tjenesteområdet. Under vises indikatorene i dette målekortet og resultatene som ble oppnådd i 2020 og 2019.

Barnehage: Indikator tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Funksjon 201: Barnehage			
Opprettholde 100 % barnehagedekning jamfør barnehagelovens rett til plass.	100 %	100 %	100 %
BRUKERUNDERSØKELSE/KARTLEGGING: Kultur for læring Alle barnehager skal delta i utviklingsarbeidet Kultur for Læring i regi av Fylkesmannen i Hedmark. Her vil det i 2017, 2019 og 2021 gjennomføres brukerundersøkelser/kartlegging rettet mot ansatte, barn og foresatte. I denne perioden erstatter denne kartleggingen brukerundersøkelsene som tidligere har vært benyttet. Det blir ikke satt mål for indikatorer før etter første kartlegging. Undersøkelsen benytter en poengskala der 500 er gjennomsnittet for Hedmark. Indikatorer på de 3 dimensjonene under vil bli tatt med innfra foreldreundersøkelsen.			
Informasjon og samarbeid	520	Måles 2021	511
Tilfredshet	500	Måles 2021	495
Aktiviteter	510	Måles 2021	470

Forklaring til 500 poeng-skalaen - 500-poengskalaens logikk og oversikt tilsvarer i «Kultur for læring» den visningen som for eksempel finner sted i PISA-undersøkelsene. 500-poengskalaen tar både hensyn til gjennomsnitt og standardavvik. I skalaen er 500 poeng alltid gjennomsnittet for de resultatene som blir presentert. Alle matematiske beregninger, som spredning og standardavvik, er alltid inkludert i de aktuelle 500 poengene. Dette betyr at gjennomsnittet for alle institusjoner innenfor alle fokusområder alltid er 500 poeng, helt uavhengig av hvilken skala som er brukt i forhold til svaralternativer eller antall spørsmål i hvert fokusområde. I denne beregningsmåten er en forskjell på 1 standardavvik det samme som 100 poeng.

Økonomiske hovedtall for tjenesteområdet vises i tabellen under:

Tjenesteområde	Regnskap 2020	Opprinnelig budsjett 2020	Revidert budsjett 2020	*Korrigert avvik
Tall i hele tusen				
Barnehage	178 650	168 680	173 739	823

*Koronarelatert forhold er ikke budsjettregulert. Avviket er korrigert for koronarelaterte forhold og viser hva som er avviket i ordinært drift.

Resultatkommentar

Merforbruket i barnehage skyldes, foruten korona-tiltak som følge av pandemien, økning i antall spesialpedagogiske vedtak som følge av en økning av behov for spesialpedagogiske tiltak i tråd med de lovkrav som ligger til grunn. Det har også vært en merutgift til utbetaling av barnehageplasser i andre kommuner i saker der vi som kommune har et ansvar.

Elverum har full barnehagedekning i henhold til loven, det betyr at det er de barn med rettigheter og som er født i perioden juni til ut november som er sikret barnehageplass. Elverum fyller retten til barnehageplass med et opptak med fastsatt dato 1. mars. Per 15.12.2020 hadde Elverum 26 barn under 3 år og 0 barn over 3 år på venteliste for oppstart våren 2021, disse hadde ikke rett i hovedopptak pr. 1 mars 2020. I 2020 var det pr 15.12.20 plassert 1014 barn totalt (0-6 år) i private og kommunale barnehager.

Alle barnehagene i Elverum har gjennomført en kartleggingsundersøkelse for barn 4 og 5 år, personal, foreldre og ledere i 2019. Tilsvarende kartlegging gjennomføres høsten 2021. Det foreligger derfor ingen nye

resultater for 2020. Disse vil komme frem i årsmeldingen for 2021. Resultatene på de punkter som er gjengitt i målekortet viser at Elverum ligger på og noe over snittet på informasjon og samarbeid. Barnehagene scorer litt under snittet på tilfredshet og aktiviteter. Ser man på fordelingen på svarene fra foreldre ligger hovedvekten på et snitt på over 3 poeng i en 4 poengs skala. Det betyr at gjennomgående er foreldre i Elverumsbarnehagene godt fornøyd med tjenesten de får, men det er forskjeller mellom barnehagene.

Det drives forbedringsarbeid i alle barnehagene på bakgrunn av funn i kartleggingen. Barnehagene har gjennom 2020 jobbet med kompetansepakke om rutinesituasjoner i regi av SEPU. Fokusområder videre vil være:

- Relasjoner
- Trygt og godt barnehagemiljø, inkluderende barnehagemiljø
- Overganger
- Tverrfaglig samhandling

I 2020 fikk 33 barn i alderen 0-6 år spesialpedagogisk hjelp etter barnehagelovens §19a. 19 barn ble tildelt ekstra ressurser i forbindelse med tilrettelegging etter barnehagelovens §19g-h.

Elverumsbarnehagene hadde i 2020 124 minoritetsspråklige barn i barnehagene. 97,2 % av disse hadde oppholdstid på 41 timer eller mer, det vil si full plass. Det er i et tidlig-innsats-perspektiv en god indikator med tanke på betydningen av god språkutvikling.

Pedagognorm – Alle barnehagene i Elverum oppfylte per 15.12.2020 pedagognormen med et snitt på 45,68 % barnehagelærer, en økning med 2% fra 2019. Elverum må ha et fokus på økt antall pedagoger, det nasjonale fremtidige målet er 50% pedagogdekning.

Bemanningsnorm – Barn per ansatt viser til antall barn per årsverk til grunnbemanningen. Grunnbemanningen er de ansatte i barnehagen som jobber direkte med hele barnegruppen. Normener 6 barn per voksen for barn over 3 år. I Elverum er antall barn 5,8 barn per voksen i gjennomsnitt per 15.12.2020.

7.4.3 Utviklingsarbeid i 2020 – planlagt og gjennomført

I tråd med virksomhetsplanen for 2020 har det vært gjennomført særskilt utviklingsarbeid, resultatene fra dette er kommentert under:

Planlagt utviklingsoppgave i 2020	Gjennomføring - kommentar
Delta i utviklingsarbeidet Kultur for Læring. Alle barnehagene i Elverum, både de kommunale og de private, deltar i det femårige utviklingsarbeidet Kultur for Læring. I 2020 arbeider alle barnehagene med kompetansepakke, gode rutiner i barnehagen, utarbeidet av SEPU (Senter for praksisrettet utdanningsforskning).	<p>Covid 19 har preget arbeidet i barnehagene i 2020. Våren2020 ble det prioritert lite utviklingsarbeid, fokuset var påorganisering, smitteverntiltak og tilpasning til ulike nivå forsmittesituasjon.</p> <p>Barnehagene fortsatte med kompetansepakken omrutinesituasjoner høsten 2020, fokuset var på å få med segde gode erfaringene fra den situasjonen barnehagene harstått i.</p> <p>Det har vært utfordrende å få til felles personalemøter ogpedagogisk planlegging i barnehagene, mye grunnet atbarnehagene ikke var rustet for det digitale. På grunn avmangel på utstyr har ikke utviklingsarbeid og pedagogiskplanlegging i barnehagene vært mulig i alle perioder i 2020.</p>
Videreføre tilvenningsmodellen – en metode i forbindelse med tilknytning og tilvenning av nye barn og familier.	Tilvenningsmodellen har vært evaluert i 2020 og det er utarbeidet ny brosjyre for 2021.
Drive veiledning av nyutdannede barnehagelærere	Elverum fikk midler fra Statsforvalter i 2020 til å etablere et veiledningsprogram for nyutdannede. Det ble i 2020 satt igang et system med tema over 2 år, det er en 20 % veilederressurs for alle barnehagene, både kommunale og private. 6 stk har fått tilbud om veiledning i 2020.
Tilrettelegge for kurs og annenfaglig input etter analysearbeidet i Kultur for læring.	Gjennomført etter prosjektplan for KFL 2020. Ble på grunn av Covid 19 ikke gjennomført alt som var planlagt.

7.4.4 Utfordringer videre

Digitalisering i barnehagen; vi erfarer fra Covid19 perioden at barnehagene var akterutseilt når det gjaldt det digitale. Det var svært utfordrende å løse pedagogisk planlegging og kommunisere digitalt uten egnet verktøy for barnehageansatte. De må ha tilgang til egne digitale verktøy slik at de kan ta i bruk de mulighetene som finnes digitalt. Det mangler digitale enheter til blant annet pedagogisk planlegging for personalet. I tillegg må kompetansen heves for å være i stand til å nå rammeplanens mål.

Ny lov om trygt og godt barnehagemiljø; barnehagene må ha fokus på aktivitetsplikt og hva ny lovbetyr for barnehagene. Inkludering og psykososialt læringsmiljø er begrep som barnehagene skal seenda nærmere på. Arbeidet vil bygge på arbeidsformen der alle medarbeidere skal delta, det skal benyttes kompetansepakker og deling i profesjonelle læringsfellesskap. I tillegg vil det gjennom kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkluderende miljø bli fokus på å bygge opp denne kompetansen i barnehagene. I tillegg pågår det arbeid med tidlig innsats og tverrfaglig samhandling som vil være viktige støttetjenester for barnehagene. Det er føringer på at spesialpedagogisk kompetanse skal nærmere barna, og kommunene overtar flere oppgaver fra StatPed i løpet av en 5 årsperiode.

Verdiarbeid; Hjerterom på timeplanen implementeres i alle de kommunale barnehagene. Dette skal støtte opp under et trygt og godt læringsmiljø i samarbeid med foreldrene.

Barnehageplass; Det er ventelister for de uten rett til plass gjennom barnehageloven. De kommunale barnehagene har ikke bemanningsmessige ressurser for å gi tilbud til barn som ikke har rettigheter etter lovverket en plass når de fyller ett år. Konsekvensen er at noen barn/familier må vente forholdsmessig lenge på barnehageplass i vårhalvåret, noen barn har ikke rett på plass før de fyller 1 ½ år.

Det er behov for kontinuerlig fokus fra sektorledelsen på oppfølging, etterspørring, bistand, rådgiving, veiledning og støtte. Sektor for utdanning på administrativt nivå ble i 2019 redusert med totalt 3 årsverk, dette har konsekvenser for oppfølging innenfor utdanningssektoren på den måten det har vært tradisjon for. Sektor for utdanning må utvikle et nytt rammeverk for oppfølging av tjenestene, og vil måtte prioritere å videreføre arbeidet med å ruste ledere i å stå i endrings- og utviklingsarbeid samt få til effektiv ressursutnyttelse og god ledelse av tjenestene.

7.5 Skole

7.5.1 Fakta

Tjenesteområdet skole omfatter tjenestene: grunnskole, skolefritidstilbud, voksenopplæring, skolelokaler, skoleskyss, kulturskole samt pedagogisk-psykologisk tjeneste (interkommunal) og logopedtjeneste.

Målgrupper for tjenestene er:

- Grunnskoletjenesten til alle barn og unge i Elverum i alderen 6 - 16 år.
- Skolefritidstilbudet for barn på 1. - 4. trinn i grunnskolen, samt på 5. - 7. trinn for barn med spesielle behov.
- Voksne med rettigheter i henhold til introduksjonsloven og voksenopplæringsloven.
- PP-tjenesten for tilrettelegging for elever med spesielle.

Kommunens planverk som ligger til grunn for tjenestene som gis er særlig strategisk plan for utdanning 2017 - 2022. Skoletjenestene i Elverum gis i én ungdomsskole, én kombinert barne- og ungdomsskole, én spesialskole, 8 barneskoler, et læringscenter (voksenopplæring) og en egen PP- tjeneste.

7.5.2 Mål og resultater

Målekort - Konkrete mål for tjenesteproduksjonen i 2020 er vist i virksomhetsplanen for 2020.

Virksomhetsplanen inneholder et **særskilt målekort med indikatorer**. Oppfølging på indikatorene skal bidra til at de langsiktige målene på tjenesteområdet skole nås, særlig i henhold til i strategisk plan «Utdanning i Elverum 2017 – 2022». Under vises indikatorene i dette målekortet og resultatene som ble oppnådd i 2020 og 2019.

Skole: Indikator tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Nasjonale prøver 5. trinn: Leseferdighet - andel elever på nivå 1	<20 %	25,3 %	16,2 %
Nasjonale prøver 5. trinn: Engelsk - andel elever på nivå 1	<20 %	25,9 %	14,5 %
Nasjonale prøver 5. trinn: Regneferdighet - andel elever på nivå 1	<15 %	21,2 %	18,2 %
Nasjonale prøver 8. trinn: Regneferdighet - andel elever på nivå 1 og 2	<20 %	27,6 %	31,3 %
Nasjonale prøver 8. trinn: Leseferdighet - andel elever på nivå 1 og 2	<20 %	25,1 %	22,8 %
Nasjonale prøver 8. trinn: Engelsk - andel elever på nivå 1 og 2	<15 %	25,9 %	27,8 %
Nasjonale prøver 9. trinn: Leseferdighet - andel elever på nivå 1 og 2	15 %	16,2 %	15,6 %
Nasjonale prøver 9. trinn: Regneferdighet - andel elever på nivå 1 og 2	15 %	17,8 %	16,3 %
Gjennomsnittlig grunnskolepoeng	43	43,2	42,5
Prosentvis andel av elevene som ligger under 35 grunnskolepoeng skal ikke overstige	15 %	18 %	22 %
Elevundersøkelse 7. trinn: Faglig utfordring (skala 1-5, 5 er høyest)	4,0	3,9	3,9
Elevundersøkelse 7. trinn: Mobbing på skolen	0 %	6,1 %	7,2 %

Andelen elever som får spesialundervisning i henhold til § 5.1	8%	8,4%	8,5%
PC-tetthet 1. – 7. trinn, antall elever pr. pc (nyttmål) PC-tetthet 8. – 10. – trinn, antall elever pr. PC (nytt mål)	1,5 1,5	2,1 1,4	2,1 1,4
Kulturskolen: Indikator tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Kulturskolen skal sammen med kultursektor arrangere felles forestillinger der elever og lærere deltar sammen med ansatte i kultursektor (nytt mål for 2020).	3	3	
Elverum Læringscenter: Indikator tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Antall elever som oppnår Norskprøven A2 Nivå (muntlig)	90 %		70 %
Antall elever som fullfører grunnskole for voksne	100 %		100 %

Økonomiske hovedtall for tjenesteområdet vises i tabellen under:

Tjenesteområde	Regnskap	Opprinnelig	Revidert budsjett	*Korrigert
Tall i hele tusen	2020	budsjett 2020	2020	avvik
Skole	282 908	281 375	280 101	-1 748

*Koronarelatert forhold er ikke budsjettregulert. Avviket er korrigert for koronarelaterte forhold, og viser hva som er avviket i ordinært drift.

Resultatkommentar

Det negative økonomiske avviket på skole skyldes igangsetting av ekstra tiltak som følge av corona-pandemien.

Nasjonale prøver - Elverumsskolen har mål om at andelen av elever på nivå 1 på 5. trinn ikke skal overstige

20 %. Andelen på nivå 1 og 2 på 8. trinn skal ikke overstige 20 %. Vi har svakere resultater, både i lesing, regning og engelsk på 5. 8. og 9. trinn enn hva som er målsatt. Resultatene er også betydelig lavere sammenliknet med resultatene for 2019.

Grunnskolepoeng - Grunnskolepoengene for 2020 er på 43,2 poeng. Dette er bedre enn hva som er målsatt og 0,7 poeng bedre enn hva de var i 2018 og 2019. Det er 18 % av elevene på 10. klassetrinn som hadde lavere enn 35 grunnskolepoeng. Dette er 3 % flere enn målsatt.

Elevundersøkelsen - På området faglig utfordring scorer Elverum 0,1 poeng svakere enn det som er målsatt for 2020. Resultatet for 2020 er det samme som det var i 2019. Skolene følger opp egne resultater.

Mobbing - resultatet for 2020 viser andelen elever som svarer at de blir mobbet av medelever, mobbet digitalt (på skolen) og/eller mobbet av voksne på skolen 2-3 ganger i måneden eller oftere. Resultatet viser at vi har 1,4 %-poeng bedre resultat sammenliknet med landet. Det er også en bedring på 1,1 %-poeng sammenliknet med resultatet for 2019. Vi har nulltoleranse mot mobbing og alle skoler arbeider aktivt for å bekjempe enhver form for krenkende adferd. Nettmobbing er en stadig større utfordring for skolen, her kan mye av mobbingen foregå utenfor skoletid, men som igjen får store konsekvenser i skoletiden. Det er særdeles viktig at skole, lokalsamfunn og foresatte spiller sammen for å hindre at noen blir mobbet.

Andel elever som får spesialundervisning- Elverum har 0,4 %-poeng flere elever som mottar spesialundervisning enn hva som er målsatt og 0,1 %-poeng lavere enn for 2019. Elverum har også 1,1 %-poeng flere elever som mottar spesialundervisning sammenliknet med landet.

Pc tetthet- I 2020 har vi opprettholdt samme antall som i 2019. Det store IKT-løftet for Elverumsskolen blir gjennomført fra og med høsten 2021 med én til én dekning av nettbrett for elever på 1. - 3. klassetrinn og én til én dekning av PC for elever på 4. - 10. klassetrinn.

Kulturskolen - Kulturskolen har gjennomført antall felles arrangementer i tråd med målet. På grunn av pandemisituasjonen har mange av de hjelpemidlene og metodene vi trenger for nettbasert læring fått en mye raskere utvikling enn forventet. Vi er mye bedre rustet for fleksible læringsarenaer og metoder enn for et år siden. Vi har også startet utviklingsarbeid for formidling av konserter og forestillinger på digitale flater. Det er opprette kontakt med Norges Musikkhøgskole og Universitetet i Tromsø for videre utvikling av prosjektet. For skoleåret 2021/22 har vi som mål å teste ut tilbud som på fast basis bruker digitale flater som støtte og som elever og foresatte kan være med å velge.

Elverum Læringscenter - Elverum Læringscenter har måloppnåelse på de mål som er beskrevet i virksomhetsplanen. God kvalitet i opplæringen og tett oppfølging er viktige faktorer for den enkeltes måloppnåelse, dette i tillegg til utviklingsarbeid blant de ansatte med fokus på prøveområdene og nivåene gir seg utslag i gjennomgående gode resultater på norskprøvene.

Høsten 2017 startet vi med kurs, fagbrevutdanning, praksiskandidatløpet. Dette kurset er et resultat av godt og tett samarbeid mellom NAV, enhet for bosetting og introduksjon og Elverum Læringscenter. Kurset er spesielt lagt til rette med tanke på å kombinere arbeidsrettet norsk, fagstoff (programfag) og praksis. Vi har et godt samarbeid med både det offentlige og det private næringslivet i vår region.

Høsten 2017 startet vi med yrkesretningen Helsearbeiderfaget, for så å utvide med både Barne- og ungdomsarbeiderfaget og Restaurant- og matfag året etter. På grunn av få elever på restaurant og matfag måtte vi legge ned den linja i desember 2020.

Våren 2020 fikk vi en kandidat som, i tillegg til bestått teorieksamen høsten 2019, besto den praktiske fagprøven og som nå kan titulere seg som helsefagarbeider. I 2020 var 12 elever oppe til teorieksamen i helsefagarbeider og barne- og ungdomsarbeider, av de 12 var det 11 som besto teorieksamen I 2020 har vi også hatt et godt samarbeid med Elverum videregående skole vedrørende kombinasjonsklassen. Dette har vært meget positivt for elevene som føler at de går sammen med elever i samme aldersgruppe.

7.5.3 Utviklingsarbeid i 2020 – planlagt og gjennomført

I tråd med virksomhetsplanen for 2020 har det vært gjennomført utviklingsarbeid, resultatene fra dette er

kommentert under:

Planlagt utviklingsoppgave i 2020	Gjennomføring - kommentar
Deltakelse i prosjektet Kultur for læring i regi av Fylkesmannen i Hedmark. I 2020 vil skolene arbeide med ny overordnet del av læreplanen og forberede innføring av de nye fagplanene som trer i kraft høsten 2020.	Arbeidet er blitt gjennomført som planlagt.
Etablere faggrupper på tvers av skolene i fagene norsk, engelsk, matematikk og kroppsøving.	Faggruppene i norsk, engelsk og matematikk har blitt gjennomført slik det var planlagt. Nettverk i kroppsøving vil bli startet opp høsten 2021. Dette er et regionalt nettverk i samarbeid med Høgskolen i Innlandet, Institutt for idrettsfag. Nettverket fikk først bekreftet tilsagn om eksterne midler, desentraliserte kompetansemidler, i januar 2021, derfor er oppstart utsatt til høsten 2021.
Foreldreskole for alle foreldre med elever på 1. klassetrinn er innført ved alle barneskolene undernavnet «Hjerterom».	Foreldreskolen er gjennomført med noen tilpasninger med bakgrunn i Korona-situasjonen.
Deltakelse i Inkluderende barnehage og skolemiljø i regi av Utdanningsdirektoratet. 3-årig utviklingsarbeid der Elverum er en av to kommuner i Hedmark som er blitt utvalgt til å delta.	Prosjektet ble gjennomført som planlagt og er nå avsluttet.
Elverum Læringscenter vil sammen med enhet for bosetting og introduksjon videreutvikle kvalifiseringsplanen for elever tilknyttet læringscenteret.	Vi har i løpet av 2020 fått på plass en kvalifiseringsplan for alle elevene på ELS. Denne planen er nå i bruk og følges tett opp av lærer, programrådgiver og minoritetsveileder på NAV. Denne vil holdes oppdatert i henhold til nye føringer i den nye integreringsloven.
Læringscenteret samarbeider med Elverum videregående skole om nyopprettet kombinasjonsklasse rettet mot elever fra 16- 24 år.	Kombinasjonsklassen er blitt drevet som planlagt i 2020. Med bakgrunn i kostnader og et redusert elevgrunnlag vil avtalen med fylkeskommunen om kombinasjonsklasse ikke bli videreført fra og med skoleåret 2021/22.
Kulturskolen skal arbeide med utviklingen av «fremtidens kulturskole». Dette med bakgrunn i endrede ønsker om tilbud fra elevene. Kulturskolen skal utvikle nettbaserte undervisningsleksjoner som støtte og oppfølging av vårt allerede eksisterende tilbud. Målet er å opparbeide en base som inneholder alle fagområder i løpet av de neste fem årene.	Kulturskolen er godt i gang med dette arbeidet. Det har vært en særlig rask utvikling med bruk av nettbaserte undervisnings-tilbud, dette også med bakgrunn i Korona-situasjonen.

7.5.4 utfordringer videre

Det er risiko for at skolene ikke fanger opp eller reagerer overfor elever som blir utsatt for mobbing/krenkende atferd, herunder risiko for at kommunen ikke har gode nok systemer for å avdekke mobbing. Det er risiko for at det ikke er tilstrekkelig utviklende arenaer for faglig utvikling. Økonomien i skolene er en utfordring, skolene opplever å ha et svært lite handlingsrom.

Det er heller ikke rom for kompetanseutvikling utover den statlige satsningen på videreutdanning som kommunen er inne i. Reduksjonen av årsverk på kommunalt nivå har ført til at støtte av kommunal oppfølging/utviklingsarbeid, samt støtte ut i enhetene, blir vesentlig redusert.

7.6 Barnevern

7.6.1 Fakta

Tjenesteområdet barnevern omfatter tjenestene barneverntjeneste, barneverntiltak i familien, barneverntiltak utenfor familien og tjenesten for enslige mindreårige flyktninger.

Barneverntjenestene produseres i hovedsak innenfor kommunens Sektor for familie- og helse, og er organisert i en egen enhet i sektoren med egen enhetsleder, to fagledere, 14 saksbehandlere og fire miljøterapeuter. Enheten er videre delt inn i et undersøkelsesteam og tiltaksteam. Det er tre saksbehandlere som har i hovedoppgave å følge opp fosterhjems plasseringer. I det ligger oppfølging av biologisk familie, fosterhjemmene og barna som er plassert.

Barn og familier som trenger hjelp skal få hjelp som virker til rett tid. De skal møte et samarbeidende barnevern som gir reell mulighet til medvirkning, og skal gis styrket rettssikkerhet. Det skal være god kvalitet i saksbehandling og oppfølging med rask behandling og gode beslutninger. Det skal gi likeverdige tjenester og forutsigbarhet for barn og familier.

Bosetting og underhold av enslige mindreårige flyktninger inngår i tjenesteområdet barnevern, tjenesten produseres i enheten bosetting og introduksjon i Sektor for utdanning. Enheten har 8,5 årsverk. Særskilt tilskudd ved bosetting av enslige mindreårige flyktninger er i regnskapet ført her sammen med drift.

Målgrupper for tjenestene er innbyggere i Elverum som i samsvar med lov og forskrift har:

- Barn med behov for bistand i familien for ikke å oppleve videre omsorgsvikt.
- Barn som etter barneverntjenesteloven har behov for nytt bosted /familie.
- Enslige mindreårige.

Kommunens planverk som ligger til grunn for tjenestene som gis er særlig strategisk plan for Helse og omsorg i Elverum 2016 – 2020, strategisk plan for integrering i Elverum 2015 – 2019 og deler av Kommuneplanens samfunnsdel.

7.6.2 Mål og resultater

Målekort – Konkrete mål for tjenesteproduksjonen i 2020 er vist i virksomhetsplanen for 2020.

Virksomhetsplanen inneholder et **særskilt målekort med indikatorer**. Oppfølging på indikatorene skal bidra til at de langsiktige målene nås i de strategiske planene på de punkter som er relevant for tjenesteområdet. Under vises indikatorene i målekortet og resultatene som i 2019 og 2020.

Barnevern: Indikator tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2019	Resultat 2020
Funksjon 244: Barneverntjenesten.			
Antall fristoverskridelser for gjennomgang av melding	0	7	5
Andel barn med frivillige hjelpetiltak som skal ha utarbeidert tiltaksplan som evalueres hver 3. måned	100 %	84 %	85,3 %
Funksjon 252: Barneverntiltak utenfor familien.			
Andel lovpålagte tilsyn i fosterhjem	100 %	100 %	100 %
Andel av brukere med tiltak som øker ORS-score fra førstebehandling til slutt	70 %	Ikke målt	Ikke målt
Funksjon 285: Enslige mindreårige flyktninger.			
Antall enslige mindreårige som bosettes	3	1	4
Andel enslige mindreårige i skole utdanning eller arbeid etter fylte 20 år	95 %	100 %	100 %

Økonomiske hovedtall for tjenesteområdet vises i tabellen under:

Tjenesteområde Tall i hele tusen	Regnskap 2020	Opprinnelig budsjett 2020	Revidert budsjett 2020	Korrigert avvik*
Barnevern	47 549	49 314	47 885	-281

*Koronarelatert forhold er ikke budsjettregulert. Avviket er korrigert for koronarelaterte forhold og viser hva som er avviket i ordinært drift.

Resultatkommentar

Barneverntjenesten har de siste årene gjennomført mye endringsarbeid med hvordan det arbeides med tiltak i familier, og gjennomført flere tiltak uten å kjøpe eksterne tjenester. Dette har hatt en positiv påvirkning på den økonomiske utviklingen – jfr. mindreforbruket på cirka 0,3 millioner kroner i 2020. Noen kjøp av eksterne tjenester må vi påregne, da både kompetansekrav og omfang av tiltaket blir for store i forhold til

bemanning i barnevernet. Tiltak i hjemmet er viktig for å forhindre at omsorgsovertakelse blir nødvendig,

Barneverntjenesten fikk 440 meldinger i 2020 det var en liten økning i plassering av barn i fosterhjem i 2020 men ikke flere i institusjon. Vi har mål om at alle barn med tiltak skal ha utarbeidet tiltaksplan, og har fokus på tett oppfølging av alle tiltak som vedtas. Tilsynsordningen i fosterhjem fungerer bra og samarbeidet følges godt mellom samarbeidskommunene.

Enslige mindreårige flyktninger - Totalt i 2020 var det 14 enslige mindreårige flyktninger (EMF) i Elverum (ikke fylt 18/20 år). I Hamarvegen bofellesskap var det ved utgangen av 2020 bosatt 5 enslige mindreårige flyktninger mellom 14 og 18 år. De resterende bor på hybler med oppfølging. 10 enslige mindreårige fylte 20 år og «gikk ut» av EMF i løpet av 2020. Disse er fremdeles innenfor 5-års perioden (jfr avtalen med Integrerings- og Mangfoldsdirektoratet om integreringstilskudd), og de som har ekstra behov blir nå fulgt opp av Bosetting og introduksjon.

7.6.3 Utviklingsarbeid i 2020 – planlagt og gjennomført

I tråd med virksomhetsplanen for 2020 har det vært gjennomført særskilt utviklingsarbeid, resultatene fra dette er kommentert under:

Planlagt utviklingsoppgave i 2020	Gjennomføring - kommentar
Fortsette å utvikle det tverrfaglige samarbeidet med andre enheter i kommunen for å forbedre forebyggende arbeid, for å redusere saker til overtagelse av omsorg.	Ny samarbeidsavtale med NAV er utarbeidet. Barneverntjenesten deltar i tverrfaglig team. Barneverntjenesten har faste samarbeidsmøter med Politiet. Barneverntjenesten har kontaktpersoner opp mot alle skoler og barnehager og faste samarbeidsmøter samt veiledning. Faste samarbeidsmøter med BUP. Ved å skape felles arenaer bidrar det til felles forståelse rundt den enkeltes problematikk og sikrer i større grad riktige tiltak. Barnevernet deltok også i tverrfaglig team med PPT, BUP, Forebyggende enhet, Skole/barnehage. Barneverntjenesten skal i samarbeid med forebyggende instanser gjennomføre tiltak som retter seg inn mot ny barnevernreform for å sikre at kommunen ivaretar føringer i reformen.
Fortsette det kontinuerlige forbedringsarbeidet med LEAN-konseptet som verktøy.	Implementert i enheten som verktøy og Lean-verktøy brukes i det daglige arbeidet.

Videreutvikle prosedyrer og implementering av prosedyre «nærnettverk» i Elverum kommune, jfr. lovendring.	Dette er nå en lovpålagt oppgave i alle kommuner.
Implementere Feedback informerte tjenester.	Avsluttet bruk av systemet i kommunen
Etablere digitale sak/arkiv barnevern.	Digitalt sak/arkiv er ferdig etablert i barnevernet.
Utvikle tilbud om tiltak i kommunen i henhold til endringer i Lov om barneverntjenester.	Inngår i barnevernreformen og pilot prosjekt 0-24.

7.6.4 utfordringer videre

Barnevernreformen (oppvekstreform) vil påvirke barneverntjenesten sitt arbeid. Kommunen vil få et større ansvar med å rekruttere fosterhjem og beredskapshjem, jfr. endringer i lovverket.

Kommunen vil få helhetlig ansvar for oppfølging og veiledning av fosterhjem, og det en lovfestet plikt til å søke i familie og nettverk ved eventuelle plasseringer. Det vil videre bli økt krav om kompetanseheving i barneverntjenesten. Kommunen vil i 2020/2021 ha dialogmøter med Statsforvalteren for å forankre eierskap for barnevernet på ledernivå i kommunene.

Barneverntjenesten vil ha støtte fra Statsforvalteren til utvikling av barneverntjenesten, gjennom å styrke lederkompetanse og fremme hensiktsmessige rutiner og arbeidsformer. Barneverntjenesten deltar i et tjenestetøtteprogram som er samlingsbaserte og omhandler utvikling av hele tjenesten gjennom prosessveiledning. Det er i 2020 8 saksbehandlere og to ledere som har deltatt i et interkommunalt samarbeid med fokus på akuttarbeid. Som følge av barnevernreformen vil også kommunene få et større økonomisk ansvar, både med økte kostnader for bruk av statlige tjenester, økte satser for økonomiske vilkår til bl.a fosterhjem og spesial tiltak som ikke kommunen kan levere selv.

7.7 Helse - forebygging og behandling

7.7.1 Fakta

Tjenesteområdet **Helse - forebygging og behandling** omfatter tjenestene:

- Helsesykepleier - smittevern og vaksinasjonsprogram
- helsestasjonstjeneste til barn mellom 0-5 år
- jordmortjeneste
- skolehelsetjeneste - for barn 6-20 år med tilstedetid på alle grunnskoler og videregående skoler og tilbud til høskolestudenter
- psykisk helsearbeid i helsestasjon for gutter, ungdom 0-24 år og skolehelsetjenesten
- miljørettet helsevern - interkommunal tjeneste i Sør-Østerdal
- samfunnsmedisinske tjenester og smittevern - tjeneste med kommuneoverleger
- helsestasjonslege og kommunepsykologer
- frisklivssentralen - forebyggende helsearbeid til utsatte grupper
- tiltaksteam barn, unge og familier med familieveiledning og tiltak overfor utsatte barn og unge
- NOK (SMISO Elverum) - Senter mot incest og seksuelle overgrep - et lavterskel tilbud hvor Elverum er vertskommune
- krisesenter - interkommunaltjeneste som utøves fra Krisesenteret i Hamar
- tilskudd til private og interkommunale tiltak - tilskudd til Møteplassen
- transporttjenester for eldre og yrkes- og utviklingshemmede til og fra dagaktiviteter/dagopphold
- aktivitet og kulturaktiviteter for funksjonshemmede - Sundsvoll dagaktivitetssenter
- støttekontakter - fritidsaktiviteter med bistand
- avtaleleger - kommunens avtaler medfastleger
- interkommunal legevakt (Åsnes, Våler, Åmot og Elverum)
- turnusleger
- tilsynsleger - i sykehjem, på helsestasjon og legetjenester på IKAD-plasser (interkommunal akutte døgnplasser) for somatikk og psykiatri
- fysioterapitjeneste - tilskudd til drift av private fysioterapitjenester
- kommunal logopedtjeneste
- Ungdommens hus
- Hernes fritidsklubb

- tjenesten er for alle i alder 10-20 år, i tjenesten inngår gruppeaktiviteter, ferieklubb/åpen hall, Ungdommens kulturmønstring og andre enkeltarrangementer.

Målgrupper for tjenestene som gis innenfor tjenesteområdet er innbyggere i Elverum som i samsvar med lov og forskrift, har rett til eller behov for, en eller flere av de aktuelle tjenestene. Målgruppen for helse- og omsorgstjenestene er personer i alle aldre med akutt skade eller sykdom, personer med kronisk sykdom eller funksjonssvikt samt barn og unge. Tjenestene gis i hjemmet, på alle aktuelle samtalearenaer som skole, barnehage, helsestasjon, Ungdommens hus og Hernes fritidsklubb, samt som oppfølging ut i kommunene eller som tilbud på arenaer vi stiller til disposisjon for de vi er i interkommunalt samarbeid med.

Kommunens planverk som i særlig grad er styrende for tjenesteproduksjon innenfor tjenesteområdet er Kommuneplanens samfunnsdel - særskilt kapitlet om Livskvalitet og velferd og de strategiske planene Helse og omsorg i Elverum 2016 - 2020, Folkehelsearbeid i Elverum 2019 - 2023, Integrering i Elverum 2015 - 2019, Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Elverum - 2014 - 2018, en legeplan og enfysioterapiplan.

7.7.2 Mål og resultater

Målekort - Konkrete mål for tjenesteproduksjonen i 2020 er vist i virksomhetsplanen for 2020.

Virksomhetsplanen inneholder et **særskilt målekort med indikatorer**. Oppfølging på indikatorene skal bidra til at de langsiktige målene nås i de strategiske planene på de punkter som er relevant for tjenesteområdet.

Under vises indikatorene i dette målekortet og resultatene som ble oppnådd i 2019 og 2020.

Helse - forebygging og behandling: Indikator tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2019	Resultat 2020
Funksjon 231: Aktivitetstilbud til barn og unge.			
Antall besøkende Ungdommens hus / Hernes fritidsklubb	9200	10122	5292
Ferieklubb, totalt antall deltagere på aktiviteter	220	230	177
Sommeråpent Ungdommens hus antall dager	20	25	25

Funksjon 232: Forebygging - helsestasjons- og skolehelsetjeneste.			
Barselbesøk av jordmor 3 dager etter hjemkomst	70 %	20 %	7 %
Hjemmebesøk av helsesøster innen 10 dager etter fødsel	70 %	83 %	32 %
Brukertilfredshet hos ungdom (13-20 år) ORS score	Ikke målt	Ikke målt	Ikke målt
Andel familier med QRS score (grønt) over	Ikke målt	70	-
Funksjon 233: Annet forebyggende helsearbeid			
Tilbakemelding etter tilsyn/befaring i miljørettet helsevern innen 4 uker.	100%	95 %	95 %
Andel avvik fra svarfrist på høringsuttalelser i miljørettet helsevern.	0 %	10 %	10%
Andel av gravide, samt de som har født i løpet av siste 6 månedersom deltar i fysisk aktivitet ved Frisklivssentralen.	20 %	25 %	17 %
Antall individuelle samtaler på Frisklivssentralen per måned	20 %	9,4 %	NY
Funksjon 234: Aktivisering og servicetjenester overfor eldre og funksjonshemmede.			
Antall personer med nedsatt funksjonsevne som mottar aktivitetstilbud på dagsenter.	18	15	15
Funksjon 241: Diagnose, behandling, re-/habilitering.			
Andel helsepersonell som tilfredsstillt kompetansekrav iakuttmedisinforskriften.	85 %	70 %	90 %
Antall klagesaker i legevakt/avvik - mindre enn	≤5	3	2

Økonomiske hovedtall for tjenesteområdet vises i tabellen under:

Tjenesteområde	Regnskap 2020	Opprinnelig budsjett 2020	Revidert budsjett 2020	Korrigert avvik*
Tall i hele tusen				
Helse - forebygging ogbehandling	81 172	71 746	73 902	1 999

*Koronarelatert forhold er ikke budsjettregulert. Avviket er korrigert for koronarelaterte forhold og viser hva som er avviket i ordinært drift.

Resultatkommentar

Tjenesteområdet har hatt utfordringer med Korona-epidemien som kom for fullt i mars 2020. Tjenesteområdet måtte opprette i samarbeid med staber og sektorer flere tjenester som kommunen tidligere ikke har hatt. Vi har blant annet opprettet tjenester som; smittesporing, koronatesting, koronatelefon, vaksinerings og vaksinetelefonen. Ansatte har gjort en meget god jobb og bidrar til positivt omdømme på vegne av Elverum kommune.

Legevakten samarbeider godt med sykehuset og ambulansetjenesten også i korona-arbeidet. Dette har vært utfordrende med tanke på Covid 19 i 2020, med endret arbeidsflyt og tiltak, egen smittestasjon bemannet for å håndtere mulig korona smitte utenfor ordinær legevakt.

Tjenesteområdet Helse- forebygging og behandling har et samlet merforbruk på 2,4 millioner kroner. Avviket skyldes i hovedsak et merforbruk på 1,9 millioner kroner knyttet til drift, vedlikehold og renhold av arealer innen tjenesteområdet. I tillegg er det en økning i personalressurser grunnet endringer i brukergruppen samt høyere utgifter på skyss.

I hovedsak er det avvik på mål og resultat som knyttes til korona og de begrensninger det har gitt i forhold til f.eks hjemmebesøk av helsesykepleier. Med unntak av registrerte ORS score da vi ikke lenger benytter dette kartleggingsverktøyet og andel fastleger som har legevakt er fortsatt lav.

7.7.3 Utviklingsarbeid i 2020 – planlagt og gjennomført

I tråd med virksomhetsplanen for 2020 har det vært gjennomført særskilt utviklingsarbeid, resultatene fra dette er kommentert under:

Planlagt utviklingsoppgave i 2020	Gjennomføring - kommentar
Implementere LEAN; kontinuerlig forbedring og utvikling av en varig forbedringskultur.	Fokus på kontinuerlig forbedring blir gjennomført på noe ulik og i forskjellig grad. Mer fokus på bruk av forbedringstavler og Lean som styringsverktøy er prioritert.
Videreutvikle tverrfaglig samarbeid med barnehage, skole og helsestasjon/skolehelsetjeneste.	Det er etablert samarbeid og rutiner og oppdatertsamarbeidsavtaler. Det jobbes videre medutvikling av tverrfaglig team, og arbeidet gårparallelt arbeid med pilot prosjekt 0-24. I tillegg samarbeider sektor for utdanning og FaHe tett i et verdiskapende og folkehelseprogrammet hjerterom/I ditt liv og Ung4Reg.
Kompetanseheving i taushetsplikt og samarbeid på tvers.	Er gjennomført internt i sektorene.
Videreutvikle mestringstilbud og arbeid ved frisklivssentralen i henhold til føringer for folkehelsearbeid i statsbudsjettet.	<p>Frisklivssentralene i Solør og Elverum søkte i 2020 om prosjektmidler fra Innlandet Fylkeskommune, til videreføring av KiD-prosjekt (kurs i depresjonsmestring) som startet opp i2018. Det er utdannet 3 kursledere i 2020, men kun ett KiD-kurs er gjennomført pga. pandemien.</p> <p>Bra Mat-kurs sammen med Frisklivssentralen iSolør, som ledes av 3. års studenter ved bachelor i Folkehelse, Høyskolen i Innlandet måtte avlyses grunnet pandemien. Studentene utarbeidet endigital presentasjon som en erstatning for avlystekurs. Frisklivssentralen Elverum arrangerte ettBra Mat-kurs i 2020.</p> <p>På grunn av pandemien og smitteverntiltak var 2020 et utfordrende år for gjennomføring av kurs, trening og annet frisklivsarbeid.</p> <p>Med unntak av perioden med full nedstenging fra 12.mars og ut april, har Frisklivssentralen likevel gjennomført flere av de ordinære tilbudene i løpet av året, bl.a. frisklivstrening ute, barsel- og gravidtrening og individuelle helsesamtaler.</p> <p>Mestringskurs for kreftrammede er utsatt til høsten 2021.</p>
Utvikling av oppgaver og tjenester i helsehuset, blant annet nye funksjoner i legevakten.	Legevakten har etablert en systemhåndbok for alt helsepersonell som er ansatt, der rutiner for gjennomføring av pålagt kompetanseheving er tatt inn.

7.7.4 utfordringer videre

Vi erfarer at det å få til en god tverrfaglig samhandling er krevende. Felles forståelse, helhet og koordinert tilnærming, ansvar og ansvarfordeling er alle krevende faktorer i dette arbeidet.

Vi har fortsatt som hovedmål å komme tidligere inn, jobbe mer forebyggende og helsefremmende og styrke den tverrfaglige samhandlingen og for å styrke barn og unge sin psykiske helse. Videre for å kunne støtte utsatte barn, unge og familier. Gjennom 2020 er samarbeidet med skoler barnehager utviklet gjennom felles arbeid inn mot hjerterom på timeplanen/I Ditt Liv-programmet, helhetlig sosial handlingsplan, ung 4 reg og pilotprosjektet 0-24.

Oppvekstprofilen til EK viser at vi har en forhøyet andel av unge 16-25 år som faller utenfor utdanning og

arbeid. Vi har også en forhøyet andel lavinntektsfamilier og mange lavinntektsfamilier og enslige forsørgere enn landet for øvrig. Vi har utfordringer med rus og psykisk helse hos barn og unge, videre er vi spente på den negative effekten av pandemien blant barn og unge som ennå ikke er synlig.

Løsningen på utfordringene i dette området vil alltid være tverrsektorielt arbeid. Derfor er det viktigste vi gjør de nærmeste årene å videreutvikle, systematisere og implementere arbeidet mot barn, unge og deres familier i Elverum kommune.

7.8 Pleie og omsorg

7.8.1 Fakta

Tjenesteområdet Pleie og omsorg omfatter tjenestene:

- Pleie og omsorg i institusjon – omfatter også langtids-, rehabiliterings- og andre korttids- og avlastningsopphold
- drift av kjøkken i institusjon
- dagopphold og aktivitet
- transporttjenester
- hjemmetjenester – herunder helsehjelp og psykiskhelsetjeneste, matutkjøring, trygghetsalarm, avlastning utenfor institusjon, omsorgsstønning, opplæring, lavterskel tjenester for rus og psykisk helse, heldøgns bemannet omsorgsbolig
- hjemmehjelp – praktisk bistand – daglige gjøremål
- brukerstyrt personlig assistanse (BPA)
- fysio- og ergoterapitjenester
- formidling av tekniske hjelpemidler fra NAV i tillegg til at kommunen har eget lager for korttidsutlån
- akutthjelp helse- og omsorgstjenesten – Elverum kommune er administrativ vertskommune for tjenesten
- renhold, drift og vedlikehold av institusjonslokaler

Målgrupper for tjenestene som gis innenfor tjenesteområdet er innbyggere i Elverum som, i henhold til særskilt vedtak og i samsvar med lov og forskrift, har rett til en eller flere av de aktuelle tjenestene. Målgruppen for helse- og omsorgstjenestene er personer i alle aldre med akutt skade eller sykdom, personer med kronisk sykdom eller funksjonssvikt og personer med pleie- og omsorgsbehov som de selv ikke kan mestre.

Kommunens planverk som ligger til grunn for tjenestene som gis er de strategiske planene Helse og omsorg i Elverum 2016 – 2020, Folkehelsearbeid i Elverum 2019 – 2022 og Integrering i Elverum 2015 – 2019. Helse- og omsorgstjenestene er lovpålagte og i stor grad regulert av lovverk, forskrifter og veiledere.

7.8.2 Mål og resultater

Konkrete mål for tjenesteproduksjonen i 2020 er vist i virksomhetsplanen for 2020.

Virksomhetsplanen inneholder et **særskilt målekort med indikatorer**. Oppfølging på indikatorene skal bidra til at de langsiktige målene nås i de strategiske planene på de punkter som er relevant for tjenesteområdet. Lavmål oppnåelse skyldes for flere av indikatorene Covid-19 pandemien. Under vises indikatorene i dette målekortet og resultatene som ble oppnådd i 2020 og 2019.

Pleie og omsorg: Indikator tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Funksjon 253: Pleie, omsorg, hjelp og rehabilitering i institusjon			
Brukerundersøkelser sykehjem (forenklet undersøkelse, skala 1-2 og «vet ikke», 2 er best).			
Resultat for brukerne (totalvurdering)	1,9	1,9	Måles ikke
Pårørendeundersøkelser sykehjem (skala 1-6, 6 er best).			
Resultat for brukerne – pårørende (totalvurdering)	4,6	4,9	Måles ikke
Indikatorer for tjenesteproduksjonen i institusjon			

Andel pasienter med utført fallkartlegging	100 %	100 %	100 %
Andel pasienter med langtidsvedtak med utført legemiddelgjennomgang	100 %	100 %	100 %
Andel pasienter med ernæringskartlegging utført	100 %	100 %	100 %
Andel som har fått tilbud om pårørendesamtale	100 %	100 %	100 %
Plasser institusjon av innbyggere 80 år eller over	18 %	16,77 %	18,57 %
Antall avdelinger som har implementert systematiskforbedringsarbeid ved bruk av forbedringstavle (9 avdelinger)	9 av 9	0 av 8	NY
Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens	19,6 %	22 %	20,2 %

Funksjon 253: Tjenesteproduksjon - Storkjøkken og kantine. Indikatorer på tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Brukerundersøkelse - matombringning- (skala 1-6, 6 er best)			
Svarprosent brukerundersøkelse ved tjenesten matombringning for hjemmeboende brukere	60 %	71 %	Ikke målt
Svarprosent brukerundersøkelse ved tjenesten matombringning for pasienter på institusjon	80 %	81 %	Ikke målt
Alt i alt hvor fornøyd er du med tjenesten - hjemmeboende	5	5	Måles ikke
Alt i alt hvor fornøyd er du med tjenesten - institusjon	5	6	Måles ikke
Antall avdelinger som har implementert systematisk forbedringsarbeid ved bruk av forbedringstavle (2 avdelinger)	2 av 2	1 av 2	NY
Funksjon 254: Kjerne tjenester knyttet til pleie, omsorg, hjelp.	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Pårørendeundersøkelser - tjenester til personer med nedsatt funksjonsevne (skala 1-6, 6 er best).			
Alt i alt, jeg er fornøyd med den tjenesten som bruker får	Måles ikke	Ikke målt	4,8
Brukerunders. hjemmebaserte tjenester (forenklet undersøkelse, skala 1-2 og «vet ikke», 2 er best).			
Alt i alt, jeg er fornøyd med den hjemmesykepleien jeg får	Måles ikke	Ikke målt	2,0
Alt i alt, jeg er fornøyd med den praktiske bistanden(hjemmehjelpen)	Måles ikke	Ikke målt	1,9
Indikatorer for tjenesteproduksjon - tjenester til personer med nedsatt funksjonsevne.			
Andel tjenestemottakere over 35 år som er demenskartlagt	100 %	100 %	NY
Andel nye tjenestemottakere og de som er i risikogruppe i bofellesskap med gjennomført ernæringskartlegging.	100 %	100 %	100 %
Andel tjenestemottakere med gitt tilbud om brukersamtale 1 gang per år.	100 %	100 %	100 %
Antall avdelinger som har implementert systematiskforbedringsarbeid ved bruk av forbedringstavle (9 avdelinger)	9 av 9	7 av 9	NY
Indikatorer for tjenesteproduksjonen - hjemmebaserte tjenester - somatikk			
Ernæringskartlegging er utført på alle aktuelle brukere i henhold til prosedyre	100 %	90 %	90 %
Antall plasser dagaktivitet for hjemmeboende personer med demens (1 plass = 5 dager/uke)	15 plasser	13,6 plasser	NY
Antall avdelinger som har implementert systematisk forbedringsarbeid ved bruk av forbedringstavle (7 avdelinger)	7 av 7	0 av 4	NY
Indikatorer for tjenesteproduksjonen - hjemmebaserte tjenester - psykisk helse			
Andel oppdaterte tiltaksplaner	100 %	96 %	32 %
Antall gjennomførte samarbeidsmøter med spesialisthelsetjenesten	25	31	NY
Kapasitet på tjenester psykisk helse (antall brukere)	500	522	NY

Sikre rask behandling og mottak av UK (utskrivningsklare pasienter) innen psykisk helse. Antall UK døgn.	20 døgn	2 døgn	NY
---	---------	--------	----

Utvikling av en varig forbedringskultur. Antall forbedringsforslag per år	500	Ikke målt	NY
Utvikling av en varig forbedringskultur. Antall gjennomførte forbedringsforslag	350	Ikke målt	NY
Indikatorer for tjenesteproduksjonen - Tjenestekontoret - forvaltning			
Andel saker med fristbrudd etter forvaltningsloven (Mål 0)	0 %	2 %	NY
Antall UK (utskrivningsklare) døgn (somatikk)	40 døgn	53 døgn	7 døgn
Antall brukere med oppfølging fra demenskoordinator	79 brukere	67 brukere	NY
Antall nye brukere henvist til demensteam for kartlegging og utredning av demens	20 brukere	28 brukere	NY
Antall utførte utredninger av demens	15	26	NY
Antall bruker med oppfølging fra kreftkoordinator/kreftsykepleier	105 brukere	119 brukere	NY
Antall pårørende med oppfølging fra kreftkoordinator/kreftsykepleier	65 pårørende	52 pårørende	NY
Andel tjenestemottakere som har fått tildelt koordinator hvor koordinator er opprettet	100 %	73 %	100 %
Antall avdelinger som har implementert systematisk forbedringsarbeid ved bruk av forbedringstavle (2 avdelinger)	2 av 2	2 av 2	NY

Økonomiske hovedtall for tjenesteområdet vises i tabellen under:

Tjenesteområde	Regnskap 2020	Opprinnelig budsjett 2020	Revidert budsjett 2020	Korrigert avvik*
Tall i hele tusen				
Pleie og omsorg	428 326	361 897	400 344	-15 334

*Koronarelatert forhold er ikke budsjettregulert. Avviket er korrigert for koronarelaterte forhold og viser hva som er avviket i ordinært drift.

Resultatkommentar

PRO har et merforbruk på 15,26 millioner kroner som i hovedsak kan henføres til mindreinntekt for ressurskrevende tjenester, kjøp fra andre, svikt i salg av mat, brukerinnbetaling og overtid for å sikre forsvarlige tjenester.

12 millioner kroner av merforbruket skyldes mindreinntekt for refusjon ressurskrevende tjenester. Flereforhold påvirker mindreinntekten; endret vedtakstid, lavere ressursinnsats utover vedtak, lavere andelvariabel lønn og innleie, lavere lønnsvekst og redusert arbeidsgiveravgift som følge av nasjonalt covid-19tiltak.

Pensjonspåslaget for 2020 var også veldig lavt pga. covid-19. I tillegg har refusjonsordningen blitt ytterligere strammet inn. Disse forholdene gjør at vi får lavere timepris enn det vi hadde budsjettet med, som igjen påvirker refusjon. På grunn av usikkerhet knyttet til timepris og uttrekk av covid-19 midler er det foretatt en anordning som er noe lavere enn beregnet refusjonsbeløp. Dersom kommunen får godkjent uttrekk, og timeprisen blir som beregnet, vil merinntekten bli inntektsført i 2021.

Deretter er det største merforbruket knyttet til kjøp av tjenester fra andre. Årsaken er kjøp av eksterne tjenester knyttet til enkelttiltak, hvor kommunen ikke har egen tjeneste som dekker behovet. Samt ordningen brukerstyrt personlig assistanse, hvor flere brukere fikk økt vedtakstimer pga. økt behov, også som kompensasjon for redusert avlastningstilbud som følge av koronapandemien. Merforbruk på budsjett for utskrivningsklare pasienter (UK) skyldes i hovedsak en enkelttjeneste hvor kommunen måtte betale for UK-døgn i perioden hvor tjenesten måtte bygges opp.

Sektoren har et mindreforbruk på fastlønn, som må sees opp mot merforbruk på vikarpostene. Merforbruk på overtid skyldes behov for vikar på kort varsel, ofte med rett kompetanse og arbeid ut overordinær arbeidstid pga. korttidsfravær og ekstra innleie, samt tjenestemottakere med komplekse behov.

Forbruksvarer går med overskudd, noe som i stor grad skyldes reduserte innkjøp knyttet til matvarer vedsentralkjøkkenet, men må sees mot en større mindreinntekt på alle salgsposter. Institusjonene

harmerforbruk på service og reparasjoner på ulikt teknisk og medisinsk utstyr.

Det er mindreinntekt på salg av mat til hjemmeboende, samt brød- og bakerverer. Det har gjennom året vært ledig kapasitet på korttidsopphold, og derav også redusert brukerbetaling for tjenesten. Dagaktivitet har også en mindreinntekt, som skyldes redusert drift deler av året.

Fritid med bistand har et mindreforbruk som skyldes redusert aktivitet i forbindelse med koronapandemien. Samlet viser måleindikatorene i stor grad måloppnåelse, men enkelte indikatorer er i stor grad påvirket av koronapandemien.

7.8.3 Utviklingsarbeid i 2020 – planlagt og gjennomført

I tråd med virksomhetsplanen for 2019 har det vært gjennomført utviklingsarbeid, resultatene fra dette er kommentert under:

Planlagt utviklingsoppgave i 2019	Gjennomføring - kommentar
Implementere LEAN; kontinuerlig forbedring og utvikling av en varig forbedringskultur.	<p>Alle enheter jobber med kontinuerlig forbedring og LEAN som metode. Det er fokus på visualisering og alle avdelinger har tatt i bruk ulike tavler. Avdelingene jobber med driftstavler som gjør det enklere å holde fokus på kvalitet, samt gir oversikt og struktur i hverdagen. I 2019 har sektor for pleie, rehabilitering og omsorg standardisert forbedringstavlen og de fleste avdelingene har startet opp med kontinuerlige og strukturerte tavlemøter. Forbedringstavlen inneholder i tillegg mål og måling av mål og forbedringsarbeid.</p> <p>Flere avdelinger har gjennomført prosessgjennomganger i forbindelse med forbedringsarbeidet og ansatte har aktivt deltatt i gjennomgangene.</p> <p>Sentralkjøkkenet har jobbet med bedre lagerstyring gjennom å sortere og systematisere de ulike lagrene. De har i tillegg prøvd ut gjøremålstavle, men ikke fått full effekt av denne.</p> <p>I 2019 er elektronisk lagerstyring med tom/full prinsippet implementert på alle lager med medisinsk forbruksmateriell i både institusjonstjenesten og hjemmetjenesten.</p> <p>Det er gjennomført kulturanalyse på flere avdelinger, dette for å undersøke og jobbe med avdelingens kultur for forbedring.</p> <p>Flere ledergrupper har innført RAG (red, amber and green), et system for å holde oversikt over pågående prosesser. Det jobbes også kontinuerlig med å standardisere rutiner og prosedyrer.</p> <p>Sektor for pleie, rehabilitering og omsorg har hatt to samlinger for alle ledere med fokus på å dele og lære av hverandres forbedringsarbeid. Alle nye ledere har gjennomgått basiskurs i LEAN med utviklingsleder.</p>
Ivareta fag- og kompetanseutvikling innen psykisk helse, spesielt innen vold, vurdering av voldsrisiko, takle utagering, og terapeutisk konflikthåndtering.	<p>Forebygging og håndtering av vold i rus og psykisk helse bygger på prinsipper i terapeutisk konflikthåndtering (TKH). Det er avholdt noen interne samlinger, og dette arbeidet skal kontinueres.</p> <p>Vi har hatt to kursledere innen området. Den ene personen er nå flyttet til Tjenestekontoret, og vi bør derfor øke kompetansen internt på kursledere i året som kommer.</p>
Videreutvikle rus og psykisk helsetjeneste i bofellesskap og hjemmetjeneste.	Det er startet opp et nytt bofellesskap i 2019 og det har vært nødvendig å utvikle miljøterapeutisk kompetanse i møte med målgruppen. Det legges vekt på trygghet og kontinuitet i arbeidet og systemhåndbok der tilnærmingene er beskrevet er revidert i 2019.
Videreutvikle det terapeutiske tilbudet i psykisk helse sammen med kommunepsykologene.	Det er igangsatt et arbeid for å utvikle ny metodikk overfor personer med milde/moderate helseutfordringer. Det er etablert Drop-in samtaler som et nytt tilbud i tjenesten.
Styrke pasientsikkerheten med spesielt fokus på fallforebygging, legemiddelgjennomgang, forebygge urinveisinfeksjon og trykksår og forebygge underernæring som noen av de prioriterte fagområdene i PRO.	Institusjonstjenesten har deltatt på nasjonalt pasientsikkerhets-program og har innarbeidet alle fokusområdene. Hjemmetjenesten og tjenester til personer med nedsatt funksjonsnedsettelse deltok i 2018 i lokalt læringsnettverk innen ernæring og har hatt spesielt fokus på dette i 2019. Det er rutiner og samarbeid med fastleger vedrørende legemiddelgjennomganger. Alle fokusområder har oppdaterte prosedyrer i kvalitetssystemet. Nytt fokusområde «tidlig oppdagelse av forverret tilstand» er oppstartet.
Videreutvikle systemet for kvalitetssikring og internkontroll.	<p>Sektor for pleie, rehabilitering og omsorg gjennomfører internrevisjon årlig etter revisjonsplan. Internrevisjon innen områdene legemiddelhåndtering og pårørendearbeid ble gjennomført i 2019. Enhetene gjennomfører i tillegg lokal internrevisjon per tertial.</p> <p>Alle dokumenter er overført fra gammelt til nytt kvalitetssystem og overgangen til digitalt avvikssystem er startet opp.</p>
	Demensteamet består av en ergoterapeut og demenskoordinator. Fra oktober 2019 er

Styrke demensomsorgen ved å videreutvikle rollen som demenskoordinator og etablere demensteam. Videre samarbeide med Demensforeningen for å spre kunnskap om demenssykdom for Elverum kommunes innbyggere, og gjennomføre pårørendeskole.	demensteamet økt fra å jobbe sammen en dag annenhver uke til en dag hver uke. De samarbeider med fastlegene om demenskartlegging. Det er gjennomført både kurs og evalueringsmøter innen aktivitetsvennordningen. Pårørendeskolen med samtalegrupper 2019 er gjennomført etter planen. Demenskoordinator har sammen med fagpersoner gjennomført kurs for ansatte innen vurdering av samtykkekompetanse og bruk av tvang (Psbl kap. 4A).
Videreutvikle og evaluere effekten av innsatsteam som en tjeneste som gir brukeren mulighet for rehabilitering og økt mestring i eget hjem.	Flere pasienter har fått tjenester fra innsatsteamet de to siste årene, og mange pasienter har god effekt av tjenesten. Flere pasienter blir rehabilitert til et mindre behov/omfang av hjemmetjenester etter avsluttet innsatsteam. Fysioterapeut fra innsatsteamet har i 2019 deltatt i prosjekt handlingsplan for habilitering og rehabilitering, hvor et av fokusområdene er egenmestring. Prosjektdeltaker deltok i tillegg på meningsverksted for pårørende med fokus på «hva er viktig for deg».
Bidra som aktiv prosjekteier i kommunalt velferdsteknologiprojekt og deltaker i velferdsteknologi-prosjektet i Sør-Østerdal regionen, samt fortsette arbeidet med å innføre velferdsteknologi som en del av helse- og omsorgstjenesten. Tverrfaglig og tverrsektorielt arbeid for å sikre overgang fra analoge til digitale trygghetsalarmer, etablere digital plattform og responscenter.	Sektor for pleie, rehabilitering og omsorg har vært en aktiv prosjekteier og deltatt med ansatte i både kommunalt velferdsteknologiprojekt, velferdsteknologiprojektet i Sør-Østerdal regionen og det nasjonale velferdsteknologiprogrammet. Det er etablert en digital plattform og kommunens hjemmetjeneste fungerer som responscenter. Alle trygghetsalarmer er digitale. Rus og psykisk helsetjeneste har tatt i bruk videobasert samhandling, spesielt med spesialisthelsetjenesten. Dette gir god ressursutnyttelse, men det er en utfordring at ulike systemer ikke er integrert. Sektoren jobber videre med å implementere spesifikke teknologityper.
Samarbeide med MHBR om brannsikkerhet for risikoutsatte grupper.	Årlig brannvernundervisning på tvers av enheter er gjennomført i uke 43 i 2019. Hjemmetjenesten har deltatt i møter med MHBR angående prosjekt «Brannløftet», og det er iverksatt arbeid overfor enkelte utsatte brukergrupper. Arbeidet fortsetter i 2020.
Delta i KOLS (kronisk obstruktiv lungesykdom) prosjekt i samarbeid med sykehus og høgskolen for å øke kunnskap om KOLS.	KOLS prosjektet 2018-2020 er satt på pause høsten 2019. Prosjektet vurderes gjenopptas og slutføres høsten 2020.
Utvikle aktivitetstilbudet til hjemmeboende personer med demenssykdom.	Det er ønskelig å tilby flere hjemmeboende brukere med demenssykdom et aktivitetstilbud. Aktivitetstilbudet baserer seg på personsentrert omsorg, og målet er å gjøre dagen meningsfull for brukerne, samtidig som pårørende får nødvendig avlastning. I 2019 har en arbeidsgruppe jobbet med å utvikle tilbudet med tanke på både å øke antallet plasser samt styrke innholdet i aktivitetstilbudet. Dette arbeidet fortsetter inn i 2020. Strukturelle endringer gjennomføres tidlig i 2020 for i større grad å kunne imøtekomme lovpålegg om aktivitetstilbud til mennesker med demenssykdom fra 01.01.2020.
Ivareta bestemmelser om utførelse av arbeid som kan medføre fare for å bli utsatt for vold og trussel om vold.	Se punkt under; Forebygge og håndtere vold og trusler mot helsepersonell – jfr. nye pålegg i Arbeidsmiljøloven.
Implementere recoveryorientert arbeid i rus og psykisk helse.	Det er igangsatt arbeid sammen med Høgskolen i Innlandet for å se på muligheter for å etablere egen studieretning og et samarbeid i vårt nærområde.
Strategisk arbeid mot vold i nære relasjoner, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse, radikaliserings, selvmord og selvskading.	Over 50 % av de ansatte i rus og psykisk helsetjeneste har fått opplæring om forebyggende arbeid mot selvmord. Arbeidet mot vold i nære relasjoner skal fortsette i 2020.
Forebygge og håndtere vold og trusler mot helsepersonell – jfr. nye pålegg i Arbeidsmiljøloven	Enhetene har utsett totalt 28 ressurspersoner som har gjennomgått grunnkurs i vold og trusler i arbeidslivet. Ressurspersonene skal bistå vedrørende opplæring og veiledning av kollegaer. For å ivareta rollen som ressursperson vil ressurspersonene følges opp med årlige 6-timers kurs. I tillegg er det et tett samarbeid med personalstaben, bedriftshelsetjenesten og noen enheter har fått bistand fra spesialisthelsetjenesten ved utfordrende situasjoner. I institusjonstjenesten bistår spesialisthelsetjenesten blant annet med TID veiledning – dette hjelper oss med forebygging i gitte pasientsituasjoner. TID er et manualbasert verktøy som personalet, vanligvis i samarbeid med lege eller psykolog, anvender for å utrede, tolke og sette inn tiltak ved adferdsmessige og psykologiske symptomer ved demens og andre psykiske tilstander. Dette krever kontinuerlig arbeid, og vi fortsetter arbeidet i 2020.
Opptrappingsplan for rusarbeid, jamfør statlige føringer.	Det har i 2019 ikke kommet en økning i den økonomiske rammen som forutsatt i nasjonale føringer. Forprosjekt for etablering av Fact-team i vår region av avsluttet, og det er besluttet at Elverum kommune skal delta videre i dette arbeidet.
Implementere Feedback orienterte tjenester i rus og psykisk helsetjenester.	Det har vært problematisk å få til en systematisk veiledning og oppfølging på området på grunn av at kommunepsykolog med dette ansvaret har sluttet. Tjenesten fortsetter likevel å jobbe med feedback orienterte tjenester. Utviklingsleder i sektor for familie og helse er ressursperson innen området og har startet opp arbeidet igjen på slutten av 2019. Vi har

	ønske om å fortsette dette arbeidet fremover.
Videreutvikle mestringstilbud og satsing på introkurset «tankens kraft» i psykisk helse	Kurset Tankens kraft har vært gjennomført 7 ganger i løpet av 2019 og ca. 180 deltakere har møtt på en eller flere samlinger. Det er søkt midler om utvikling av tilbudet til personer med milde/moderate lidelser. Vi ønsker å etablere «Rask psykisk helsehjelp» som metodikk. Dette er lavterskeltjenester uten henvisning og kort ventetid.

7.8.4 utfordringer videre

Helse og omsorgstjenester - Ifølge rapport fra Statistisk sentralbyrå vil Norge mangle 28 000 sykepleiere og 18 000 helsefagarbeidere i 2035. Elverum kommune erfarer allerede i dag utfordringer ved rekruttering av sykepleiere. Demografisk framskrivning tilsier en vesentlig økning av antall eldre i årene som kommer. Samtidig vises det til prognoser som tilsier at en langt større del av den fremtidige arbeidskraften i Norge må velge helsefaglig utdanning for å imøtekomme samfunnets behov. Vi må legge til rette for robuste fagmiljøer hvor knappe ressurser kan benyttes der det er behov for å sikre faglige forsvarlige tjenester til pasienter og brukerne med behov for helse- og omsorgstjenester. Med stadig flere oppgaver og større forventninger til hva kommunen skal sørge for, er dette en av de største utfordringene fremover.

Hjemmebaserte tjenester - Det har vært en reduksjon i antall vedtakstimer, men økning i antall brukere gjennom 2020. Det de siste årene kommet større krav om ulike kartlegginger som skal gjennomføres og dokumenteres, og følges opp for at tjenesten skal være forsvarlig - noe som er ressurskrevende og stiller store krav til tjenesten - både faglig og kapasitetsmessig.

Rus og psykisk helsetjeneste hadde en økning i antall henvendelser i 2020, spesielt innen poliklinisk virksomhet, hvor det antas at noe kan tilskrives koronapandemien. Økningen har vedvart de tre siste årene, noe som i perioder gir ventelister inn til tjenesten.

Kommunen har hovedansvar for innbyggere med milde til moderate lidelser (ofte angst, depresjon, bekymring, søvn). Vi må utvikle tilbudet med veiledet selvhjelp, kurs og gruppetilbud til denne gruppen.

Det er vanskeligere å få brukere innlagt i psykisk helsevern, og de som er innlagte kommer raskere tilbake til kommunen. Det betyr at tjenestene fra kommunen må dekke en større del av totalinnsatsen for brukerne. Pakkeforløp er innført innen psykisk helsevern og rusfeltet. Dette øker behovet for koordinerte tjenester og pålegger også kommunene større ansvar. Dette merarbeidet er en utfordring for tjenestene som allerede er under sterkt press.

Vi har for få tilrettelagte boliger for særlig ressurskrevende brukere, og det er utfordrende å få avtaler om fleksible arbeidstidsordninger for ansatte. Det gjør at vi må kjøpe private tiltak.

Dagaktivitet for hjemmeboende med demenssykdom - 1. januar 2020 ble det lovpålagt å sikre nødvendig aktivitetstilbud for hjemmeboende personer med demenssykdom. Det er behov for å styrke denne tjenesten fremover, for å sikre at hjemmeboende med demenssykdom kan bo lengre hjemme, samt at pårørende kan få avlastning. Det er ønskelig å både variere aktivitetene, og vurdere utvidet åpningstid.

Institusjonstjenesten - det har vært ledige plasser gjennom hele 2020, også etter at 16 plasser ble redusert fra henholdsvis juni og september. Den største utfordringen knyttet til institusjonstjenesten er at det ikke er tilstrekkelig stor andel plasser som er tilpasset pasienter med demenssykdom. Det er også økende press på tilbud innen alderspsykiatri. Institusjonstjenesten har i perioder pasienter med komplekse og sammensatte lidelser, hvor det tidvis er behov for å styrke bemanningen for å sikre forsvarlige tjenester og også forsvarlig arbeidsmiljø for ansatte.

Grunnbemanningen ved enkelteavdelinger er lav, som igjen medfører behov for ekstra innleie for å sikre forsvarlige helse- og omsorgstjenester. Antall UK (utskrivningsklare pasienter) hvor kommunen har måttet betale døgnpris har blitt vesentlig redusert de siste årene, men kommunen hadde flere døgn i 2020, i påvente av oppbygging av en enkelttjeneste.

Vi ser også økende utfordringer med å få tak i kvalifisert personell, spesielt vikariater for sykepleiere, vi må derfor se på organisering av arbeidet, og hvordan vi kan sikre forsvarlige tjenester fremover hvis det som forventet blir knapphet på helsepersonell.

Interkommunal akutt døgnplass - det er lav beleggsprosent på både psykisk og somatisk akuttdøgnplass. Det er planlagt at tjenesten flyttes fra legevakt til sengepost 2 ved helsehuset fra januar 2021. Åmot og Våler går ut av samarbeidet fra 2021.

Fellestjenesten - enheten har flere seniorer, og er således sårbar med tanke på kompetanse. Det må legges til rette for gode overganger for å sikre kompetanseoverføring for å ivareta viktig arbeidsoppgaver.

Tjenester til personer med nedsatt funksjonsevne - Mangel på riktig og nok kompetanse har gjort at vi ikke har vært i stand til å bygge opp tjenester etter tjenestemottakernes behov, og måtte kjøpe tjenester for en lengre periode i 2020. Dette medfører at vi må kjøpe tjenester av private aktører. På sikt skal vi være i stand til å yte denne tjenesten selv, ved å rekruttere tilstrekkelig kompetanse og se på alternative arbeidstidsbestemmelser. Det er et stadig økende behov for avlastning. På Vestly avlastning er det begrenset med rom, og dette medfører at vi i mindre grad har kapasitet til å imøtekomme disse behovene på Vestly.

7.9 Sosial - tjenestebistand

7.9.1 Fakta

Tjenesteområde sosial - tjenestebistand omfatter tjenestene sosial rådgiving og veiledning; administrasjon og støttefunksjoner vedrørende bosetting og introduksjonsordningen; skjenkekontroll; gjeldsrådgiving; økonomirådgiving, rusomsorg og oppfølging i midlertidig bolig; boligforvaltning -ivaretagelse av eierinteresser og forpliktelser knyttet til kommunens ulike boligtyper som: omsorgsboliger, boliger i bofellesskap og øvrige kommunalt disponerte boliger samt to prosjekter i boligsosialt utviklingsprogram; kommunale sysselsettingstiltak og kommunale lavterskel sysselsettingstiltak; forvaltning, drift og vedlikehold av kommunalt disponerte boliger.

Målgrupper for tjenestene er innbyggere i Elverum som har behov for:

- Råd, veiledning, midlertidig bolig, oppfølging relatert til rus, gjeldsrådgiving og økonomisk
- Omsorgsboliger og boliger til vanskeligstilte som har behov for kommunal
- Jobb eller aktivitet, for de mellom 18 og 67 år og har vedtak etter helse- og omsorgstjenesteloven

Kommunens planverk som ligger til grunn for tjenestene som gis er Kommuneplanens samfunnsdel - særskilt kapitlet om Livskvalitet og velferd, strategisk plan: Helse- og omsorg i Elverum 2016-2020, strategisk plan: Integrering i Elverum 2015-2019, strategisk plan: Barnefattigdom- bekjempelse og forebygging 2013-2016, strategisk plan for NAV Hedmark 2016 -2020, alkoholpolitiske retningslinjer 2016-2020, boligsosial programplan - bolig for velferd 2016-2020.

Tjenestene innenfor tjenesteområdet gis av NAV, boligsosialt team i Service- og IKT staben, sektor for kultur som ivaretar sysselsettingstiltak for brukere, eiendomsstaben som bidrar med forvaltning, drift og vedlikehold av kommunalt disponerte boliger og sektor for pleie, rehabilitering og omsorg som ivaretar sysselsettingstiltak for utviklingshemmede og som ivaretar rusomsorg sammen med NAV.

7.9.2 Mål og resultater

Konkrete mål for tjenesteproduksjonen i 2020 er vist i virksomhetsplanen for 2020. Virksomhetsplanen inneholder et **særskilt målekort med indikatorer**. Oppfølging på indikatorene skal bidra til at de langsiktige målene nås i de strategiske planene på de punkter som er relevant for tjeneste-området. Under vises indikatorene i dette målekortet og resultatene som ble oppnådd i 2019 og 2020.

Sosial tjenestebistand: Indikator tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Funksjon 242: Råd, veiledning og sosialt forebyggende arbeid			
Antall avsluttede gjeldsrådgivningssaker per måned.	10	12	9

Andel gjeldsrådgivningssaker som fører til avtale	80%	86%	88%
Andel flyktninger som følges opp av minoritetsveileder og som skal være i arbeidsrettede tiltak eller utdanning (måles hvert tertial).	80%	88%	84%
Funksjon 243: Tilbud til personer med rusproblemer			
Antall rusmisbrukere som følges opp av ruskonsulent.	60	85	86
Funksjon 265: Kommunalt disponerte boliger			
Antall husstander fra kommunal leid til egen eid bolig per år.	12	1	7
Startlån – andel barnefamilier som får hjelp til egen bolig av totalbrukte startlånsmidler.	50%	49,3%	54%

Minimum driftskostnader til vedlikehold per år – kr per m ²	170	115	78
Funksjon 273: Kommunale sysselsettingstiltak			
Antall personer med nedsatt funksjonsevne som mottar tilrettelagt arbeidstilbud i Askeladden eller Vedsentralen per år.	30	28	43
Antall deltakere på arbeidstrening/arbeidsmarkedstiltak i Jobbsentralen per uke.	6	6	4

Økonomiske hovedtall for tjenesteområdet vises i tabellen under:

Tjenesteområde	Regnskap 2020	Opprinnelig budsjett 2020	Revidert budsjett 2020	Korrigert avvik*
Tall i hele tusen				
Sosial tjenestebistand	6 527	1 527	7 064	-696

*Koronarelatert forhold er ikke budsjettregulert. Avviket er korrigert for koronarelaterte forhold og viser hva som er avviket i ordinært drift.

Resultatkommentar

Sosial - tjenestebistand har et samlet mindreforbruk på 0,7 millioner kroner. Avviket skyldes langtidssykemelding og at det er gjennomført færre rene salgs- og skjenkekontroller grunnet nedstenging av bransjen under Covid-19.

Kommunalt disponerte boliger/boligsosialt arbeid - Inngåtte intensjonsavtaler om tilvisningsavtaler for 30 leiligheter er under oppføring, og det forventes at de første 5 boligene er tilgjengelig for tildeling i løpet av 1. halvår 2021.

Kommunalt disponerte boliger/boligsosialt arbeid - Inngåtte intensjonsavtaler om tilvisningsavtaler for 25 leiligheter er under oppføring, med 40% kommunal tilvisning. De 4 første boligene er oppført og 1 familie er tilvist bolig. 13 boliger er klare for utleie i løpet av juli 2021. Endringer på eiersiden i forhold til den ene tilvisningsavtalen medfører noe forsinkelse i forhold til de siste 30 utleieboligene, men det er dialog og konkrete planer for 2021/22.

Kun 1 husstand har gått fra leie til eie av egen bolig i 2020. Koronasituasjonen i 2020 medførte prioritering av refinansiering av lån for å beholde bolig. Flere kommunale leietakere søkte om startlån i 2020, men økonomi og inntekt endte i avslag i første omgang. Enkelte leietakere har bedt om takst på leid kommunal bolig for å vurdere kjøp. Boligsosialt team prioriterer barnefamilier i forhold til bruk av startlån og utnytter Husbankens virkemidler for å bistå boligsosialt vanskeligstilte. Redusert bemanning i boligsosialt team gjennom deler av året gir utfordringer med tid til nødvendig gjennomgang for å innvilge lån i de vanskeligste sakene.

Råd og veiledning og sosialt forebyggende arbeide - 88 % av flyktingene som ble fulgt opp av minoritetsveileder var i arbeidsrettet aktivitet i 2020. Flertallet av disse er i Kvalifiserings- programmet, på YR2 eller Introduksjonsprogrammet. De 12 % som ikke er i arbeidsrettet aktivitet er under avklaring eller har utfordringer med språk.

Gjeldsrådgivning - det har vært en liten økning i antallet avsluttede saker i 2020. Løsningsgraden er på 86 %, noe vi er svært godt fornøyd med.

Tilbud til personer med rusproblemer - Antallet rusmisbrukere som ble fulgt opp av ruskonsulent ble 85 i 2020. Dette er flere enn tilrådelig for to, men behovet er faktisk vesentlig større enn dette også. Det er store mørketall innenfor dette området.

Alle kommuner i Norge rapporterer inn opplysninger om tjenesteproduksjonen til Statistisk Sentralbyrå. Dette gir grunnlag for å sammenlikne kommunens ytelser i tjenesteproduksjonen overfor innbyggerne. Denne statistikken (KOMMUNE - STAT - RAPPORTERING) er strukturert ved at sammenlignbare kommuner er samlet i ulike kommunegrupper. Elverum kommune tilhører kommunegruppe 13. Se tabell under.

Kommune/ KOSTRA-gruppe	Utvalgte nøkkeltall for kommunale boliger, etter region, statistikkvariabel og år											
	Kommunalt disponerte boliger per 1000 innbyggere (antall)			Andel nye søkeres om har fått avslag på kommunal bolig (prosent)			Antall boliger finansiert med startlån, per 1000 innbyggere (antall)			Antall husstander med bostøtte fra Husbanken per 1000 innbyggere (antall)		
	2020	2019	2018	2020	2019	2018	2020	2019	2018	2020	2019	2018
Elverum kommune	25	25	25	37	32	40	3,5	3,3	4,4	26,8	16,7	19,2
KOSTRA-gruppe 13	19	18	19	65	28	37	*	1,5	1,4	*	14,9	16,3

*ikke publisert enda.

Kommunen formidlet 85 millioner kroner i startlån i 2020 og 75 husstander fikk startlån. Startlånet brukes til kjøp, men også i mange tilfeller for å refinansiere gjeld for å beholde boligen. 49,3 % av startlåsmottakerne var barnefamilier.

7.9.3 Utviklingsarbeid i 2020 – planlagt og gjennomført

I tråd med virksomhetsplanen for 2020 har det vært gjennomført utviklingsarbeid, resultatene fra dette er kommentert under:

Planlagt utviklingsoppgave i 2019	Gjennomføring - kommentar
Videre deltagelse i Husbankens kommuneprogram «Bolig for Velferd», blant annet med delprosjektene: «Hjem først» og «Midlertidig bolig».	«Hjem først» er et prosjekt som er videreført også i 2020 med en ansatt fra rus og psykisk helse, og en ansatt fra Nav. Hensikten med prosjektet er å skape gode boforhold og bo- og nærmiljø for de vanskeligstilte på boligmarkedet. Alle skal få et godt sted å bo og kunne mestre boforholdet. Stillingene vil fra 2021 gå inn i ordinær drift i de to enhetene.
Følge opp 3 inngåtte intensjonsavtaler i forhold til tilvisning av private utleieboliger.	To av utbyggerne har startet byggingen av disse boligene. Ut fra dette ligger det an til at kommunen får tilgang til 5 boliger i løpet av 1. halvår 2021.
Etablere og utvikle et FACT team for å gi merhelhetlige og koordinerte tjenester til personer med store utfordringer knyttet til rus og psykiatri (FACT = Flexible Assertive Community Treatment – et ambulant behandlingstilbud rettet mot personer med psykoselidelser)	Kommunen har deltatt i et forprosjekt med intensjon om å etablere et FACT-team i vår region (Sør-Østerdal) sammen med DPS (Distriktpsikiatrisk senter), Åmot og Trysil. Forprosjektet er avsluttet. Oppstart av teamet har vært utsatt, delvis pga. Covid-19. Planlagt oppstart er høsten 2021. Rus og psykisk helse skal bidra med inntil 3 årsverk til dette teamet.

Utvikle nye tilrettelagte arbeidsplasser for personer med utviklingshemming, og videreutvikle produkter fra Askeladden tekstilverksted i tråd med moter og etterspørsel. Forenkle produksjonen tilpasset brukergruppen.	Størrelse og utforming av dagens lokaler legger begrensninger på utviklingen av nye tilrettelagte arbeidsplasser. Det har ikke blitt utviklet nye arbeidsplasser, blant annet på grunn av at tiltaket med å ta i bruk annet bygg ikke ble valgt inn til investering i 2020. Det er stadig produktutvikling i avdelingen.
Å avhende uhensiktsmessig boliger for å sikre optimal utnyttelse av boligporteføljen.	Det er avhendt to boliger i 2020, hvor samlet inntekt utgjorde 2,65 millioner kroner. Begge boligene ble solgt til kommunale leietakere ("fra leie til eie").
Revidere samhandlingsrutinene mellom enhetene Bosetting og Introduksjon, Elverum Læringscenter og NAV når det gjelder	Det er utarbeidet og signert en ny samarbeidsavtale mellom de tre enhetene. Denne sikrer samhandling av tjenestene til deltagerne som er i introduksjons-

deltagere på introduksjonsprogram.	programmet. Avtalen evalueres og revideres hvert år.
Arbeid med å skaffe hensiktsmessige boliger for de som er i aktiv rus med helseutfordringer og stort bistandsbehov, et samarbeid mellom Eiendomsstaben og NAV.	Det er fremskaffet og regulert tomt for bygging av 6 forsterkede enheter til bruk som midlertidige boliger. Statsforvalteren har rettet innsigelser mot reguleringen av tomta til vårt formål. Dialog pågår mellom Statsforvalteren og Planavdelingen. Byggeprosjektet er derfor utsatt til 2022

7.9.4 utfordringer videre

Kommunalt disponerte boliger/boligsosialt arbeid - Prosjektene «Midlertidig bolig» og «Hjem først» får tilskudd av avsatte midler i statsbudsjettet post: «Tilbud til mennesker med langvarige og og/eller sammensatte tjenestebehov». Vi mottok dette tilskuddet også i 2020, men kun nok til delvis dekning av de to stillingene. Resten av personalkostnaden tok henholdsvis Psykisk helse og NAV over ordinær ramme. Fact teamet vil bli etablert i løpet av 2021 og vi forventer derfor ikke å motta tilskudd videre til disse to prosjektene.

Brukere som av ulike grunner blir bostedsløse utgjør en utfordring. I mange tilfeller er årsaken til bostedsløshet forbundet med manglende boevne. Dette innebærer spesielt skadeverk og husleierestanser, som medfører tvangsfravikelse i henhold til Husleielovens bestemmelser. For kommunen er utfordringen begrensede muligheter og ressurser til å skaffe midlertidig botilbud med tilstrekkelig oppfølging. Videre er det utfordrende økonomisk å avsette tilstrekkelig midler til vedlikehold av den kommunale boligporteføljen.

Arbeidet med å registrere tilstanden i kommunens boligportefølje er i slutfasen, og vil gi et godt grunnlag for vedlikeholdsplanlegging samt utarbeidelse av avhendingsplan for uhensiktsmessige boliger. Vedlikeholds etterslepet i kommunale boliger er foreløpig beregnet til cirka 25 millioner kroner. Vedlikeholdsbudsjettet er for øvrig marginalt, og medfører at flere av boligene ikke er utleie bare på grunn av uforholdsmessig stort vedlikeholdsbehov. Som følge av mindre forbruk knyttet til energikostnader ble det i 2020 prioritert å gjennomføre mer vedlikehold i kommunale boliger enn avsatt i vedlikeholdsbudsjettet. Dette bidro til at flere boliger ble utleid med tilhørende husleie inntekter som forutsatt i budsjettet.

Internkontroll kommunale boliger vil måtte få et enda større fokus framover, særlig knyttet til gjeldende brannforskrifter og tilhørende risikovurderinger i forhold til bosetting. Dette kan medføre behov for investeringstiltak, for eksempel etablering av sprinkleranlegg i omsorgsboliger i flere etasjer som er bygd i henhold til eldre tekniske forskrifter.

Tilrettelagte arbeidsplasser for personer med utviklingshemming - Askeladden tekstilverksted. Størrelse og utforming av dagens lokaler legger begrensninger på utviklingen av nye tilrettelagte arbeidsplasser. Det er stadig nye brukere som har behov for tilrettelagte arbeidsplasser, men lokalene begrenser antall nye som kan få innvilget plass. Dette medfører at vi må yte tjenester til disse på en annen arena en til en. Dette kan gi både større økonomiske utgifter for kommunen og et dårligere tilpasset tilbud for tjenestemottakeren.

7.10 Sosial - økonomisk bistand

7.10.1 Fakta

Tjenesteområde sosial - økonomisk bistand omfatter tjenestene:

mottak, bosetting og biveiledning og introduksjonsprogrammet for flyktninger og innvandrere; kvalifiseringsprogrammet (KVP); økonomisk sosialhjelp inkludert utgifter i forbindelse med bosetting av flyktninger samt videreformidling av tilskudd gitt av Husbanken som kan gis til vanskeligstilte.

Målgrupper for tjenestene er:

- Alle bosatte flyktninger innenfor fem-årsperioden, også enslige mindreårige flyktninger
- Personer som deltar i kvalifiseringsprogrammet i regi av NAV
- Personer som trenger råd og veiledning, midlertidig bolig og økonomisk bistand

- Vanskeligstilte i egen eid bolig som kan søke tilskudd via kommunen for å opprettholdemuligheten for å bo i egen bolig

Kommunens planverk som ligger til grunn for tjenestene er Kommuneplanens samfunnsdel – særskilt kapitlet om Livskvalitet og velferd, strategisk plan: Helse- og omsorg i Elverum 2016-2020, strategisk plan: Integrering i Elverum 2015-2019, strategisk plan: Barnefattigdom- bekjempelse og forebygging 2013- 2016, strategisk plan for NAV Hedmark 2016 -2020.

7.10.2 Mål og resultater i 2020

Konkrete mål for tjenesteproduksjonen i 2020 er vist i virksomhetsplanen for 2020. Virksomhetsplanen inneholder et **særskilt målekort med indikatorer**. Oppfølging på indikatorene skal bidra til at de langsiktige målene nås i de strategiske planene på de punkter som er relevant for tjeneste-området. Under vises indikatorene i målekortet og resultatene som ble oppnådd i 2019 og 2020.

Sosial - økonomisk bistand: Indikator tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Funksjon 275: Introduksjonsordningen			
Antall deltagere på introduksjonsprogrammet (varighet cirka 2 år).	50	50	79
Andel flyktninger som starter på utdanning eller jobb etter avsluttet program. Grunnskole for voksne er inkludert.	50%	61%	63%
Andel flyktninger som starter på utdanning eller jobb fem år etterbosetting (ferdig med integreringsfase).	80%	85%	76%
Antall flyktninger som bosettes + sekundærbosetting eller familiegjenforente.	30	19	27
Funksjon 276: Kvalifiseringsordningen			
Antall deltagere i kvalifiseringsprogrammet (KVP).	30	27	28
Andel deltagere som avslutter i KVP og som skal gå over i arbeid eller utdanning (måles hvert tertial)	60%	82%	87%
Funksjon 281: Ytelse til livsopphold			
Antall brukere under 25 år som mottar økonomisk sosialhjelp per måned.	55	44	44
Antall brukere under 25 år som har økonomisk sosialhjelp som hovedinntekt og har mottatt sosialhjelp i mer enn 30 dager.	30	27	23
Aktivitetsplikten - antall deltagere i pålagt aktivitet for sosialhjelp.	30	-	71
Andel av personer i aktivitetsplikt, se måltall, som har arbeidsoppgaver i kommunen.	60%	-	55%

Økonomiske hovedtall for tjenesteområdet vises i tabellen under:

Tjenesteområde	Regnskap 2020	Opprinnelig budsjett 2020	Revidert budsjett 2020	Korrigert avvik*
Tall i tusen kroner				
Sosial - økonomisk bistand	50 660	56 274	53 413	-3 237

*Koronarelatert forhold er ikke budsjettregulert. Avviket er korrigert for koronarelaterte forhold og viser hva som er avviket i ordinært drift.

Resultatkommentar

Sosial - økonomisk bistand har et samlet mindreforbruk på 3,2 millioner kroner. Avviket skyldes økt refusjonsinntekt fra NAV stat som følge av overgang til uførepensjon av brukere som har mottatt sosialhjelp, og mindre utbetaling av kvalifiseringsstønad grunnet lavere antall deltagere enn budsjettet. Videre er det mindre utbetalinger av introduksjonslønn og etableringskostnader som følge av færre bosatte flyktninger. Det er også redusert utbetaling av etablerings- og utbedringstilskudd til boligformål på grunn av lavere aktivitet på boligkontoret.

Det har vært en stor nedgang i gjennomsnitt antall hovedpersoner som mottar sosialhjelp hver måned i 2020, se tabell. Dette til tross for at det har vært et betydelig antall personer som er blitt permittert eller oppsagt grunnet korona i året. Årsaken til nedgangen skyldes en målrettet innsats i veiledning og oppfølging av langvarige sosialhjelpsmottagere mot arbeid eller varige, statlige ytelser.

Aktivitetsplikten for personer under 30 år har ligget nede i store deler av 2020 grunnet korona og smitteverntiltak.

Kvalifiseringsprogrammet (KVP) har hatt noe færre deltagere enn de budsjetterte 30. Det har vært mangel på kvalifiserte deltagere vi har kunnet avklare inn i programmet. Det er hele 82 % av de som har gjennomført programmet som er kommet over i arbeid eller utdanning, noe som er godt over målet.

Bosetting flyktninger innenfor integreringsperiode - enhet for bosetting og introduksjon, Elverum Læringscenter og NAV samarbeider tett for å sikre måloppnåelse for bosatte flyktninger. Dette sikrer at både det faglige og det økonomiske perspektivet blir ivaretatt vedrørende den enkeltes kvalifiseringsplan og fremdrift. Elverum kommune hadde i 2020 239 bosatte flyktninger innenfor 5 års perioden. Totalt 84 personer avsluttet sin 5-års periode. Av disse var det 23 barn som er integrert i skoler og barnehager. 61 personer var over 18 år. Av disse var 12 i jobb*, 24 går på videregående utdanning, 2 på yrkesrettede kurs (YR2), 3 på grunnskole for voksne, 4 på høyskole kombinert med jobb, 7 har flyttet pga jobb, 1 på introduksjonsprogram og 8 på ulike tiltak i NAV.

*Jobb inkluderer også vikariater og deltidsstillinger. Dette kan medføre at noen av de som er ferdige med 5-års perioden også vil måtte motta supplerende sosialhjelp.

År	2017	2018	2019	2020
Gjennomsnitt permåned	37	36	23	27

Tabell: Antall ungdommer under 25 år i gjennomsnitt per måned som har mottatt økonomisk sosialhjelp som hovedytelse.

År	2017	2018	2019	2020
Gjennomsnitt permåned	56	55	44	44

Tabell: Antall ungdommer under 25 år i gjennomsnitt per måned som har mottatt økonomisk sosialhjelp.

ÅR	JAN	FEB	MAR	APR	MAI	JUN	JUL	AUG	SEP	OKT	NOV	DES
2003	279	293	303	325	299	273	290	272	263	305	257	324
2004	276	278	347	335	288	345	305	339	350	337	339	350
2005	285	341	354	358	319	355	312	323	323	295	335	348
2006	271	332	351	300	310	349	267	327	358	288	342	324
2007	270	314	334	294	290	311	249	295	236	283	288	253
2008	237	274	252	311	299	263	274	294	275	280	246	304
2009	245	277	284	300	287	229	292	227	285	283	245	277
2010	228	278	278	251	222	268	231	185	224	226	239	240
2011	176	209	227	212	200	202	158	181	216	166	183	200
2012	161	196	205	167	179	211	143	186	165	188	219	178
2013	170	201	238	204	214	195	198	193	180	224	251	211
2014	210	233	224	227	259	231	248	233	242	252	208	274
2015	247	243	236	239	211	264	259	217	285	276	243	260
2016	213	283	277	290	281	291	283	301	275	234	271	277

2017	225	281	315	281	267	317	245	297	301	249	290	320
2018	248	314	319	324	271	336	243	296	214	314	310	293
2019	251	304	311	302	280	269	289	282	254	302	294	264
2020	272	269	254	290	270	220	278	208	281	267	211	274

Tabell: Antall hovedpersoner per måned med utbetaling av sosialhjelp i Elverum - 2003 - 2020.

År	2016	2017	2018	2019
Gjennomsnitt per måned	282	290	283	258

Tabell: Antall hovedpersoner i gjennomsnitt per måned med utbetaling av sosialhjelp de 4 siste år i Elverum.

7.10.3 Utviklingsarbeid i 2020 – planlagt og gjennomført

I tråd med virksomhetsplanen for 2020 har det vært gjennomført særskilt utviklingsarbeid, resultatene fra dette er kommentert under:

Planlagt utviklingsoppgave i 2020	Gjennomføring - kommentar
IPS (individuell jobbstøtte) er implementert i ordinær drift. Det ble imidlertid gitt prosjektmidler til en ekstra stilling med hovedvekt på arbeid med brukere som har utfordringer med rus. I tillegg er IPS utvidet med en stilling finansiert med prosjektmidler med hovedarbeidsområde Åsnes.	Metodikken er implementert i henhold til tilgjengelige ressurser og IPS er også innført på Hedmarken (Hamar, Ringsaker, Løten, Stange) og er underlagt IPS-miljøet i Elverum. Dette er et tiltak som i sin helhet er finansiert av staten. Den ekstra prosjektstillingen er et tilbud for de som har psykiske utfordringer og/eller rusproblemer. Flere av disse har hatt kommunale ytelser (øk. sosialhjelp) og er nå kommet ut i jobb.
Aktivitetsplikt for de som mottar økonomisk sosialhjelp skal videreutvikles.	Aktivitetsplikten for sosialhjelp har ligget nede det meste av året grunnet Korona og smittevernsregler.

Særskilt fokus på brukere som har vært langvarig mottagere av sosialhjelp.	NAV har satt av to årsverk, hvorav en ekstra engasjementsstilling som har hatt som målsetting å kartlegge og avklare langvarig mottagere av sosialhjelp opp mot arbeid eller varig ytelse. Dette har flyttet flere titalls brukere fra sosialhjelpbudsjettet over i arbeid eller til statlig uførepensjon.
--	--

7.10.4 Utfordringer videre

Statistikk for 2020 (KOSTRA) viser at en større andel av befolkningen i Elverum mellom 20 – 66 år mottar økonomisk sosialhjelp, enn i kommuner vi sammenligner oss med. En ser at barnefattigdom i Elverum ligger noe høyere enn de vi sammenligner oss med. I oversikten over antall som har mottatt økonomisk sosialhjelp er det kun hovedpersoner som er registrert, utbetalingene vil gjenspeile familiestørrelser, det vil si antall barn i familie.

Kategori	Kommune - 2020-tall			
	Vestby	Aurskog Høland	Stange	Elverum
Sosialhjelpsmottagere - antall	337	392	486	611
Antall barn i familier som mottok sosialhjelp	171	220	245	322
Sosialhjelpsmottagere med sosialhjelp i 6 måneder eller mer	161	133	217	272

Tabell: Noen indikatorer på sosiale ytelser i sammenliknbare kommuner (folketall cirka 18. - 21.000).

Utfordringene fremover er å arbeide videre for å redusere det totale antall sosialhjelpsmottagere. Vi har derfor også for 2021 satt av to medarbeidere i NAV, hvorav en ekstra i en engasjementstilling med for mål og avklare

flere langtidsmottagere av sosialhjelp over i arbeid, arbeidsrettet aktivitet eller utdanning. For noen av brukerne vil også avklaringen føre til overgang til varig, statlig ytelse (uførepensjon).

Vi tar videre sikte på å ta opp igjen aktivitetsplikten for sosialhjelp, i første rekke for de under 30 år hvordette er lovpålagt. Vi ønsker å utvide aktivitetsplikten til å være et tilbud også for sosialhjelps-mottagere over 30 år.

7.11 Kultur og religiøse formål

7.11.1 Fakta

Tjenesteområdet Kultur og religiøse formål omfatter tjenestene:

- Kino- og kulturhus
- idrett og nærmiljø, kommunale idrettsbygg- og idrettsanlegg og flerbrukshall
- folkebibliotek
- tilskudd til frivillige lag og foreninger, museer og kunstformidling
- støtte til den norske kirke og andre religiøse formål(livssynsorganisasjoner)

Målgrupper for tjenestene innenfor tjenesteområdet er alle kommunens innbyggere som benytter seg av kulturelle eller religiøse tjenester. Kulturaktiviteter og tjenester som tilbys i bibliotek, kino, museer og idrettsanlegg er åpent for alle og lett tilgjengelig. Også idrettslag, frivillige lag og foreninger er samarbeidspartnere og målgrupper for tjenesten. Målgruppen for religiøse formål er alle som sokner til den norske kirke eller øvrige livssynsorganisasjoner.

Kommunens planverk som gjelder for tjenesteområdet er særlig Kommuneplanens samfunnsdel med sine mål og strategier og hvor tjenesteproduksjon innenfor tjenesteområdet på mange områder bidrar til å oppfylle mål. Strategisk plan: «Idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Elverum – 2014 – 2018» er også viktig underlag for tjenesteproduksjonen.

Tjenestene innenfor tjenesteområdet produseres i hovedsak innenfor sektor for kultur. I tillegg til drift av egne anlegg er driftsorganisasjonen til Elverumshallen leid inn av TAIK for å håndtere daglig drift av idrettshallen på Terningen Arena. Tjenestene som hører under religiøse formål ivaretas av Den norske kirke og livssynsorganisasjonene med tilskudd fra kommunen. I 2020 har den samlede tjenesteproduksjonen på tjenesteområdet tilsvart 34 årsverk, fordelt på gjennomsnittlig ca 72 medarbeidere gjennom året, her inkludert timelønnte og vikarer. Arbeidsstyrken på tjenesteområdet er fordelt på yrkesgrupper som bibliotekarer, produsent, sekretærer, servicemedarbeidere, kinomaskinist, lys- og lydteknikere, assistenter, badebetjenter og arbeidsledere.

7.11.2 Mål og resultater

Målekort – Konkrete mål for tjenesteproduksjonen i 2020 er vist i virksomhetsplanen. Virksomhetsplanen inneholder et særskilt målekort med indikatorer. Oppfølging på indikatorene skal bidra til at de langsiktige målene nås i de strategiske planene på de punkter som er relevant for tjenesteområdet. Undervises indikatorene i dette målekortet – mål og resultater.

Kultur og religiøse formål: Indikator tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Funksjon 370: Bibliotek.			
Utlån per innbygger	3,6	2,3	3,0
Utlån av bøker/media for barn	34 800	22 778	28 705
Antall besøkende per år	82 000	43 400	78 800
Totalt antall arrangementer	140	21	118
Antall arrangementer for barn/unge	15	5	47
Funksjon 373: Kino			

Antall besøkende på kino – barn	6000	3543	6520
Antall besøkende på kino – fra 11 år og oppover	42000	15349	36024

377: Kunstformidling			
Antall besøkende på kulturarrangementer for voksne	7000	1494	4978
Antall besøkende på kulturarrangementer for barn	4000	1921	5570
380: Idrett			
Antall veiledninger for søknad på spillemidler	50	70	80
Antall stormøter med informasjon til idrettsråd, samfunnshus og grendehus	4	3	3
Antall styremøter i Elverum Idrettsråd	10	11	10
381: Kommunale idrettsbygg og idrettsanlegg			
Brukertilfredshet Svømmehallen (skal 1-6, 6 er høyest).	-	-	For lavsvarprosent (19)
Brukertilfredshet Elverumshallen (skal 1-6, 6 er høyest).	5	-	-
Antall besøkende per år i Elverumshallen	300 000	200 000	300 000
Totalt antall brukere Svømmehallen	78 000	40 174	73 246
Svømmehallen – antall besøkende på fellesbad	15 000	9 898	14 940

Økonomiske hovedtall for tjenesteområdet vises i tabellen under:

Tjenesteområde	Regnskap 2020	Opprinnelig budsjett 2020	Revidert budsjett 2020	Korrigert avvik*
Tall i tusen kroner				
Kultur- og religiøse formål	41 437	38 808	37 914	1 661

*Koronarelatert forhold er ikke budsjettregulert. Avviket er korrigert for koronarelaterte forhold og viser hva som er avviket i ordinært drift.

Resultatkommentar

Tjenesteområdet kultur- og religiøse formål har et merforbruk på 1,7 millioner kroner. Dette er merforbruk knyttet drift, vedlikehold og renhold av arealer innen tjenesteområdet. 2020 med koronanedstengning av inntektsgivende enheter, her spesielt kino og kulturhus, medførte betydelige mindre inntekter, dette er hovedforklaringen til avviket.

Tjenesteområdet har et stort spenn i tjenester som gis. Noe er gratis tilbud, noe er subsidiert av kommunen, noe er tilskuddsmidler/støtte og noen områder er markedsstyrt. Resultatene for 2020 viser at tjenestene leverer godt til tross for koronapandemiens utfordringer og at tjenesteområdets aktiviteter har vært viktige i dette spesielle året. Elverum bibliotek hadde et totalt besøk på 43 400 og totalt 21 arrangementer hvor 5 var for barn, dette er under mål for 2020. Elverum kino og kulturhus hadde et kraftig fall i besøk i 2020 som følge av koronarestriksjoner. 2020 var et krevende år for filmbransjen og kulturlivet generelt. Besøket i hallene var som et normalår.

Driftsåret 2020 har vært sterkt preget av Koronarestriksjoner, vises ved lavere besøk på tjeneste-områdets tilbud. Dette har også hatt konsekvenser på å nå forventet inntektskrav på spesielt kulturhus og kino. Kulturhuset benyttet nedstengning våren 2020 til montering av planlagt oppgradering av lydanlegg og visningsutstyr for kino, og lydanlegg for teater og konserter. I tillegg ble det utført mye forefallende arbeid og vedlikehold.

7.11.3 Utviklingsarbeid i 2020 – planlagt og gjennomført

I tråd med virksomhetsplanen for 2020 har det vært gjennomført særskilt utviklingsarbeid, resultatene fra dette er kommentert under:

Planlagt utviklingsoppgave i 2020	Gjennomføring - kommentar
Etablere utlånsentral for lån av sports- og fritidsutstyr i Ungdommens hus i samarbeid med Biblioteket.	Utlånsentralen Fritt Fram er etablert og kan vise til gode utlånstill. Innbyggere har vært flink til å låne friluft- og aktivitetsutstyr i Koronanedstengningen. Viser at Fritt Fram er et viktig folkehelstiltak.
Videreutvikle Kulturhusets gode samarbeid med eksterne aktører og arrangører, både lokale og nasjonale.	I Korona året 2020 har det vært begrensede muligheter. Kulturhuset har sørget for å holde kontakten med det de etablerte nasjonale og lokale kulturaktører i 2020. Forestillinger har blitt avlyst eller flyttet. Men også gjennomført en del arrangementer innfor de gjeldende retningslinjer.
Videreføre arbeid med ny kommunedelplan for kulturminner og kulturmiljøer, med fokus på medvirkning og informasjon.	Arbeidet har kun omfattet eget arbeid i Planavdelingen og Kultursektoren, uten kontakt med eller medvirkning fra publikum eller andre parter. Store planoppgaver og periodevis lav bemanning forsinket arbeidet. Smittesituasjon gjorde alt utadrettet arbeid umulig.
Videreutvikle samarbeid med idrettsrådet og frivillige lag/foreninger, høgskole, fylkeskommune og departement. Vurderer tilskuddsordninger slik at de støtter mål i kommunalt planverk (Idrett, folkehelse og frivillighet).	Samarbeidet med Elverum Idrettsråd, frivilligeorganisasjoner, fylkeskommune og departement har fungert bra gjennom mye digital kontakt. Flere nye prosjekter er etablert. Samarbeidet med HINN har vært noe redusert. Dette skyldes nok i stor grad nedstengning i lange perioder.
Forsterke Elverum biblioteks fokus på litteratur, kunnskap og arrangementer rettet mot barn og unge, samt videreutvikle samarbeidet med skoler og barnehager.	Ansatt bibliotekar i 100% vikariat med arbeidsoppgaver rettet mot skole/barnehager. Lagt et godt grunnlag for økt samarbeid, pga smittevern hensyn har det ikke vært fysiske besøk ute på skoler/barnehager.

7.11.4 utfordringer videre

Kulturtjenestene er i hovedsak kritisk lavt bemannet. Dette gjør at en stor andel ansatte er å regne for nøkkelpersonell, og fravær av enkeltpersoner kan skape store utfordringer, både for å nå mål og skape faglig forsvarlige tjenesteleveranser.

Elverum bibliotek har lav bemanning og lavt mediebudsjett sammenlignet med andre kommuner i Innlandet. Elverum Kulturhus er i en markedsstyrt bransje noe som kan være en stor utfordring.

Svømmehallens mangelfulle bygningstekniske standard utgjør en risiko for at anlegget må stenges på kort varsel. En stenging vil få dramatiske konsekvenser for kommunens evne til å sikre svømme-opplæring i grunnskolen, det vil være kritisk for eksistensgrunnlaget til Elverum Svømming, det vil skape store utfordringer for Høgskolen, og det vil skape generell støy blant kommunens innbyggere som benytter seg av anlegget.

7.12 Teknisk forvaltning

7.12.1 Fakta

Tjenesteområdet **Teknisk forvaltning** omfatter tjenestene:

- arealplanlegging
- kart- og oppmåling
- bygge- og delesaksbehandling, ansvarsrett og utslippstillatelser
- veterinærvakt
- landbruksforvaltning
- fiske- og viltforvaltning og viltfondet

Innenfor tjenesteområdet ligger også eiendomsskattekontoret.

Målgrupper for tjenestene er de som i tråd med lovverket har rett til en eller flere av de aktuelle tjenestene. De vanligste målgruppene for tjenestene etter særlovgivningen er: Utbyggere (private og profesjonelle aktører); aktører i landbruket samt grunneiere/eiendomsbesittere, og brukere av kart og geografiske

informasjonstjenester (GIS) som kommunen forvalter og tilbyr, så vel publikumsrettet som profesjonsrettet.

Kommunens planverk; tjenesteområdet er i særlig grad et lovpålagt forvaltningsorgan og i mindre grad styrt av strategiske planer. Men forvaltningen må utføres i tråd med kommunens planverk hvor alle juridisk bindende planer skal hensyntas (reguleringsplaner m/bestemmelser), og hvor planer gitt innenfor de fleste samfunnsområdene operasjonaliseres gjennom vedtak i tjenesteområdet.

Tjenesteområdet forestår bl.a. utarbeidelsen av Kommuneplanens arealdel/arealdelplaner (Byplan f.eks.) og plan for klima og energi i Elverum.

7.12.2 Mål og resultater i 2020

Målekort – Konkrete mål for tjenesteproduksjonen i 2020 er vist i virksomhetsplanen for 2020.

Virksomhetsplanen inneholder et **særskilt målekort med indikatorer**. Oppfølging på indikatorene skal bidra til at de langsiktige målene nås i de strategiske planene på de punkter som er relevant for tjenesteområdet. Under vises indikatorene og resultatene som ble oppnådd i 2019 og 2020.

Teknisk forvaltning: Indikator tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Alle funksjoner			
Antall saker omgjort av Statsforvalter på grunn av saksbehandlingsfeil.	0	1	0
Funksjon 301: Plansaksbehandling.			
Andel 1. gangsbehandling max 12 uker etter mottatt komplett planmateriale.	100 %	100 %	100 %
Funksjon 303: Kart og oppmåling.			
Andel plassering av tiltak innen 5 dager.	100 %	100 %	100 %
Andel eksisterende eiendommer i eiendomsbasen.	98 %	97 %	98 %
Andel oversittelse av frist etter forskrift, Matrikelloven § 18.3 (16 uker).	0 %	0 %	0 %
Funksjon 304: Bygge- og delesaksbehandling, ansvarsrett og utslippstillatelser.			
Gjennomførte tilsyn i % av antall byggesaker. *)	30 %*)	73 %	68 %
Overskridelser av saksbehandlingstid som medfører nedsettelse av gebyr.	0%	0,01 %	0 %
«3-ukers saker» ferdigbehandlet innen 16 dager	75 %	87 %	78 %
«3-ukers saker» ferdigbehandlet innen 3 uker	90 %	97 %	95 %
Funksjon 329: Landbruksforvaltning.			

Andel ferdigbehandlede lovsaker innen 8 uker.	80 %	77 %	78 %
Andel nærings saker sendt overordnet myndighet uten mangler.	100 %	100 %	100 %
Andel skogfundsaker som behandles innen 1 uke	85 %	89 %	78 %
Andel nærings- og økonomisaker behandlet innen 3 uker	80 %	90 %	80 %
Gjennomføre tilsyn og oppfølging av private avløpsanlegg med meldt avvik. (NY)	100 %	100 %	IM
Gjennomføre kontroll av tilskudd til jord- og skogbrukstiltak innen fastsatte frister og antall. (NY)	100 %	100 %	IM

*) Ny beregningsmetode innført 2020, andel beregnet kun mot byggesaker der det er aktuelt å føre tilsyn,

dvs. nye boliger, næringsbygg, publikumsbygg og offentlige bygg.

Økonomiske hovedtall for tjenesteområdet vises i tabellen under (tall i 1000 kr):

Tjenesteområde	Regnskap 2020	Opprinnelig budsjett 2020	Revidert budsjett 2020	Korrigert avvik*
Tall i heletusen				
Teknisk forvaltning	3 714	7353	4 659	-872

*Koronarelatert forhold er ikke budsjettregulert. Avviket er korrigert for koronarelaterte forhold og viser hva som er avviket i ordinært drift.

Resultatkommentar

Tjenesteområdet har samlet sett god måloppnåelse. En sak er omgjort av Statsforvalter på grunn av ulik vurdering/tolkning av prosessbestemmelser. Det økonomiske avviket henføres til kombinasjon av mindreforbruk som følge av at alle kostnader er søkt holdt på lavest mulig nivå, og merinntekter (gebyrinntekter på selvkostområder). Netto merinntekter kr 1 048 330 fra byggesak er avsatt til selvkostfond. Geodata har også betydelig merinntekter (kr 622 429) avsatt selvkostfond.

7.12.3 Utviklingsarbeid i 2020 – planlagt og gjennomført

I virksomhetsplanen for 2020 ble det presentert utviklingsarbeid som ble planlagt gjennomført i virksomhetsåret, tabellen under viser status på dette:

Planlagt utviklingsoppgave i 2020	Gjennomføring - kommentar
Tilpasse seg nye rammebetingelser som har fremkommet gjennom tjenestegjennomgangen 2019 og gjennomføre vedtatte salderingstiltak.	Dette er gjennomført
Videreutvikle tilsynsordningen for private avløpsanlegg i spredt bebyggelse	Arbeidet pågår, men noe etter ønsket utviklingstakt på grunn av kapasitetsutfordringer. Arbeidet videreføres i 2021.
Oppstart av arbeidet med revisjon av kommuneplanens arealdel.	Det mangler kapasitet og midler til å iverksette arbeidet, utsatt til høst 2021-planlagt oppstart planprogram dersom videre finansiering er sikret.
Etablere nytt interkommunalt GIS samarbeid,(systemanskaffelse, systemdrift og fellesorganisering).	Arbeidet er i rute, tas i bruk medio 2021.
Videreføre arbeidet med digitalisering av saksbehandling og brukerdialog.	Det pågår en kontinuerlig utvikling hvor vi løpende søker å tilpasse oss og ta i bruk nye metoder og verktøy.
Slutføre arbeidet med revisjon av veileder for bruk av tre.	Arbeidet pågår og ferdigstilles medio 2021.
Videreføre det kontinuerlige forbedringsarbeidet med LEAN-konseptet som strategi.	Løpende prosesser med varierende intensitet og innsats. Bortfall av LEAN-koordinater forsinker arbeidet.

7.12.4 Utfordringer videre

Stram økonomi og ressursknapphet er fortsatt den altoverskyggende utfordringen for forvaltnings-oppgaver finansiert over ordinært budsjett (landbruks- og miljøforvaltningen og arealplanlegging). Det er ikke samsvar mellom oppgaver og ressurser (lønnsmidler og midler til tjenestekjøp).

Det fører til at tjenester som ikke er myndighetspålagte skaleres ned eller utsettes, det gjelder også kommunestyrets planambisjoner. Situasjonen må reflekteres i ny planstrategi (2021) slik at den blir realistisk fundert. For øvrig er utredningskapasiteten sterkt begrenset og personalbelastningen stor.

Implementering av nytt GIS-system med geomatikksamarbeidene GIS på Hedmarken, GIS i Sør-Hedmark og ESOL GIS-samarbeidet (som vi er part i) pågår. Ny organisering av samarbeidene og tjenesteutformingen påregnes fra 2021. Nye GIS systemer medfører endring og utvidelse av tjenestetilbudet, med tilhørende kompetanseoppbygging.

Digitaliseringen medfører at tjenester, arbeidsprosesser og teknologi løpende utvikles og endres. Dett eskjer nasjonalt og vil i særlig grad påvirke plan- og byggesaksbehandlingen i årene fremover.

7.13 Teknisk drift

7.13.1 Fakta

Tjenesteområdet **Teknisk drift** omfatter tjenestene:

- parkeringsordning
- kommunale veier
- rekreasjon i tettsted (parker m.v.)
- utrykning brann og ulykker – forvaltes av Midt-Hedmark Brann og Redningsvesen IKS
- beredskapssenter – forvaltes av Midt-Hedmark Brann og Redningsvesen IKS
- produksjon og distribusjon av vann
- avløpsrensing
- avløpsnett/innsamling av avløpsvann
- gjenvinning og sluttbehandling av husholdningsavfall – forvaltes av Sør-Østerdal Interkommunale Renovasjonsselskap IKS

Målgrupper for tjenestene er alle kommunens innbyggere, samt alle brukere av kommunale veier, parker og plasser, og alle som er tilknyttet og bruker offentlig vann- og avløp.

Kommunens planverk som ligger til grunn for tjenestene er i særlig grad de strategiske planene. Hovedplan vann og avløp – 2015-2024, Trafikksikkerhetsplan 2008-2017, Byplan for Elverum kommune og Kommuneplanens arealdel/arealdelplaner/områdeplaner, dessuten de mer generelt rettede planene for Energi- og klimaarbeid og Folkehelsearbeid.

7.13.2 Mål og resultater 2020

Målekort – Konkrete mål for tjenesteproduksjonen i 2020 er vist i virksomhetsplanen for 2020.

Virksomhetsplanen inneholder et **særskilt målekort med indikatorer**. Oppfølging på indikatorene skal bidra til at de langsiktige målene nås i de strategiske planene på de punkter som er relevant for tjenesteområdet. Under vises indikatorene og resultatene som ble oppnådd i 2019 og 2020.

Teknisk forvaltning: Indikator tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Funksjon 332 og 335: Kommunale veier, miljø- og trafikksikkerhetstiltak og Rekreasjon itettsted.			
Andel behandlede feilmeldinger i Gemini-melding etter 4 uker	100 %	100 %	IM
Funksjon: 340, 345, 350, 353: Produksjon og distribusjon av vann, Avløpsnett, Avløpsrensing og innsamling av avløpsvann.			
Kommunale kloakkrenseanlegg, avvik fra krav	0	0	0
Ingen skal være uten vann i mer enn 6 timer	100 %	100 %	100 %
Plassering i tilstandsvurderingen Bedre VA (innenfor de -% beste)	10 %	39 %	13 %
Avvik fra drikkevannsforskriftene.	0	0	0

Økonomiske hovedtall for tjenesteområdet vises i tabellen under (tall i 1000 kr):

Tjenesteområde	Regnskap 2020	Opprinnelig budsjett 2020	Regulert budsjett 2020	Korrigert avvik*
Tall i heletusen				
Teknisk drift	12 408	8 178	10 317	2 351

*Koronarelatert forhold er ikke budsjettregulert. Avviket er korrigert for koronarelaterte forhold og viser hva som er avviket i ordinært drift.

Resultatkommentar

Måloppnåelse – størst avvik fra satte mål knytter seg til indikatoren «Plassering i tilstandsvurderingen Bedre VA (innenfor de -% beste)». Dette skyldes engangshendelser knyttet til reparasjonsvarighet på rensenanlegget, samt markeds- og værforhold i forbindelse med slamavhending.

Økonomi – parkeringsområdet har mindreinntekter på ca. kr -415.000,-. Tjeneste 3320 Kommunale veger har overforbruk på forbruksmateriell (som følge av høyt aktivitetsnivå) og høy egenaktivitet på brøyting og strøing, inklusive overtidsbruk. Det er mindreutgifter på bruk av konsulenter.

Aktivitetsnivået er i stor grad styrt av klimatiske forhold, som varierer år for år. 2020 var tidvis utfordrende i så måte. Budsjettsituasjonen skaper store bekymringer knyttet til å opprettholde forventet fremkommelighet og standard på det kommunale vegnettet, og indikerer et gap mellom ønsket kvalitet/standard og tilgjengelige midler.

7.13.3 Utviklingsarbeid i 2020 – planlagt og gjennomført

I tråd med virksomhetsplanen for 2020 har det vært gjennomført særskilt utviklingsarbeid, resultatene fra dette er kommentert under:

Planlagt utviklingsoppgave i 2020	Gjennomføring - kommentar
Tilpasse seg nye rammebetingelser som har fremkommet gjennom tjenestegjennomgangen 2019 og gjennomføre vedtatte salderingstiltak.	Arbeidet er gjennomført.
Videreføre arbeidet med å etablere løsning for fremtidig slambehandling i Sør-Hedmark i samarbeid med sju andre kommuner, etter pålegg fra Fylkesmannen.	Saken er behandlet i kommunestyresak KS 095/20, Nedre Romerike Avløpsseksjon tildeler enerett for mottak og behandling av kommunens avløpsslam.
Slutføre arbeidet med ny Trafikksikkerhetsplan i tråd med kriteriene som følger av at Elverum kommune har besluttet å bli sertifisert som trafikksikker kommune.	Oppgaven er overført Samfunnsutviklingsstaben, plan ferdigstilles våren 2021.
Tilnærme seg LEAN-konseptet som driftsstrategi i det kontinuerlige forbedringsarbeidet.	Omfattende forbedringsarbeid pågår, men ikke LEAN basert, det avventes inntil videre både av hensiktsmessighets vurderinger og kapasitets-utfordringer.

7.13.4 Utfordringer videre

Selvkostområdene i tjenesteområdet teknisk drift leverer tjenester med god kvalitet, og arbeider langsiktig med forutsigbare rammer på et relativt lavt og stabilt gebyrnivå for abonnentene. Dette søkes videreført. Kombinasjonen av økt klimabelastning og slitasje/elde på deler av infrastrukturen peker i retning av intensivert rehabilitering i årene fremover.

Den altoverskyggende utfordringen for tjeneste/funksjon 332 og 335 er en særdeles krevende finansiering som utfordrer tjenestenes struktur og opprettholdelse. Det forsterkes av stadig økende oppgavemengde – både administrativt og i drift, og uforutsigbarhet knyttet til investeringer i veg/gateanlegg og anleggsmidler (driftsmateriell).

Det skaper en meget vanskelig ledelses- og arbeidssituasjon, som nærmer seg et vendepunkt hvor omlegging til økt grad av konkurranse- utsetting må vurderes.

7.13.5 Rapportering vann- og avløpsinvesteringer 2020

Tiltak/prosjekter 2020	Millioner kroner eks. mva.	Kommentar
Eksisterende ledningsnett		
Rehabilitering Konvallvegen/Tyrivegen	4,9	Rehabilitering av gamle ledninger
Rehabilitering Rypevegen	1	Rehabilitering av gammel asbest vannledning
Rehabilitering Grøndalsbakken	3,5	Rehabilitering av gamle ledninger
Rehabilitering St.Torleivsveg/Hanstadhovedkloakk	6,2	Istandsetting og oppussing etter tidligere rehabiliteringer, og rehabilitering av siste ledningstrekk på Hanstad
Diverse mindre rehabiliteringer +oppussing etter tidligere anlegg +asfaltering/kompletteringer	0,1	Oppussing og istandsetting, samt noen inntekter
Sum	15,5	
Utvidelse av forsyningsområdet/nyanlegg		
Nytt ledningsanlegg mot Strandbygda	6,3	Utvidelse iht. hovedplan
Nytt ledningsanlegg mot Sørskogbygda	10,6	Tilknytning av Kirkekretsen til Elverum vannverk, ifm. sanering av Kirkekretsen vannverk
Diverse mindre utbygginger, samt refusjoner og andre inntekter	-0,1	Oppussing og istandsetting, samt noen inntekter
Sum	16,8	
Total sum	32,3	Nyanlegg og rehabiliteringer

Investeringene i vann- og avløpsanlegg pågår kontinuerlig i henhold til vedtatt Hovedplan VA 2015 -2024. For å opprettholde standard og funksjonalitet til disse anleggene, og i tillegg være forberedt på kommende klimaendringer, er denne årlige investeringsrammen i planen i gjennomsnitt satt til 25 mill. kr. Regnskapet for 2020 viser en totalinvestering på 32,3 mill. kr., som dekkes inn over årets ramme og tidligere års mindreforbruk.

I 2020 ble cirka halvparten av investeringene brukt til rehabilitering av gamle ledninger, og den andre halvparten brukt til å utvide forsyningsområdet, samt sanering av Kirkekretsen vannverk i Sørskogbygda.

Som kommentert under kapittel 7.13.4 vil kombinasjonen av økt klimabelastning og slitasje/elde på deler av infrastrukturen peke i retning av intensivert rehabilitering i årene fremover. Dette vil bli adressert i kommende revisjon av Hovedplan VA.

7.14 Næringsutvikling

7.14.1 Fakta

Tjenesteområdet næringsutvikling er i økonomisk omfang et lite tjenesteområde og omfatter tjenestene:

- kommunal næringsvirksomhet som i denne sammenheng er utbyttet kommunen erverver fra KF Elverum kommuneskoger
- samt tjenesten tilrettelegging og bistand for næringslivet

Målgruppe for tjenestene er næringsutøvere og næringsutviklere i Elverum via enkelttiltak og flere forskjellige fellesprosjekter gjennom 2020 i regi av det kommunalt heleide selskapet Elverum Vekst AS.

Kommunalt planverk som i særlig grad har vært styrende for tjenesteproduksjon innenfor tjenesteområdet er:

- Kommuneplanen (areal- og samfunnsdel)
- Strategisk Næringsplan 2014 - 2018
- Strategisk plan: Energi- og klimaarbeid i Elverum 2014-2018.
- Strategisk plan for NAV

7.14.2 Mål og resultater i 2020

Målekort - Konkrete mål for tjenesteproduksjonen i 2020 er vist i [virksomhetsplanen for 2020](#).

Virksomhetsplanen inneholder et eget **målekort med indikatorer**. Under vises indikatorene i dette målekortet og resultatene som ble oppnådd i 2020.

Næringsutvikling: Indikator tjenestekvalitet	Mål 2020	Resultat 2020	Resultat 2019
Funksjon 325: Tilrettelegging og bistand fornæringslivet.			
Antall gjennomførte eksterne arrangementer/møter.	15	10	Mer enn 30
Antall gjennomførte systematiske bedriftsbesøk	30	38	Mer enn 50
Antall konkrete næringsutviklingsinitiativ/prosjekter i arbeid	10	8	15 - 20

Økonomisk ramme (budsjettet) for tjenesteproduksjonen på tjenesteområdet næringsutvikling og **økonomisk resultat** for 2020 vises i tabellen under.

Tjenesteområde	Regnskap 2020	Opprinnelig budsjett 2020	Revidert budsjett 2020	* Korrigert avvik
Tall i heletusen				
Næringsutvikling	6 748	4 374	8 002	-77

*Korrigert avvik i tabellen kan ikke leses som en differanse mellom regnskap og revidert budsjett. Se forklaring i kapittel 1.

Resultatkommentar

Tjenesteområdet næringsutvikling har et resultat tilnærmet i balanse sammenliknet med budsjett for 2020.

Ressursene går i hovedsak til med finansiering av prosjekter og tiltak og grunnfinansiering av kommunens selskap Elverum Vekst AS. Dette reguleres i en egen oppdragsavtale mellom Elverum kommune og Elverum Vekst AS. [Se forøvrig rapporter og årsmelding fra selskapet.](#)

Elverum kommune bidrar videre med næringsutviklingsmidler til forsvarskoordinatoren i Sør-Østerdal sammen med Åmot kommune og Innlandet fylkeskommune, et mangeårig bidrag for å bidra til forvaltningen av Elverum kommunes rolle og muligheter som vertskapskommune for betydelige og økende tilstedeværelse fra Forsvaret.

Vi har også et mangeårig samarbeid med Høgskolen i Innlandet og Åmot kommune i prosjektet sivilt-militært samarbeid, og som har bidratt gjennom årene til studier, konferanser og utvikling av forretningsvirksomhet innenfor området samfunnsikkerhet. Denne avtalen blir fornyet for nye 3 år i 2021.

Aktiviteten innenfor næringsutviklingen i Elverum vurderes som høy, tatt i betraktning de sværtbegrensede ressursene en har innenfor området. I løpet av 2020 har selskapet Elverum Vekst AS med datterselskapene Elverum tomteselskap AS, Elverum Kommunale Industribygg AS (EKI AS) og EKI Utvikling AS funnet sin form, med ferdig utviklet strategi, kompetent bemanning og en rekke konkrete næringsutviklings- og attraktivitetsprosjekter som det arbeides med. Det vært avholdt mange møter og kurs og etablert møteplasser for næringslivet, for å styrke samarbeid og styrke kompetansen blant både eksisterende næringsaktører og nyetablerere.

Det jobbes både generelt og med dedikerte initiativ overfor bedrifter med konkrete prosjekter med potensial for utvidet virksomhet og nye arbeidsplasser. Slike initiativer også blitt styrket gjennom året med bidrag fra kommunens næringsfond. Naturligvis har 2020 vært preget av koronapandemien, i den forstand at aktiviteter har måttet utsettes eller er forsinket. Videre er det bidratt overfor næringslivet med å saksbehandle statlige kompensasjonsordninger overfor bedrifter og virksomheter som har hatt inntektstap og reduksjoner som følge av pandemien. Dette har krev relativt stor innsats fra saksbehandling i Elverum Vekst AS.

Som bidrag til aktivitet og resultater bidras det også årlig fra kommunens tjenesteområde på næringsutvikling til selskapet Visit ElverumRegionen AS, Elverum turistinformasjon, klima- og energisamarbeidet i Sør-Østerdal, forskningsprogrammet Zero Emission Neighbourhood (Ydalir), medlemskapet i OsloRegionens Europakontor (fra 2020), filmfestivalen Movies on War, samt Finnskogen-samarbeidet for å løfte Finnskogen som turistmål og foreningen Helselnn (tidligere Terningen Nettverk). I sum bidras det til disse tiltakene med til sammen cirka 2 millioner kroner. Det foreligger årsrapporter fra alle disse tiltakene som viser regnskap og resultater.

7.14.3 Utviklingsarbeid i 2020 – planlagt og gjennomført

I tråd med virksomhetsplanen for 2020 har det vært gjennomført særskilt utviklingsarbeid, resultatene fra dette er kommentert under:

Planlagt i 2020	Gjennomføring - kommentar
Videreutvikle det samlede attraktivitetsarbeidet for Elverum ved å koordinere og samarbeide enda bedre mellom de aktører i kommunen som bidrar til næringsattraktivitet, bosteds-attraktivitet og besøksattraktivitet. I særlig grad vil dette for 2020 være å sette i drift det nystartede selskapet «Elverum Vekst» (arbeidstittel – se omtale over) med nytt styre, daglig leder og koordinering av virksomheten i den samlede kompetansebasen.	Elverum Vekst AS er stiftet med nye vedtekter, er oppkapitalisert og nytt styre er valgt. Elverum Regionens Næringsutvikling er innfusjonert. Elverum TomteselskapAS, Elverum Kommunale Industribygg AS og EKI Utvikling AS er datterselskaper. Gjennom 2020 er selskapets strategi utviklet i samråd med eier og bemannet for å ivareta strategien.
Oppfølging av prioriterte tiltak forankret i Strategisk Næringsplan 2014-2018 samt oppdatere planen for ny periode 2020 –2023 – jfr. kommunens planstrategi.	Gjennom andre halvår 2020 har det vært arbeidet intensivt for å utvikle kommunens nye plan: Attraktivitet for Elverum – næring, bosted, besøk – 2021-2024.
Finne og understøtte utvikling av egnet permanent nettverk for næringsutøvere i kommunen.	En rekke virksomheter og samarbeidsnettverk blant bedriftene i Elverum understøttes, hvilken samlet organisasjonsform dette vil finne er foreløpig ikke helt avklart.
Arbeide med de særskilteprosjekter/initiativ som er oppe og har attraktivitetspotensial.	Arbeidet pågår kontinuerlig. Se særlig rapporteringen fra Elverum Vekst AS.

7.14.4 utfordringer videre

Gjennom 2020 har det vært arbeidet intensivt for å målrette og organisere seg for å drive godt attraktivitetsarbeid for Elverum. En samlet kompetansebase er skapt gjennom Elverum Vekst-selskapene.

Utfordringen videre er å samkjøre attraktivitetsarbeidet effektivt innenfor den selskapsstrukturen som nå er skapt, med det perspektiv å styrke Elverums samlede attraktivitet for både bosetting, næringsutvikling og besøk. Dette henger tett sammen, og krever koordinert innsats mot riktige målgrupper over tid, og at vi gjennomfører de initiativene som gir størst effekt i nært samarbeid mellom Elverum Vekst, kommunen, næringsliv og frivillige organisasjoner.

I så måte er det forventning til at den strategiske planen for attraktivitet for Elverum, som forventes ferdigstilt høsten 2021 vil være et verktøy som bidrar til å forene kreftene, sette fokus, og bidra til målrettet arbeid over tid for å styrke Elverums posisjon som bosted, som sted for næringsutøvelse og sted å besøke.

Elverum har noen særskilte utfordringer de kommende år - knyttet til:

- å opprettholde og øke befolkningsveksten - da kommunen trenger det og har rom for det - særskilt store investeringer som er gjort innenfor barnehage, skole, helse og tilrettelegging for boligbygging de senere år.
- å opprettholde størst mulig aktivitet ved sykehuset i Elverum - den struktureringsprosess som foregår i sykehuset Innlandet.
- å styrke industriell produksjon, basert på de virksomheter som er i Elverum og på de utfordringer og muligheter det tiltrengte «grønne skiftet» krever og gir.

8 Investeringsprosjekter

I tabelloppsettet under følger en oversikt over Elverum kommunes pågående investeringsprosjekter vedutgangen av 2020, med en kommentar på status i hvert enkelt prosjekt. Fyldigere omtale av de enkelte investeringsprosjektene finnes i økonomiplandokumentet for de enkelte år, og for noen i særskilte saker som har vært oppe i formannskap og kommunestyre.

Prosjekt Tall i 1000 kr	Opprinnelig budsjett 2020	Regulert budsjett 2020	Regnskap 2020	Avvik	Årsak/kommentar tilavvik
Jotuntoppen bo- og omsorgssenter	-	30	47	-17	3 års garantibefaring gjennomført med påfølgende utbedring.
Svartholtet bofellesskap			39	-39	Prosjektet er ferdigstilt.
Helsehuset alt. 3 inkl. Moen og		9 300	9 526	-226	1 års garantibefaring
12 boenheter for unge med nedsattfunksjonsnivå (Vestad omsorgsboliger)	51 873	2 198	2 244	-46	Ydalir boligutvikling AS mottok ingen tilbud på utlyst
Boliger til vanskeligstilte	817	300	347	-48	Arealplan jobber med å få
Kjøp av kommunale boliger 2020	12 000	6 500	5 976	524	To boliger anskaffet. Rebudsjettert forvidereføring i 2021.
Elverum kulturhus nytt lydanlegg		6 000	6 183	-183	
Handlingsplan universell utforming		49		49	Ferdigstilt.
Digitalt undervisningsmateriell-	1 000	1 000	1 468	-468	
IT investeringer 2020	3 499	3 900	4 482	-582	Merkostnad skyldes at det ble nødvendig å anskaffe ny skalerbar og driftssikker server- og lagringsløsning noe tidligere enn planlagt. Dette for å opprettholde nødvendig kapasitet og robusthet i basis infrastruktur
IT investeringer 2020 - velferdsteknologi	5 104	2 950	183	2 767	Mindreforbruk skyldes at planlagte investeringsaktiviteter høsten 2020 ble forsinket grunnet omprioriteringer ifm koronapandemi og at leverandørens løsninger har vist seg å ha mangelfull funksjonalitet, begrenset integrasjon mot kommunens velferdsplattform og er opplevd noe umodne. Aktivitene er påstartet, men vil ikke bli ferdigstilt før i 2021. Estimert mindreforbruk overføres til 2021
Agresso 2020	1 000	600	574	26	

Hanstad skole - Massivtre moduler	1 000	200	224	-24	Ferdigattest permanent godkjent bygg mottatt.
Vestad skole trinn 2	9 225	7 752	-	7 752	Ses i sammenheng med prosjekt Infrastruktur Vestad skole.
Infrastruktur Vestad skole	-	-	2 950	-2 950	Prosjektet er ferdigstilt. Restbeløp rebudsjettert for videreføring/ oppfølging av 1-årsgarantibefaring i 2021.
Vestad skole - ombygging avplanløsning		49	49	0	Ferdigstilt.

Prosjekt	Opprinnelig budsjett 2020	Regulert budsjett 2020	Regnskap 2020	Avvik	Årsak/kommentar til avvik
Tall i 1000 kr					
Flytting av undervisningsmodul fra Frydenlund til Vestad skole	-	2 611	977	1 634	Flytting ferdigstilt i 2019. Opparbeidelse av utomhus ferdigstilt i 2020.
Lillemoen skole - Tilbygg/rehabilitering	5 972	2 747	808	1 939	Det gjenstår å rive gammelt skolebygg, hvor søknad om rivningstillatelse er til behandling.
IKT i skole 2020	2 150	2 150	1 416	734	Midlene er blitt brukt til å oppgradere infrastrukturen i skolene for å kunne takle innføringen av en til en dekning av nettbrett/pc. Arbeidet ble ikke ferdig i 2020 og derfor ble ubenyttede midler ført over til 2021 slik at skolene ble ferdigstilt.
Ydalir skole	-	3 225	2 584	640	Ferdigstilt. Prosjektet er nå i garantifase.
Ydalir - ny barnehage 2020	1 005	3 000	6 396	-3 396	Merkostnaden skyldes økning av målprisen som følge av nødvendige tilleggsbehov, bl.a. snøsikring av tak over barnevognskur, samt etablere port for å avgrense området hvor store barn sykler rundt i uteområdet. Samlet kostnad er for øvrig innenfor vedtatt totalbudsjett, jf. tidligere bevilgninger. Prosjektet er nå i garantifase.
Kinoprojektor	2 750			0	
Allaktivitetsarena	300	300	264	36	Restarbeider, avsluttet

Oppgradering Elverum kapell	583	583	331	252	Detaljering av tiltak, som grunnlag for anbud, gjennomført i samarbeid med kirkevergen. Tilleggsbevilgning vedtatt iKS-sak 130/20.
Lager til elektrisk drevne kjøretøy	300	300	234	66	Prosjektet slutføres i løpet av 1. tertial 2021.
Personalbase Sandmoen	2 282	201	-	201	Prosjektet forsinket på grunn av manglende rammeavtale, og er rebudsjettert for gjennomføring i 2021.
Kjøp av biler-jevn utskifting 2020	3 000	2 700	3 227	-527	
Biler og maskiner	1 500	2 342	1 519	823	I tråd med opprinneligbudsjett. Innkjøp av nødvendige maskiner og utstyr.
Driftsmaskiner eiendom	175	174	174	0	Anskaffelsen ergjennomført.
Utfasing av oljekjeler	2 400	2 400	1 544	856	Prosjektet er i slutfasen.
Kjøp av renholdsmaskiner NRKbygget	150	115	115	0	Anskaffelsen ergjennomført.
Smestadtoppen	7 500	8 366	9 431	-1 065	Inntekter fra utbyggingsavtale med anleggs bidragsmodell. Ingen låneopptak

Prosjekt	Opprinnelig budsjett 2020	Regulert budsjett 2020	Regnskap 2020	Avvik	Årsak/kommentar tilavvik
Tall i 1000 kr					
Undergang Jernbane Heradsbygd	8 500	10 000	11 311	-1 311	Merkostnader til prosjektering og utførelse, større kompleksitet enn forutsatt. Total storoverskridelse ifht. anslag i 2019.
Parkering Fjeldmoravegen barnehage	1 000	1 000	1 080	-80	Ferdigstilt.
Gatelys	-	1	90	-89	Restarbeider, avsluttet.
Utbygging Grindalsmoen vest	1 000	3 393	5 069	-1 676	Inntekter fra utbyggingsavtale med anleggsbidragsmodell. Ingen låneopptak.
Rive utrangertebygninger(Fjeldmoravegenbarnehage)	-	96	96	0	Prosjektet er i gang, ogfinansiert av Covid-19midler. Videreføres til 2021.

Etablere sentral driftskontrollrådhuset	-	277	277	0	Prosjektet er tilnærmetferdigstilt, men måslutføres i 2021. For øvrig finansiert av Covid-19-midler.
Etablere brannvannsforsyningHanstad skole	-	180	180	0	Prosjektet er i gang, og finansiert av Covid-19-midler. Videreføres til 2021.
Toalettbygg Bergesjøen	-	893	727	166	Påbegynt i 2020, gjenstående arbeider 2021. Beløp videreføres til 2021.
Etablering av G/Sveg til LS2021			63	-63	Avsluttet (koronamidler)
Oppgradering av Hagevegen,Markvegen			273	-273	Avsluttet (koronamidler)
Digitalisering av vegelementer	-	21	21	0	Oppstart i 2020. Koronamidler, videreføres 2021
Innregulering av 3 stk G/Sveger, langs samleveger sentrumsnært	-	15	15	0	Oppstart i 2020. Koronamidler, videreføres 2021
Eiendomsinngrep	200	200	99	101	Grunnerverv ved tiltak som krever kjøp/erstatning av grunn
GPS mottaker Geodata	250	250	171	79	
Hovedplan VA - alle anlegg	25 000	25 000	33 377	-8 377	I tråd med «Hovedplan VA2015- 2024» årssnitt 2 5mill kr i perioden. Høy aktivitet med innhenting av tidligere års mindreforbruk. Selvkostområde
Gate, veg og park	11 640	11 640	9 854	1 786	Gjenstående arbeider 2021. Beløp videreføres til 2021.
Bruer	1 580	3 314	2 242	1 072	Gjenstår noe arbeid i2021. 500 videreføres 2021.
SUM	164 755	128 322	128 256	66	

Tabell: Investeringsprosjekter i Elverum kommune, status ved årsskiftet 2020/2021.

9 Tjenesteområder under tilsyn

Tabellen under viser registrerte avvik/pålegg for Elverum kommune som følge av tilsyn/revisjoner, frist for lukking av avvik samt utbedringstiltak, slik status er ved framlegget av årsmeldingen. Denne oversikten oppdateres i henhold til framdrift i arbeidet og rapporteres ved tertialene og årsslutt.

Tjeneste/tilsynsområde	Avvik/pålegg	Frist lukking	Tiltak
Sektor for Pleie, rehabilitering, omsorg			
Landsomfattende tilsyn med kommunaltjenester til personer med samtidig rusmiddel- problem og psykisk lidelse.	Statens helsetilsyn besluttet at det i2017-2018 skulle gjennomføres landsomfattende tilsyn med kommunale tjenester til personer med samtidig rusmiddelproblem og psykisk lidelse. Fylkesmannen førte tilsyn med Elverum kommunens tjenester juni 2017.	15.08.19	NAV og rus- og psykiskehelsetjeneste: Tiltak om innføring av digitalt avvikssystem var påkrevet for å lukke saken. Arbeidet pågår.
Sektor Familie- og helse			
Ettervern og samarbeid mellom barnevern- tjenesten og sosiale tjenester i NAV i Elverum kommune	Fylkesmannen gjennomførte tilsynom ettervern og samarbeid mellom barneverntjenesten og sosialetjenester i NAV i Elverum kommune i mai 2019 som del av landsomfattende tilsyn. Det ble avdekket to lovbrudd under tilsynet: 1. Kommunen hadde ikke utviklet et tilstrekkelig system for styring og kontroll til ungdom som hadde behov for helhetlige og koordinerttjenester fra barnevern-tjenesten og NAV. 2. Kommunen sikrer ikke at ungdommens medvirkning ble systematisk ivaretatt og dokumentert.	01.03.21	Tiltak iverksettes og implementeres i henhold til en egenhandlingsplan i Innlandet. Arbeidet pågår.
Eiendomsstaben			
Arbeidstilsynet har gjennomført et skrivebordstilsyn som omhandler kommunens kartlegging av bygg som kan inneholde asbest, og eventuelle rutiner på håndtering av asbest.	Rapport med 3 pålegg ble mottatt 02.03.2020. Pålegg 1: Sørge for at verneombud og ansatte som kan utsettes for asbeststøv får nødvendig informasjon og opplæring. Pålegg 2: Arbeidsgiver skal utarbeide rutiner for å kartlegge asbest ved oppdragsforhold Pålegg 3:	Frist for lukking var 15.10.2020	Etter besvarelse ble det gitt ny frist til 15.2.2021.

	Arbeidsgiver skal sørge for å innhente tillatelse fra Arbeidstilsynet til å arbeide med asbest dersom virksomheten skal utføre rivnings-, reparasjons- eller vedlikeholdsarbeid av asbestholdig materiale.		
MHBR har gjennomført et branntilsyn ved Hanstad skole etter å ha mottatt en bekymringsmelding.	Avvik 1: Manglende kjennskap til og dokumentasjon over kravene til brannsikkerhet som gjelder for Hovedbygget.	Tilbake-melding ble gitt til MHBR innen frist for tilbakemelding. Frist for å lukke avvikene er utsatt på ubestemt tid pga. Covid-19.	Avvik 1: Brannteknisk tilstandsanalyse er gjennomført, der tilstandsgrad og beskrivelse av nødvendige tiltak er definert. Disse tiltakene skal nå kostnads utredes som grunnlag for prioritering i vedlikeholdsplaner. Det var blant annet stor slitasje på branndører, mangler ved branntetting og mangler ved markerings- og ledelyssystem.

Tjeneste/tilsynsområde	Avvik/pålegg	Frist lukking	Tiltak
Dette har resultert i en avviksrapport uten at det er gitt pålegg om utbedring med angitt frist.	Avvik 2: Rutiner for kontroll og vedlikehold av branntekniske bygningsdeler Hovedbygg. Avvik 3: Krav til bruk av byggverket og rutiner for å sikre at kravene blir overholdt		Det er ikke fare for personsikkerheten. Stilling som fagingeniør drift/vedlikehold har vært utlyst for blant annet å sikre bedre oppfølging av tiltak knyttet til internkontroll. Ingenkvalifiserte søkere. Arbeidet pågår. Avvik 2: Det er ajourført kontrollrutiner i FDV-verktøyet Facilit som grunnlag for lovpålagt dokumentasjon. Opplæring av ansatte pågår samtidig med QR-merking av alle objekter. Avvik 3: Bruker/leietaker svarer ut dette avviket. Eiendomsstaben utarbeider rutiner for opplæring i bruk av bygg. Arbeidet pågår. Avvik 4: Rutiner lages for hvert tjenesteområde. Maler lagres i kvalitets- systemet. Dokumenta- sjon lagres i FDV- verktøyet Facilit, der MHBR har lesetilgang for kontroll. Arbeidet pågår.

	Avvik 4: Etablering av grunnleggende systematisk internkontroll innen det brannforebyggende sikkerhetsarbeid i virksomheten.		
--	--	--	--

Tabell: Registrerte pålegg for Elverum kommune som følge av tilsyn - status per utgangen av 2020.

10 Oppfølging: Politiske vedtak – Handlings- og økonomiplan 2020-2023

10.1 Oppfølging av politiske vedtak

Dette kapitlet redegjør for oppfølging og gjennomføring av vedtak som gjøres gjennom året i formannskapet og kommunestyret, og som er i prosess ved årsskiftet. Det rapporteres vedrørende status på disse vedtakene i tertialrapportene gjennom året og ved årsslutt. Vedtakene har forskjellig karakter, blant annet ved at noen står til gjennomføring over flere år.

I det følgende rapporteres en tabellarisk status på de aktuelle vedtak (FSK=Formannskapet, KS=Kommunestyret).

Vedtaks punkt og dato	Beskrivelse	Ansvarlig	Kommentar / rapportering
KS 038/14 07.05.14.	Kommunedelplan forkultur- minner og kulturmiljøer i Elverum.	Line M.Rustad	Planprogram ble vedtatt i kommunestyret i oktober 2014. Planarbeidet har vært stilt i bero grunnet mangel på kapasitet.
KS 128/16 31.08.16.	Deltakelse i forsknings- og utviklingsprosjektet Kultur for læring.	Tord Arnesen	Utviklingsarbeidet pågår og gjennomføres i tråd med vedtatt tidsplan.
KS 108/16 28.09.16.	Salg av eiendom (Nysted).	Kjell Karlsen	Saken er satt på vent. Det behøves mer tid på å utrede hvilke utviklings-muligheter eiendommen Nysted kan ha i et byutviklingsperspektiv da det er hensiktsmessig å se dette i sammenheng med planlagt utarbeidelse av kulturminneplan for sentrumsområdet.
KS 063/18 30.05.18.	Oppfølging av forvaltningsrapport integrering av flyktninger.	Tord Arnesen	Elverum kommune skal utarbeide en plan for inkludering, noe som er innarbeidet i planstrategien. Arbeidets økes i verksatt høsthalvåret 2021.
KS 162/18 13.12.18 KS 077/19 19.06.19	Ny svømmehall – status og videre prosess	Kristian Trengereid	Flerbruksanlegget AS har som oppdrag å innhente utviklingspartner. Se vedtak i KS sak 162/18 og 077/19. Flerbruksanlegget AS har informert Elverum kommune i forbindelse med generalforsamling i juni 2020 at prosessen med å innhente utviklingspartner er utsatt grunnet liten respons i markedet etter koronavirusutbruddet.

FSK169/18 23.11.18	Frydenlundvegen 18 - vurdering av planoppstart	Tor Backe	Formannskapet har vedtatt plan-oppstart. Oppfølging pågår. Kommunen avventer fortsatt utspill fra tiltakshaver.
KS 167/18 13.12.18	Trafikksituasjonen Hanstad syd, spørsmål om utbedringstiltak	Tor Backe	Oppfølging er politisk utsatt. Initiativ fra plan- og eiendomskomiteen til møte med Trygg Trafikk avventes. Jfr. SakFSK 041/20.
FSK 056/1924.04.19	Regulering av midlertidige boliger for vanskeligstilte - vurdering av plassering og planoppstart.	Tor Backe	1. gangs behandling av saken pågår.

Vedtaks- punkt og dato	Beskrivelse	Ansvarlig	Kommentar / rapportering
KS 027/1906.03.19KS 125/19 02.10.19	Økonomisk støtte - dokumentasjonssenter Anno Museum AS	Kristian Trengeid	Oppfølging pågår i henhold til vedtak. Anno Museum arbeider med aksjeemisjonen.
KS 042/1903.04.19	Areal- og transportstrategi for Mjøsbyen - høringsuttalelse fra Elverum kommune	Aasmund Hagen	Oppfølging pågår i henhold til vedtak. Arbeidet har stått i bero i mye av 2020 grunnet koronapandemien. Sak vedrørende samarbeidsavtale mellom partene kommer i løpet av vårhalvåret 2021.
KS 043/1903.04.19	Utrede skolefritidsordningen i Elverum kommune	Tord Arnesen	Arbeidsgruppa arbeider fortsatt i samarbeid med Høgskolen i Innlandet om et økt aktivitetstilbud for elevene som har et SFO-tilbud.
KS 083/1919.06.19	Status-utredning om hyttebygging i området ved Rogstadbakkvollen	Kristian Trengeid	Saken er oversendt kommuneskogen for oppfølging, prosess i tråd med kommunestyrets vedtak pågår.
FSK 147/1923.10.19	Detaljregulering for Ydalir B3 -1. gangs behandling	Tor Backe	Detaljregulering for Ydalir B3,arealplan- ID 2017008. Høringgjennomført, tilpasninger til høringsinnspill pågår.
FSK 016/2012.02.20 FSK 147/2030.09.20	Planprogram for tilsving mellom Røros- og Solørbanen. Planforslag tilsving Rørosbanen og Solørbanen - 1.gangs behandling	Tor Backe	Planprogram for tilsving mellom Røros- banen og Solørbanen fastsatt 12.2 i henhold til plan- og bygningsloven § 12- 9. Planforslag er lagt ut til offentlig ettersyn.
FSK 027/2004.03.20 FSK 059/2022.04.20	Mindre endring Hanstad Helset (Johan Falkbergets veg 56) Klagebehandling mindre endring Hanstad Helset (JohanFalkbergets veg 56)	Tor Backe Tor Backe	Mindre endring av reguleringsplan for Hanstad Helset - arealplan-ID198704-2 er vedtatt. Klagen ble ikke tatt til følge og saken er oversendt Fylkesmannen i Innlandet for endelig avgjørelse. Kommunens vedtak av 04.03.20 opphevd 24.09.20.

			Reguleringsendringen må behandles i ordinær prosess.
KS 030/2025.03.20	Planstrategi Elverum kommune 2019 - 2023	Aasmund Hagen	Kommunestyret har vedtatt med hjemmel i Plan- og bygningslovens §10 å utarbeide planstrategi for Elverum kommune for perioden 2019 - 2023. Arbeidet er forsinket relatert til oppsatt plan, på grunn av merarbeid med korona-situasjonen, og planlegges iverksatt igjen gjennom 3. tertial 2020.
FSK 041/2018.03.20	Hanstad, plan overordnet vegsystem	Tor Backe	Sak utsatt og oversendt. Kommunestyrekomité for plan og eiendom for videre behandling, antatt 1. halvår 2021.
FSK068/2006.05.20 FSK154/20	Orientering om oppstart av arbeidet med detaljregulering for Skansenområdet	Tor Backe	Forslag til planprogram underutarbeidelse. Planen er under offentlig ettersyn.

Vedtaks- punkt og dato	Beskrivelse	Ansvarlig	Kommentar / rapportering
14.10.20	Detaljregulering for Skansen -oppstart av planarbeid og behandling av planprogram		
KS 136/2016.12.20	Overføring av ressurser til detaljreguleringsplan for Skansen		Ubrakte midler avsatt på disposisjonsfond med formål detaljregulering Skansen
FSK 069/2006.05.20	Detaljregulering for standplass 40 km, Regionfelt Østlandet - 1. gangs behandling	Tor Backe	Planen er under offentlig ettersyn.
FSK 079/2020.05.20	Detaljregulering for Damgaardtunet - 1. gangs behandling	Tor Backe	Detaljregulering for Damgaardtunet, arealplan-ID 2018003 er ute til offentlig ettersyn.
FSK 110/2017.06.20	Detaljregulering for Skansebu -utsatt 1. gangs behandling	Tor Backe	Planen er under offentlig ettersyn, innsigelse fra NVE og Statsforvalteren er mottatt.
FSK088/20 03.06.20	Detaljregulering for Solbrå II - 1. gangs behandling	Tor Backe	Planen er under offentlig ettersyn.
KS 096/2023.09.20	Utvidelse av mandat -Kommunestyrekomité for utdanning	Kristian Trengereid	Total utredning av skole- og barnehagestruktur - ikke kun sentrum. Arbeidet pågår.
KS 097/2023.09.20	Kommunal planstrategi 2016 -2019 - Mandat for planprosesser - Trafikksikkerhetsplan og Attraktivitetsplan	Aasmund Hagen	Iverksetting av utvikling av planer. KOVU oppnevnt som styringsgruppe for planprosessen. Arbeidet pågår.

Tabell: Oppfølging av politiske vedtak i formannskap og kommunestyre gjennom 2020.

10.2 Gjennomføringsplan - kommunestyrets vedtak på Handlings- og økonomiplan 2020-2023

Kommunestyret vedtar hvert år Handlings- og økonomiplan for den kommende 4-års periode med virksomhetsplan og budsjett for første år i 4-års perioden. Kommunestyrets vedtak er bindende for første året i denne perioden. Vedtaket har både punkter som gjelder de konkrete økonomiske rammer for virksomheten og verbalpunkter som skal følges opp gjennom året.

Kommunestyrets vedtak for virksomhetsplanen og budsjettet for 2020 ble gjort i kommunestyret i KS-sak 175/19 per 18. desember 2019. I tabellen under redegjøres det kort for status på oppfølging av verbalpunktene i vedtaket ved utgangen av 2020.

Punkti vedtak	Tema	Frist	Ansvarlig	Kommentar
Verbale punkter i kommunestyrets vedtak (KS 175/19)				
pkt. 3	Låneopptak 2020: kr 117 514 000	31.12.2020	David Sande	Låneopptak er gjort innenfor rammen når likvidbehov har gjort det nødvendig.
pkt. 4	Lån fra Husbanken for videre formidling (startlån): kr 85 000 000	31.12.2020	David Sande	Ikke benyttet.
pkt. 6	Nye priser, betalingssatser, godtgjøringssatser – Gebyrregulativ for 2020	01.02.2020	David Sande	Gjennomført.
pkt. 7	Tilskudd og overføringer til lag, foreninger og organisasjoner betinger at kommunen gis full innsynsrett i bruken av midlene, og gir kontrollutvalget adgang til å føre kontroll med hvordan midlene forvaltes.	01.02.2020	David Sande	Gjennomført.
pkt. 8	Justering mellom budsjettammer fortjenesteområder ved overgang fra leasing og leieavtaler til kommunal lånefinansiering for kjøretøy, maskiner og utstyr.	31.12.2020	David Sande	Gjennomført.
pkt. 9	Justering mellom budsjettammer for kurante rutinemessige endringer.	31.12.2020	David Sande	Gjennomført.
pkt. 10	Utrede en hensiktsmessigstruktur på kommunens institusjonsplasser.	01.05.2020	Aino Kristiansen	I kommunestyresak KS 63/20 17.06.20 ble det besluttet at rådmannen innlemmer dette punktet i prosess med å revidere Strategisk plan for helse- og omsorg 2016-2020.

pkt. 11	Utrede rehabilitering av Hanstad skole for henholdsvis 100, 150 og 200 millioner kroner.	31.12.2020	Kristian Trengereid	Saken er stilt i bero inntil punkt 2 i Kommunestyrets vedtak av 26.2.2020, sak 021/20 er utredet og avklart.
pkt. 12	Helse- og omsorgskomiteen utreder i 2020 aktuelle løsninger for hvordan flere kommunale ansatte kan tilbys større stillingsbrøker og heltidsarbeid. Arbeidet følges opp gjennom hele økonomiplanperioden.	31.12.2020	Aino Kristiansen	Oppstart av arbeidet er forsinket som følge av koronapandemi.
pkt. 13	Utdanningskomiteen fremmer forslag til kommunestyret om endring av skolestruktur. En mulig flytting av ungdomsskoletrinnet på Hanstad til Elverum ungdomsskole må utredes spesielt, med bakgrunn i utdanningssektorens orientering til formannskapet 20.11.2019. I 2020 utredes også behovet for endring av kretsgrenser i kommunen, som følge av en ventet nedgang i antall skoleelever i Elverum.	31.12.20	Tord Arnesen	Kirkeby oppvekstsenter er i henhold til eget vedtak nedlagt med virkning fra august 2020. Arbeidet for øvrig på oppfølging av dette punktet pågår i utdanningskomiteens regi.

Punkti vedtak	Tema	Frist	Ansvarlig	Kommentar
pkt. 14	Utrede konsekvensene av ikke inntekts-beregning av barnetrygd for familier med vedvarende lave inntekter, og andre aktuelle tiltak for å styrke økonomien i disse familiene.	Strategikonferansen i juni 2020.		Utredningen er utført i form av egen sak fremmet for kommunestyret per 17.06.20 (KS-066/20).
pkt. 15	Vekst- og utviklingskomiteen utreder i 2020 mulighetene for mer klimavennlig næringsutvikling og kommunal tjenesteyting, som en del av arbeidet med kommunens klima- og energiplan.	31.12.2020	Tor Backe/Aasmund Hagen	Deler av vedtaket er fulgt opp gjennom vedtatt «Strategisk plan: «Klima- og energi i Elverum 2020 – 2024 – utslippsreduksjoner, karbonbinding og klimatilpasning» per 27.5.2020. Videre oppfølging vil skje gjennom oppdatering av kommunens næringsplan, med planlagt planprosess høsten 2020 og vår 2021.
pkt.16	Ordfører og varaordfører inkluderer komite for plan og eiendom i det strategiske arbeidet med å forsterke og utvikle Elverum kommunes rolle som vertskommune for blant annet sjukehuset, forsvaret og høgskolen. Det er også naturlig at vekst- og utviklingskomiteen trekkes inn som bidragsyter og medspiller i dette arbeidet.	31.12.2020	Ordfører	Arbeidet med å følge opp dette vedtaks punktet har pågått gjennom høsten 2020 – jfr. møter og saker i komité for plan og eiendom samt redegjørelse for status i arbeidet med sjukehussaken i Innlandet overfor kommunestyret.
	Kommunen skal bruke en revidert eierskapsmelding og det nye selskapet Elverum			

pkt. 17	Eierskapsmelding og det nye selskapet Elverum Vekst til økt innsats for en klimavennlig nærings- og reiselivsutvikling, og et økt fokus på skogen som råvare og byggemateriale i samarbeid med investorer og andre utviklings- og kompetansemiljøer regionalt og nasjonalt. En revisjon av Treveilederen og skogens potensial i framtidig karbonfangst må også belyses i dette arbeidet. Vekst- og utviklingskomiteen utreder disse sakene i 2020, i nær dialog med næringslivet, slik at kommunestyret kan vedta tydelige ambisjoner og styringssignaler til ElverumVekst.	31.12.2020	Tor Backe/Aasmund Hagen	Vekst- og utviklingskomiteen har hatt dialog med Elverum Vekst. Elverum Vekst har utviklet sin strategi og har hatt eiermøter i den anledning med formannskapet som eierorgan, i tilknytning til generalforsamling i juni, i eget møte per 26.08.20 og i møte per 04.11.20. Revisjon av Treveilederen pågår i eget prosjekt gjennom 2020, og kommer til godkjenning i kommunestyret våren 2021.
pkt. 19	Kommunestyret ber Helse- og omsorgskomiteen utrede muligheten for en oppstart av ny utekontakt med virkning fra 2021.	31.10.2020	Lars Kiplesund	Helse- og omsorgskomiteen er orientert om 0-24-prosjektet som pågår i kommunen. Dette arbeidet berører også det tjenesteinnholdet som tidligere ble definert som utekontakten, arbeidet er ikke slutført.
pkt. 20	Komite for Plan og eiendom utreder i 2020 aktuelle løsninger for vegsystemet på Hanstad.	31.12.2020		Saken er etter politisk ønske utsatt og vil måtte komme til behandling igjen i 2021.
pkt. 21	Komite for helse og omsorg gis i oppdrag å lage en plan for hvordan ledige lokaler ved institusjonene Moen og Sætre i best mulig grad kan oppgraderes, slik at disse institusjonene kan bli bedre tilrettelagt for å møte det økende behovet for pleie- og omsorgsplasser som forventes fom 2024. Komiteen legger frem sin rapport på k-styrets budsjettkonferanse i juni 2020.	Strategikonferansen i juni 2020	Aino Kristiansen	Utredning er behandlet i kommune-styresak KS 17.06.20, og vil sammen med utredningspunkt nr. 10 «Rådmannen bes utrede hensiktsmessig struktur på kommunens institusjonsplasser», innlemmes i prosess med å revidere Strategisk plan for helse og omsorg 2016-2020.
pkt. 22	Kommunestyret ber Komite for Vekst og utvikling utrede muligheten innen mars 2020 at: «Rådmannen skal synliggjøre klimakonsekvenser i alle relevante saker som fremmes for politisk behandling».	01.03.20	Tor Backe	Denne ambisjonen er skrevet inn i «Strategisk plan: «Klima- og energi i Elverum 2020 – 2024 – utslippsreduksjoner, karbonbinding og klimatilpasning» vedtatt 27.05.20.

Punkti vedtak	Tema	Frist	Ansvarlig	Kommentar
pkt. 23	Kommunen har gjennom sitt eierskap til skog, og ved å tilby arealer til vern en unik mulighet til positivt å kunne bidra til at kommunen følger opp nasjonale miljømål på lokalt nivå. Dette er i tråd med «tenke globalt og handle lokalt». Kommunestyret ber kommuneskogen se på mulighetene for å tilby skog til frivillig vern. Frivillig	31.12.2020	Aasmund Hagen	Elverum kommuneskoger arbeider med, og har arbeidet med frivillig vern gjennom flere år. Dette har medført at per 2020 er 5.830 dekar vernet som naturreservatene Bronkeberget, Hakaskallen, Rotkjølen, Ulvåkjølen og Starmoen. I 2020 er 231 dekar innenfor kommuneskogens grenser i Monsfallia under planlegging for vern. I

	vern er bra for klimabevaring av skogens artsmangfold og friluftsliv.			kommuneskogen er det videre avsatt 115 dekar som nøkkelbiotoper med særskilt forvaltning.
--	---	--	--	---

Tabell: Oppfølging av kommunestyrets vedtak på handlings- og økonomiplan 2020-2020. Status ved årsslutt 2020.

11 Årsregnskap og noter 2020

Se årsberetning i eget dokument her: [Se årsberetning, årsregnskap og revisjonsberetning i egne dokumenter.](#)

FIVERUM
KOMMUNE

Kommunehuset Folkvang, Lærerskolealleen 1, 2408 Elverum
PB 403, 2418 Elverum. Tlf 62 43 30 00 - postmottak@elverum.kommune.no
Webredaktør: Linda Vespestad